

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนอง
ต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

The Development of Accountancy Occupational Standards
Relevant to Business and Industry Need

ACCOUNTING

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กุสุมา

ดำพิทักษ์

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาลี

จตุรัส

นักวิจัย

นางกิงกาญจน์

มูลเมือง

นักวิจัย

นางวาสนา

ดวงดารา

นักวิจัย

นางสาวเสียง

บัวไหล

นักวิจัย

นางสาวนภาพร

เตรียมมีฤทธิ์

นักวิจัย

งบประมาณรายจ่าย ประจำปี 2552

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนอง
ต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

**The Development of Accountancy Occupational Standards
Relevant to Business and Industry Need**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กุสุมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาลี

นางกึ่งกาญจน์

นางวาสนา

นางสาวเอียง

นางสาวนภาพร

ดำพิทักษ์

จตุรัส

มูลเมือง

ดวงดารา

บัวไหล

เตรียมมีฤทธิ

หัวหน้าโครงการ

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

นักวิจัย

งบประมาณรายจ่าย ประจำปี 2552

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม” เป็นการศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ และศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นจะต้องใช้จริงในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ปฏิบัติงานในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม โดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารที่รับผิดชอบงานด้านบัญชีในองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก นักบัญชีที่ปฏิบัติงานจริงในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารที่รับผิดชอบงานด้านบัญชีในองค์กรธุรกิจ 5 ธุรกิจ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ผลสำรวจจากองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมปัจจัยสมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ การวางแผนและควบคุมการเงิน การตรวจสอบภายใน การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ จริยธรรมของนักบัญชี และความรู้ทักษะพื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบอาชีพ ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่องค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ ความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่องาน ความสามารถในการบริหาร ความรับผิดชอบต่อสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทักษะคติในการทำงาน และมีความรู้ทักษะภาษาอังกฤษดี

2. สมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการจากการสัมภาษณ์เจาะลึก 5 ธุรกิจ สอดคล้องกับผลการสำรวจจากองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 4 สมรรถนะทางการบัญชี ได้แก่ การวางแผนและควบคุมทางการเงิน การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ จริยธรรมของนักบัญชีและความรู้ทักษะพื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วนสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีมี 5 สมรรถนะ คือ ความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่องาน ความสามารถในการบริหาร ความรับผิดชอบต่อสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทักษะคติในการทำงาน และมีความรู้ทักษะภาษาอังกฤษดี

3. สมรรถนะทางด้านบัญชีและสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงานจากการสำรวจนักบัญชีที่ปฏิบัติงานในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม พบว่าสมรรถนะทางด้านบัญชีที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงานมี 9 สมรรถนะ คือ การตรวจสอบบัญชี การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน และการนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการ การจัดประเภทบัญชีและหายอดคงเหลือ การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย การควบคุมการจ่ายเงิน การคำนวณหาต้นทุนของสินค้า การใช้โปรแกรมบัญชีในการรวบรวมข้อมูลทางการเงิน และการบริหารความเสี่ยงของธุรกิจ ส่วนสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีทั้งสิ้น 5 สมรรถนะ ได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์ มีวินัยใฝ่รู้และรับผิดชอบต่อสังคม บุคลิกภาพ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและภาษาอังกฤษ และจริยธรรมในวิชาชีพ

โดยผลจากการศึกษาสมรรถนะทางด้านบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการจะมีลักษณะกว้าง ๆ ครอบคลุมเนื้อหาวิชาชีพทางบัญชี ในขณะที่สมรรถนะทางบัญชีที่นักบัญชีใช้ปฏิบัติจริงมีรายละเอียดในแต่ละสมรรถนะที่ค่อนข้างละเอียดในลักษณะปฏิบัติมากกว่า

คำนำ

โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของนักบัญชีที่จำเป็นเพื่อตอบสนองความต้องการใช้ของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และบริษัทนอกตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานสอบบัญชี และสำนักงานบัญชี รวมทั้งนักบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในช่วง 10 ปี (พ.ศ.2541-2551) ที่ผ่านมา

จากผลการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยในฐานะของผู้สอนสาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จะนำไปพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิตนักบัญชีเชิงปฏิบัติให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่อไป

ความสำเร็จของโครงการวิจัยนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบริษัทในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และนักบัญชีผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลอันมีประโยชน์ต่องานวิจัย และขอขอบคุณ คุณนิศยา บุญทวี นักวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับความร่วมมือ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับงานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ มา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษมา คำพิทักษ์ หัวหน้าโครงการ

และทีมคณะผู้วิจัย

กันยายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
คำนำ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญแผนภาพ	(7)
บทที่ 1 แนวทางการศึกษา	
1.1 บทนำ	1-1
1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1-2
1.3 วัตถุประสงค์	1-4
1.4 ขอบเขตการศึกษา	1-4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-4
1.6 แผนการถ่ายทอดผลการวิจัยไปสู่เป้าหมาย	1-4
1.7 วิธีวิจัย	1-5
1.8 นิยามศัพท์สำคัญ	1-8
1.9 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	1-8
บทที่ 2 การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชี	
2.1 การพัฒนาคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์	2-1
2.2 สมรรถนะของนักบัญชีที่พึงประสงค์	2-16
บทที่ 3 มาตรฐานหลักสูตรบัญชีในประเทศไทย	
3.1 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี	3-1
3.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	3-3
3.3 หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี	3-8
บทที่ 4 สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีในภาคธุรกิจ	
4.1 สมรรถนะนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจต้องการ	4-1
4.2 การศึกษาโดยสัมภาระณเ็จาะลี้กองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม	4-10
4.3 สมรรถนะที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงาน	4-25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 มาตรฐานนักบัญชีที่เหมาะสมกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม	
5.1 วิธีการศึกษา	5-1
5.2 สรุปผลการศึกษา	5-2
5.3 อภิปรายผล	5-13
5.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	5-15
บรรณานุกรม	บ-1
ภาคผนวก :	
ก. โครงสร้างแบบสัมภาษณ์เจาะลึก	ภ-1
ข. แบบสอบถามสถานประกอบการ	ภ-2
ค. แบบสอบถามผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี	ภ-3

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	วิชาชีพบัญชี ลักษณะงาน และความรู้ที่ต้องมี	2-4
2.2	ความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์	2-12
2.3	ทักษะหลักของ SCQF (level2-6)	2-25
4.1	ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างองค์กรธุรกิจ (ร้อยละ)	4-1
4.2	การดำรงตำแหน่งงานจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติการ (ร้อยละ)	4-3
4.3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางการบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ	4-4
4.4	การวิเคราะห์ปัจจัยสมรรถนะด้านบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ	4-6
4.5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ	4-7
4.6	ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ	4-9
4.7	ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างนักบัญชี (ร้อยละ)	4-26
4.8	การดำรงตำแหน่งจำแนกตามอายุของนักบัญชี (ร้อยละ)	4-28
4.9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีต้องให้	4-30
4.10	การวิเคราะห์ปัจจัยสมรรถนะด้านบัญชีที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน	4-33
4.11	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน	4-36
4.12	การวิเคราะห์ปัจจัยสมรรถนะด้านอื่น ๆ ที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน	4-38
4.13	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะทางการบัญชีของนักบัญชีภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง	4-39
4.14	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีที่เกี่ยวข้อง ที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ และสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงาน	4-41
5.1	สรุปผลเปรียบเทียบสมรรถนะทางการบัญชีของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการกับสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ปฏิบัติงานจริง	5-9
5.2	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่เกี่ยวข้อง ที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ และสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง	5-12

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	1-10
2.1	กรอบแนวคิดความสัมพันธ์เชื่อมโยง Competency Model กับโลกของการศึกษา	2-21
2.2	ตัวอย่างระบบกรอบคุณวุฒิวิชาชีพบัญชี N/SVQ Level 2:Unit 1	2-26

บทที่ 1

แนวทางการศึกษา

1.1 บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา หลักในเรื่องสมรรถนะ (Competencies) ได้ถูกนำมาใช้กันมากขึ้น ซึ่งความจริงแล้วหลักการของสมรรถนะไม่ได้เป็นเรื่องแปลกใหม่แต่อย่างใด แต่เป็นการกำหนดความชัดเจนว่าอะไรบ้างคือสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรที่ควรจะมี แล้วจึงกำหนดวิธีการประเมินว่าบุคลากรในองค์กรมีสมรรถนะหลักในระดับที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งถ้าหากยังไม่มี องค์กรก็จะต้องหาวิธีการและแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะในระดับที่ต้องการ

พสุ เดชะรินทร์ (2547) เสนอว่าถ้าพิจารณาในภาพรวมในอนาคตอีก 15 ปีข้างหน้า ความต้องการด้านบุคลากรจะเน้นในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ ในขณะที่บัณฑิตในอนาคตก็ต้องมีความรู้กว้างในลักษณะ Multidisciplinary หรือมีความรู้หลากหลายศาสตร์สาขาไม่ใช่มีความรู้ลึกในสิ่งที่ตนเองเรียนอย่างเดียว แต่ควรจะมีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และสังคมที่สมดุลกัน บัณฑิตในอนาคตต้องมีคุณลักษณะที่สามารถคิด วิเคราะห์ วิจัย และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ในระดับที่ดีมาก อีกทั้งยังต้องสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองในส่วนของสมรรถนะนั้น บัณฑิตก็ต้องมีทักษะที่ดีในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้าน การอ่าน การเขียน การพูด การแสดงออกด้านภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และการจัดการ โดยเฉพาะภาษาไทยก็ต้องสามารถสื่อสารได้ดีมาก ความคาดหวังในด้านภาษาอังกฤษต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานในชีวิตประจำวันได้ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศก็ต้องสามารถใช้โปรแกรมระดับสูงในการทำงานได้ และในด้านการบริหารจัดการบัณฑิตก็ต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม มีวุฒิภาวะของความเป็นผู้นำ และผู้บริหาร สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ อีกทั้งยังต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของต่างชาติได้ดี และนอกเหนือจากทักษะสมรรถนะต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น บัณฑิตในอนาคตจะต้องมีความชำนาญเฉพาะทางที่สูง เพื่อการประกอบอาชีพ ไม่ใช่แต่เพียงเป็นผู้นำที่ดี ภาษาดี แต่ขาดความรู้ความชำนาญในสิ่งที่ป็นวิชาชีพที่ตนเรียนมา ที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับบัณฑิตในอนาคตก็คือทัศนคติที่ดีในการทำงาน มีความพร้อมที่จะทำงาน มีความอดทน มีแรงจูงใจที่ดีในการทำงาน บัณฑิตประเภทที่ไม่อดทน เจองานหนักก็ท้อไม่ไหว ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในอนาคต (พสุ เดชะรินทร์, <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2004gz/article/2204jcne01p3.thm>. สืบค้น 10 ตุลาคม 2552)

การแข่งขันด้านธุรกิจที่มากขึ้นกว่าในอดีต สมรรถนะของบุคลากรในองค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการผลักดันธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรในวิชาชีพบัญชีถือเป็นบุคลากรกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อองค์กรธุรกิจ ทุกแขนง เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2547) กล่าวว่า นักบัญชีเป็นบุคลากรที่เป็นแกนหลักในการเชื่อมต่อให้ภารกิจของส่วนงานต่าง ๆ ในองค์กรสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย โดยเฉพาะเมื่อมีการเปิดกว้าง

ของธุรกิจในด้านระบบการดำเนินงาน ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจมีความซับซ้อนและพัฒนาก้าวหน้าขึ้น การเชื่อมต่อการปฏิบัติงานที่สำคัญในงานบัญชีคือการทำให้เห็นความโปร่งใสในการบริหารการเงินงบประมาณ จนถึงการชำระภาษี รวมทั้งการที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต้องมีระบบการรายงานให้เห็นความแข็งแกร่งของการมีทุนที่มั่นคง เปิดเผย เป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ลงทุน ผู้บริโภค ภาครัฐ เป็นต้น

สิ่งสำคัญประการหนึ่งของประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมและปรับตัวเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้า คือ การพัฒนาระบบสากลที่สร้างการยอมรับในระดับการค่านานาชาติโดยพัฒนากฎระเบียบ ในการกำกับดูแลวิชาชีพบัญชี เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพการบริการ คุ่มครองผู้บริโภค และสร้างบูรณาการแห่งวิชาชีพ รวมทั้งสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทย (พิราภรณ์ กิจไพฑูรย์, 2546)

การบริการด้านบัญชีมีการขยายออกไปหลายด้านตามสภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อความคาดหวังของผู้ใช้บริการด้านบัญชี ซึ่งเป็นแกนหลักในการสนับสนุนธุรกิจต่อมาตรฐานและคุณภาพในวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีสูงขึ้น และเป็นเหตุผลให้คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard Committee: IASC) ได้ออกบรรทัดฐานในการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพบัญชีให้เป็น “นักบัญชีมืออาชีพ” เรียกว่า “มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants: IFAC) และให้ทุกประเทศนำไปปฏิบัติและใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพของนักบัญชีให้มีความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานต่อนายจ้าง ลูกค้า ประชาชน รวมทั้งนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ โดยนักบัญชีต้องมีความรู้ความสามารถ 3 ด้าน คือ **ความรู้**ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี **ทักษะ**ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และ **คุณค่า จรรยาบรรณ**ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากความรู้ความสามารถทั้ง 3 ด้านแล้ว นักบัญชียังต้องมีการ **ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม**เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพให้นักบัญชีมีภาพลักษณ์ที่ดีที่น่าเชื่อถือต่อสาธารณชน ประกอบด้วยพฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) คือ การใช้คำพูด แสดงท่าทาง และพฤติกรรมภายใน (Covert behavior) คือ การแสดงออกทางความคิด (idea) อารมณ์ (Emotion) และความรู้สึก (Feeling) (ลักขณา ศรีวัฒน์, 2544)

1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากบทนำที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นความจำเป็นขององค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมที่ต้องมีบุคลากรทางบัญชีที่ตอบสนองต่อการดำเนินการขององค์กรอย่างเหมาะสม สถาบันอุดมศึกษาในฐานะผู้ผลิตบุคลากรทางบัญชีจึงต้องสร้างบุคลากรทางบัญชีที่มีสมรรถนะหลักตามที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ โดยหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาชีพการบัญชีก็ต้องได้รับการพัฒนา ให้สามารถผลิตบุคลากรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ได้นักบัญชีที่มีสมรรถนะครบตามต้องการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีได้ตั้งเป้าหมายผลิตบุคลากรทางด้านบัญชีให้เป็น “นักบัญชีเชิงปฏิบัติการ” ให้กับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม มีนักบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเข้าไปทำงานอยู่ในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมจำนวนมาก นักบัญชีที่มหาวิทยาลัยผลิตออกไปหลาย ๆ คน ประสบความสำเร็จและมีอีกหลาย ๆ คนเช่นกันที่ไม่สามารถทำงานได้ ความสำเร็จและความล้มเหลวของนักบัญชีเหล่านี้ ส่วนหนึ่งอาจมาจากตัวนักบัญชีเอง อีกส่วนหนึ่งอาจจะเกิดปัญหาการผลิตของมหาวิทยาลัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมต้องการนักบัญชีที่มีคุณภาพมีทักษะในการปฏิบัติงานด้านบัญชีได้อย่างหลากหลาย และครอบคลุมหน้าที่ที่นักบัญชีต้องทำในหน่วยงาน อีกทั้งหน่วยงานยังต้องการทักษะที่จำเป็นในการติดต่อสื่อสาร ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ที่ดี มีความรู้ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ความสามารถในการคิดการวิเคราะห์แก้ปัญหาในงาน การบริหารจัดการ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนการมีความรู้ทักษะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงานอีกด้วย

ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย เยอรมนี ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ได้มีการวิจัยและพัฒนากรอบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยกลุ่มอาชีพสาขาต่าง ๆ เพื่อฝึกอบรมทักษะให้กับบุคคล กำลังคนที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของกลุ่มอาชีพ (Competence-Based System, Demand Driven) ในขณะที่ประเทศไทยยังเน้นการศึกษาในระบบในลักษณะเน้นความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ (Knowledge-Based System, Supply Driven) จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพของกำลังคนยังขาดสมรรถนะและพัฒนาทักษะไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่มอาชีพ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของแรงงานไทย (รุ่งโรจน์ สีเหลืองสวัสดิ์, 2547) การผลิตกำลังคนที่เน้นความรู้ความเข้าใจในวิชาการมากทำให้ขาดทักษะในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างโลกของงานและโลกของการศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยได้ตระหนักในเรื่องของการผลิตกำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้กำลังคนมากขึ้น และได้มีการพัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา วางเป็นกรอบในการเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานอาชีพกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างโลกของงานกับโลกของการศึกษา

ดังนั้นความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมข้างต้นจึงเป็นภารกิจที่ทำนายของสาขาวิชาการบัญชีเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาบัณฑิตให้มีสมรรถนะหลักตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

คณะผู้วิจัยในฐานะผู้สอนสาขาวิชาการบัญชีได้ศึกษา “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” แล้วเล็งเห็นว่า **แนวทางหนึ่ง**ที่จะสามารถสร้างบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมในประเทศได้คือการพัฒนา**มาตรฐานอาชีพนักบัญชี** โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต โดยมาตรฐานอาชีพนักบัญชีจะทำให้ทั้งมหาวิทยาลัยและ

ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมได้พัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาบัณฑิต และพัฒนาบุคลากรของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมให้ตรงตามสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของนักบัญชีว่า จะต้องมีความรู้ มีทักษะ ความสามารถที่จำเป็นด้านใดบ้าง องค์ประกอบของมาตรฐานอาชีพมีอะไรบ้าง นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรเชิงสมรรถนะของสาขาวิชา ที่จะสามารถผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 ศึกษา**มาตรฐานอาชีพนักบัญชี**ที่ได้มีการพัฒนาให้ตอบสนองต่อความต้องการของการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม ทั้งในประเทศและนอกประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะหลักต่าง ๆ ที่นักบัญชีในองค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรมพึงประสงค์

1.3.2 ศึกษา**สมรรถนะที่จำเป็น**ของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

1.3.3 ศึกษา**สมรรถนะที่จำเป็น**ของนักบัญชีและ**ที่ต้องใช้จริง**ในการปฏิบัติงานในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ศึกษา**สมรรถนะ**ของนักบัญชีที่**องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม**ต้องการ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ และนอกตลาดหลักทรัพย์ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก

1.4.2 ศึกษา**สมรรถนะ**ของนักบัญชีที่**ใช้จริง** จากกลุ่มตัวอย่างนักบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในช่วงปี พ.ศ. 2541-2551 และทำงานในองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบ**สมรรถนะ**ของนักบัญชีตามความต้องการของ**องค์กรภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม**

1.5.2 ทราบถึง**สมรรถนะ**ที่นักบัญชี**ต้องใช้จริง**ในการปฏิบัติงาน

1.5.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**นำความรู้**ที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและพัฒนาหลักสูตรการบัญชีเชิงสมรรถนะ เพื่อสร้างนักบัญชีเชิงปฏิบัติ ให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่อไป

1.6 แผนการถ่ายทอดผลการวิจัยไปสู่เป้าหมาย

1.6.1 จัดทำเอกสารเผยแพร่ให้กับหน่วยงานธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ร่วมโครงการ

1.6.2 นำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการที่เกี่ยวข้อง

1.7 วิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ทั้งการวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพประกอบกัน โดยเชิงปริมาณเป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารงานด้านบัญชี ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับนักบัญชีเข้าทำงาน รวมทั้งพิจารณาเลื่อนขั้นตำแหน่งของนักบัญชีในองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อทราบถึงสมรรถนะหลักทางบัญชี และสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ และใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารที่รับผิดชอบงานด้านบัญชี 6 องค์กร นอกจากนี้ยังสำรวจจากนักบัญชีผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะต่าง ๆ ที่ใช้ทำงานในองค์กร โดยดำเนินวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1.7.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

- 1.1) หน่วยงานบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานสอบบัญชี และสำนักงานบัญชีในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก
- 1.2) นักบัญชีที่ประกอบอาชีพบัญชีในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก โดยกำหนดจากนักบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2541 – 2551)

2) ขนาดตัวอย่าง

- 2.1) กำหนดขนาดตัวอย่างใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากจำนวนบริษัทจดทะเบียน สำนักงานสอบบัญชี และสำนักงานบัญชีในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน ขนาดประชากร 1,000 บริษัท มีความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ คณะผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง 206 - 210 ตัวอย่าง
- 2.2) กำหนดตัวอย่างจากประชากรนักบัญชี ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2541-2551) และปัจจุบันประกอบอาชีพนักบัญชีในองค์กรธุรกิจจำนวนประมาณ 3,000 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$ คณะผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง 320 - 350 คน
- 2.3) เลือกบริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯและปริมณฑลจำนวน 5 ธุรกิจ รวม 6 แห่งดังต่อไปนี้

- ธุรกิจผลิตและจำหน่ายสินค้า 1 แห่ง
- ธุรกิจโดยสารระหว่างประเทศ 1 แห่ง
- ธุรกิจการเงิน 1 แห่ง
- ธุรกิจรับตรวจสอบบัญชี 2 แห่ง
- ธุรกิจรับทำบัญชี 1 แห่ง

1.7.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) **แบบสัมภาษณ์เจาะลึก** เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยสาระสำคัญ ได้แก่ เป้าหมายธุรกิจ โครงสร้างสายงานด้านการเงินและบัญชี การพิจารณาคุณสมบัตินักบัญชีที่รับเข้าทำงาน ความก้าวหน้าของสายงานในอาชีพ สมรรถนะด้านบัญชีและสมรรถนะที่เกี่ยวข้องที่องค์กรต้องการ (ภาคผนวกที่ 1)

2) **แบบสัมภาษณ์สมรรถนะหลักด้านบัญชี และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง** จากผู้บริหารด้านบัญชีในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมประกอบด้วย 3 ส่วน 47 ข้อ รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 19 ข้อ

ส่วนที่ 3 สมรรถนะอื่นที่สัมพันธ์กับความรู้ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 22 ข้อ

3) **แบบสัมภาษณ์สมรรถนะด้านบัญชีและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง** จากนักบัญชีผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน 71 ข้อ รายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 42 ข้อ

ส่วนที่ 3 สมรรถนะอื่นที่สัมพันธ์กับความรู้ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 23 ข้อ

1.7.3 การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาข้อมูลจากการทบทวนเอกสารการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีในและต่างประเทศ ข้อมูลสภาวิชาชีพบัญชี คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบด้านบัญชีพึงประสงค์ งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง

2) จัดทำกรอบแนวคิดการวิจัย และนำตัวแปรจากกรอบแนวคิดมาสร้างเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง

3) จัดทำร่างแบบสอบถาม นำเสนอร่างแบบสอบถามให้กับอาจารย์ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหาปรับปรุงแบบสอบถามด้านเนื้อหา ถ้อยคำที่เหมาะสม

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำไปทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องต่อเนื่อง และสามารถทำความเข้าใจคำถามได้ชัดเจน นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าได้ค่า Reliability 0.83 เท่ากัน ซึ่งแสดงให้เห็นความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

5) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

1.7.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) **ข้อมูลทฤษฎี** เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาการบัญชี วิชาชีพบัญชี สมรรถนะ คุณค่า จรรยาบรรณ และบุคลิกภาพที่องค์กรธุรกิจต้องการจากนักบัญชี และสมรรถนะ คุณค่า จรรยาบรรณ และบุคลิกภาพที่นักบัญชีต้องใช้อย่างแท้จริงในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มีการศึกษาไว้แล้ว เช่น จากตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) **ข้อมูลปฐมภูมิ** ได้จากการสำรวจแนวคิดผู้บริหารองค์กรธุรกิจที่ทำงานและดูแลด้านการเงินและบัญชี การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารงานด้านบัญชี และผู้ดูแลงานบริหารงานบุคคลขององค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม รวมทั้งสำรวจนักบัญชีที่ปฏิบัติงานด้านบัญชีอยู่ในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม

1.7.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1) **สถิติเชิงพรรณนา** ได้แก่ ค่าร้อยละ และการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวัดค่าเฉลี่ยของตัวแปรใช้การแบ่งระดับคะแนนแบบ Rating Scale ของ Likert ดังต่อไปนี้

1.1) กรณีสมรรถนะด้านบัญชีที่องค์กรธุรกิจต้องการ กำหนดค่าเฉลี่ย 3 ระดับ ดังนี้

1.00 - 1.67 มีทักษะระดับพื้นฐาน

1.68 - 2.35 มีทักษะระดับมาก

2.36 - 3.00 มีทักษะระดับมากที่สุด

1.2) กรณีสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ กำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้

0.00 - 0.80 ไม่มีการใช้ทักษะเลยถึงได้ใช้ทักษะน้อยที่สุด

0.81 - 1.60 ได้ใช้ทักษะน้อย

1.61 - 2.40 ได้ใช้ทักษะในระดับปานกลาง

2.41 - 3.20 ได้ใช้ทักษะในระดับมาก

3.21 - 4.00 ได้ใช้ทักษะในระดับมากที่สุด

1.3) กรณีสมรรถนะทางด้านบัญชีและด้านอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง กำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้

0.00 - 0.80 ไม่มีการใช้ทักษะเลยถึงได้ใช้ทักษะน้อยที่สุด

0.81 - 1.60 ได้ใช้ทักษะน้อย

1.61 - 2.40 ได้ใช้ทักษะในระดับปานกลาง

2.41 - 3.20 ได้ใช้ทักษะในระดับมาก

3.21 - 4.00 ได้ใช้ทักษะในระดับมากที่สุด

2) สถิติที่ใช้ในการสรุปความสัมพันธ์เพื่อให้เห็นตัวแปรปัจจัยของสมรรถนะในแต่ละด้าน ได้แก่ ปัจจัยสมรรถนะหลักด้านการบัญชีของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีใช้ในการทำงานจริงและปัจจัยความรู้ทักษะและสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงานจริงใช้สถิติวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เทคนิคการหาค่าประกอบหลักด้วยการหมุนแกนมุมฉาก (Extraction Method : Principal Component Analysis, Rotation Method : Varimax with Kaiser Normalization)

1.8 นิยามศัพท์สำคัญ

การศึกษาวิจัย “การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม” มีคำศัพท์สำคัญ ดังต่อไปนี้

1.8.1 มาตรฐานอาชีพ คือ **มาตรฐานสมรรถนะ**ของผู้ปฏิบัติงาน สำหรับอาชีพหนึ่ง ๆ ที่กำหนดให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล สามารถประเมิณการทำงานตามมาตรฐานได้อย่างชัดเจน โดยจะมีการกำหนดเป็นระบบการจัดให้คุณวุฒิวิชาชีพกับผู้ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะ (Units of Competence) ตามความยากง่ายและซับซ้อนของงานในหน้าที่

1.8.2 สมรรถนะ หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร

สมรรถนะในความหมายทั่วไป คือ ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บูรณาการอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

สมรรถนะในความหมายของงานอาชีพ หรือวิชาชีพ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บูรณาการกันอย่างเหมาะสมจนสามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้คุณภาพตรงตามที่ต้องการ

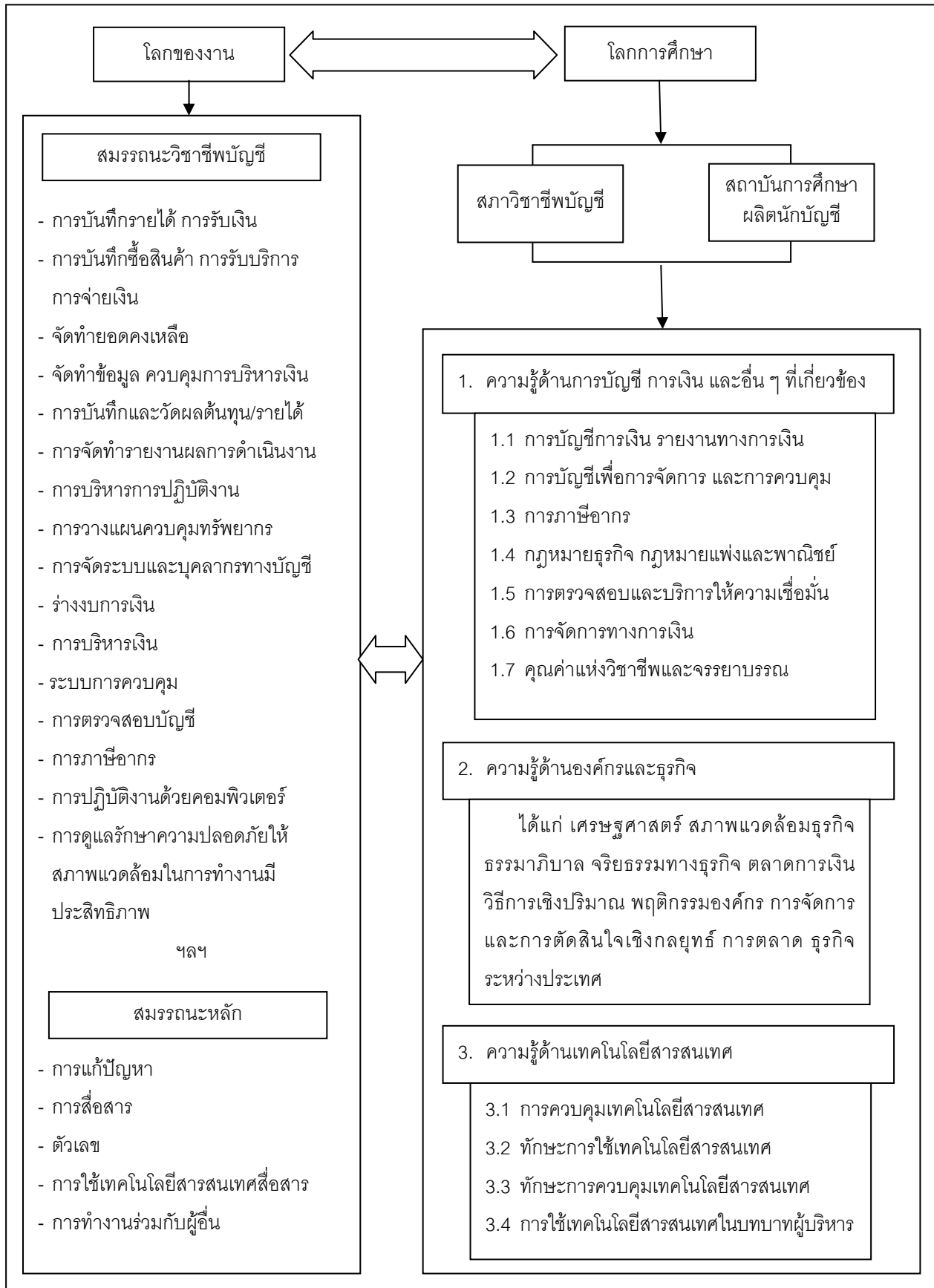
1.8.3 มาตรฐานสมรรถนะ คือ ข้อกำหนดหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานทั้งที่เป็นการปฏิบัติและเป็นผลของงาน ประกอบด้วย มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านผลงาน

1.9 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีในบทที่ 2 และ 3 พบว่าการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม คือ การพัฒนาสมรรถนะโลกของการทำงาน และโลกของการศึกษาให้มีความสอดคล้องตอบสนองต่อกัน สมรรถนะทางอาชีพเป็นสมรรถนะที่บุคลากรผู้ประกอบการวิชาชีพนักบัญชีจะต้องสามารถนำความรู้ ทักษะ ความสามารถที่ได้เรียนรู้จากภาคการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับการทำงานได้อย่างเหมาะสมจนเกิดผลลัพธ์

ทางการทำงานได้ตามเป้าหมายที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมกำหนดไว้ อันนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ดังนั้นการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม จึงต้องทราบสมรรถนะที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการจากบุคลากรและนำสมรรถนะเหล่านั้นไปแปลงสู่การพัฒนาบุคลากรในภาคการศึกษาให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ที่จะประกอบอาชีพนักบัญชีได้อย่างเหมาะสม ความสัมพันธ์ของกรอบการศึกษาวิจัย ปราบภูมิดังภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในบทนี้เป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ดังนี้

- การพัฒนาคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์
- สมรรถนะของนักบัญชีที่พึงประสงค์

2.1 การพัฒนาคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์

การพัฒนาคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ เกี่ยวข้องกับแนวคิดในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีหลายประการ ดังต่อไปนี้

2.1.1 วิวัฒนาการของการบัญชี

การทำบัญชีเกิดขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 จากการที่บาทหลวงลูคา ปาเชลลี (Luca Pacioli) ชาวอิตาลี มีหน้าที่ดูแลการเงินของโบสถ์ต่าง ๆ ในกรุงมิลาน ประเทศอิตาลี โดยบาทหลวงปาเชลลีได้นำวิธีการของพ่อค้าเมืองเวนิสที่ใช้ในการติดตามสินค้าต่าง ๆ มารวบรวมเป็นคู่มือการทำบัญชี จนต่อมาบาทหลวงปาเชลลีได้รับการยกย่องให้เป็น “บิดาแห่งการบัญชี” การบัญชีในยุคนั้นเป็นเพียงการบันทึกบัญชีในลักษณะพื้นฐานเกี่ยวกับการได้รับเงินและการจ่ายเงิน โดยมีความเข้าใจว่าเงินสดที่รับเข้ามาหมายถึง “รายได้” และเงินสดที่จ่ายออกไปคือ “ค่าใช้จ่าย” จนถึงศตวรรษที่ 18-19 ซึ่งเป็นช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรม การพัฒนาด้านบัญชีมีมากขึ้น และเริ่มเน้นรายงานที่เป็นกลาง และทำให้เกิดวิชาชีพผู้สอบบัญชีอิสระขึ้นในประเทศอังกฤษ พัฒนาไปสู่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตขึ้นเป็นครั้งแรกในโลก ในศตวรรษที่ 20 การบัญชีได้พัฒนารูปแบบกฎระเบียบให้เกิดความยุติธรรม โดยนักบัญชีในยุคนี้จะมีลักษณะเหมือนกับผู้พิพากษา ที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบ และประพฤติปฏิบัติตนเป็นกลาง วิชาชีพด้านบัญชีจึงพัฒนามากขึ้นโดยพัฒนาได้ดีกว่าในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน เพราะนักบัญชีและผู้ประกอบการไม่มีการพลิกแพลงหรือนำเอารูปแบบที่บิดเบือนความจริงมากลบกลืนรายการทางบัญชี (ทรงเดช ประดิษฐ์สุมานนท์, 2546)

สำหรับประเทศไทย วิชาชีพบัญชี มีวิวัฒนาการมายาวนานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน ดังต่อไปนี้ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2551:1-15)

สมัยรัชกาลที่ 5 - เกิดออฟฟิศหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวังโดยมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีต่าง ๆ และนำขึ้นทูลเกล้าให้ทรงทราบ

พ.ศ. 2428 - ให้บรรจุวิชาการบัญชีในโรงเรียนหลวง

- เปิดสอนวิชาการค้าขาย และเริ่มการสอนวิชาการบัญชีตามแบบบัญชีคู่ โดยบาทหลวงชาวฝรั่งเศส
- สมัยรัชกาลที่ 6 - ตั้งโรงเรียนพาณิชย์การ เพื่อให้ความรู้ในวิชาการค้าขาย
- พ.ศ. 2455 - พระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท รัตนโกสินทร์ ศก 130 กำหนดให้บริษัทจำกัดต้องจัดทำบัญชีและมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบ
- พ.ศ. 2467 - ยกเลิกพระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท รัตนโกสินทร์ ศก 130 และประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท ซึ่งมีข้อกำหนดให้บริษัทต้องจัดให้มีการบันทึกบัญชีจำนวนเงิน รับ จ่าย และรายการอันเป็นเหตุให้รับหรือจ่ายนั้น และจัดทำงบดุล รวมทั้งบัญชีกำไรขาดทุนอย่างน้อยปีละครั้ง งบดุลจะต้องมีผู้สอบบัญชีตรวจสอบ
- พ.ศ. 2475 - เกิดความตื่นตัวทางด้านเศรษฐกิจ เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475
- ผู้สำเร็จการศึกษาทางการบัญชีจากต่างประเทศ (เช่น พระยาไชยยศสมบัติ หลวงดำริศรานูวรรต นายห้อง บุญนาค นายจรูญ วิมลศิริ นายยุกต์ ณ ถลาง) รวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งสมาคมวิชาชีพ
- พ.ศ. 2478 - หลวงดำริศรานูวรรตเป็นผู้บรรยายวิชาการบัญชีขึ้นในระดับมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองในหลักสูตรปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์
- พ.ศ. 2480 - เสนอร่างพระราชบัญญัติการบัญชี เพื่อจัดตั้งสภาการบัญชี แต่รัฐบาลไม่เห็นด้วยเนื่องจากนักบัญชีมีจำนวนน้อย
- พ.ศ. 2481 - จัดการศึกษาวិชาการบัญชีที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
- พ.ศ. 2482 - รัฐบาลได้ออกประมวลรัษฎากรมาบังคับใช้เพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิสำหรับปี และจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาโดยประเมินจากยอดรายรับหรือรายได้
- พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2482 เป็นกฎหมายว่าด้วยการบัญชีฉบับแรก (ได้แก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2496 และได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2515) ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดทำบัญชี ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากร
- จัดการศึกษาวิชาการบัญชีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2491 - จัดตั้งสมาคมนักบัญชีแห่งประเทศไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บช.) และต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ได้เลิก ส.บช. โอนสิทธิไปยังสภาวิชาชีพบัญชี

- พ.ศ. 2505 - พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 เป็นกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี ฉบับแรก และได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2547
- พ.ศ. 2509 - มีการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งแรก ณ ศาลาสันติธรรม
- พ.ศ. 2515 - ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2482 และใช้เป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดทำบัญชีโดยกำหนดให้นิติบุคคลจัดทำงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุน และได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2543
- พ.ศ. 2517 - จัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2517 และได้ถูกยกเลิกในปี พ.ศ. 2535
- พ.ศ. 2519 - กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 กำหนดรายการย่อของงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนของห้างหุ้นส่วนและบริษัท และได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2544
- พ.ศ. 2522 - สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย(ส.บช.) ออกมาตรฐานการบัญชีฉบับแรก
- พ.ศ. 2535 - ยกเลิกพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2517 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 จัดตั้งคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
- พ.ศ. 2540 - เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย ผลทำให้เกิดการปฏิรูปวิชาชีพบัญชี
- พ.ศ. 2543 - เกิดพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 พ.ศ. 2515
- กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (นิติบุคคล) และทำบัญชี (บุคคลธรรมดา) กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี
- มีมติให้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชี จำนวน 33 ฉบับที่ออกโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บช.)
- พ.ศ. 2544 - ประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่องกำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงินในงบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี 5 ประเภท ต้องมีรายการย่อตามที่กำหนดไว้ในแบบ 5 แบบ
- พ.ศ. 2547 - เกิดสภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี
- พ.ศ. 2548 - เลิกสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บช.) และโอนสิทธิประโยชน์ไปยังสภาวิชาชีพบัญชี
- พ.ศ. 2552 - สภาวิชาชีพบัญชี โดยคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ได้กำหนดหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

จากวิวัฒนาการ วิชาชีพบัญชีที่ลำดับมาข้างต้น จะเห็นว่าภายหลังจากมีการเจรจาความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) ของประเทศสมาชิกองค์การค้าโลก เพื่อให้การค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกมีการขยายตัวภายใต้เงื่อนไขของความโปร่งใสและการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ ทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้า โดยการพัฒนากฎระเบียบในการกำกับดูแลวิชาชีพบัญชี เพื่อรักษามาตรฐาน คุณภาพบริการ ค้ำครองผู้บริโภค สร้างบูรณาการแห่งวิชาชีพ รวมทั้งสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทย (พิราภรณ์ กิจไพฑูรย์, 2546) สิ่ง que แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไทยให้ความสำคัญต่อวิชาชีพบัญชี อันเป็นบริการวิชาชีพในกิจกรรมหนึ่งภายใต้สาขาบริการต่าง ๆ ที่ประเทศไทยผูกพัน การเปิดเสรีทางการค้าในองค์การค้าโลก ได้แก่ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 การยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ที่บังคับใช้มานาน และมีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับวิชาชีพในปัจจุบัน มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 แทน เพื่อให้มีสภาวิชาชีพบัญชีในการกำกับดูแล ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบวิชาชีพบัญชี และควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพที่จะสามารถสร้างความมั่นใจในการใช้บริการด้านบัญชีให้กับสาธารณชน บุคคลหรือนิติบุคคล หรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ปฏิบัติงานให้

การบังคับใช้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ประกอบกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนหน้าที่การปฏิบัติงานด้านการบัญชีขึ้นภายในองค์กร และเป็นโอกาสให้นักบัญชีเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น ทำให้วิชาชีพบัญชีขยายครอบคลุมออกไปหลายด้าน ได้แก่ การทำบัญชี การสอบบัญชี การบัญชีบริหาร การวางระบบบัญชี การบัญชีภาษีอากร การศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี การบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยวิชาชีพบัญชีในแต่ละด้าน มีลักษณะความสำคัญ และต้องมีความรู้ด้านบัญชีดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 2.1) (เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2547: 7)

ตารางที่ 2.1 วิชาชีพบัญชี ลักษณะงาน และความรู้ที่ต้องมี

วิชาชีพบัญชี	ลักษณะงาน	ความรู้ที่ต้องมี
1. การทำบัญชี	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำบัญชี - ปิดบัญชี - จัดทำงบการเงิน 	<ul style="list-style-type: none"> - บัญชีการเงิน - บัญชีชั้นกลาง - บัญชีชั้นสูง
2. การบัญชีบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำรายงานเพื่อผู้บริหาร - วิเคราะห์งบการเงิน 	<ul style="list-style-type: none"> - บัญชีการเงิน - บัญชีชั้นกลาง - บัญชีชั้นสูง - บัญชีบริหาร - บัญชีต้นทุน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

วิชาชีพบัญชี	ลักษณะงาน	ความรู้ที่ต้องมี
3. การบัญชีภาษีอากร	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำและยื่นภาษี - จัดทะเบียนภาษี - ชำระบัญชี - ให้คำปรึกษาด้านภาษีอากร 	<ul style="list-style-type: none"> - บัญชีการเงิน - กฎหมายภาษีอากร
4. การสอบบัญชี	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป 	<ul style="list-style-type: none"> - บัญชีการเงิน - การสอบบัญชี - การฝึกปฏิบัติงานสอบบัญชี
5. การวางระบบบัญชี	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำปรึกษาด้านการออกแบบและวางระบบบัญชี - การติดตั้งใช้งานซอฟต์แวร์ทางบัญชี 	<ul style="list-style-type: none"> - บัญชีการเงิน - คอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ - ซอฟต์แวร์ - ระบบเครือข่าย
6. ด้านการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายและฝึกอบรม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ด้านการบัญชีในส่วนที่บรรยายฝึกอบรม
7. งานเทคโนโลยีการบัญชี	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบการควบคุมภายในระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ และการพัฒนาซอฟต์แวร์สำเร็จทางการบัญชี 	<ul style="list-style-type: none"> - บัญชีการเงิน - คอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ - ซอฟต์แวร์ - ระบบเครือข่าย - การตรวจสอบระบบสารสนเทศ - การฝึกปฏิบัติงานตรวจสอบระบบสารสนเทศ

แหล่งที่มา: เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2547:7)

ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในยุคการเปิดเสรีทางการค้า และมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น นักบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้พร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (อรุณี เทพเจริญ, 2547) ทำให้หน่วยงานที่มีบทบาทสร้างนักบัญชี ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้ที่สามารถเป็นพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Randy L. Desimone ที่เสนอว่า การพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยทั่วไปต้องมุ่งเน้น 3 ประการด้วยกัน คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะหรือความชำนาญ (Skill) และความสามารถ (Abilities) โดยที่คนมีความรู้ ความชำนาญ และมีความสามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ ผลงานก็จะเกิดขึ้น องค์กรมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และมีความสามารถในการ

แข่งขัน และอิทธิพลเหนือการกระทำของคน คือความคิด ความเชื่อ ความมุ่งมั่น หรือวิถีคิดของคน ที่รวมเรียกว่า ทักษะคิด (มารีสา เซาท์พฤตพิงศ์, 2547)

International Education Standard 6 (2003) กำหนดแม่บทการศึกษาสากล “ศักยภาพ” ของผู้ประกอบการวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ ทักษะ คุณค่า ทักษะคิด และจรรยาบรรณของผู้ประกอบการวิชาชีพ บัญชี ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ หลังจากได้ผ่านประสบการณ์ การปฏิบัติงาน และผ่านการประเมินจากหน่วยงานหรือสถานที่จำลอง (ฝึกงาน) แล้ว โดยนักบัญชีต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าตนเองมีความรู้ในวิชาชีพบัญชีซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ความรู้ทางธุรกิจ ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ทางบัญชี โดยสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา ระบุปัญหาทางธุรกิจ ระบุปัญหาทางจริยธรรม และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผลและชัดเจน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เป็นายจ้าง ลูกค้า และประชาชนมั่นใจในศักยภาพและความสามารถของนักบัญชีในการทำงานต่อหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม ซึ่งหมายถึงว่าการจะพัฒนาบัณฑิตสาขาการบัญชีให้ก้าวไปสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพในอนาคต บัณฑิตจะต้องได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และจรรยาบรรณของผู้ประกอบการวิชาชีพไปพร้อม ๆ กัน

ลักขณา สรีวัฒน์ (2544) ยังให้ข้อเสนอว่า นอกจากผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีจะมีความรู้ ทักษะ คุณค่า จรรยาบรรณแล้ว นักบัญชียังต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพให้มีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่น่าเชื่อถือต่อสาธารณชน พฤติกรรมของมนุษย์ประกอบด้วย พฤติกรรมภายนอกและภายใน พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นการแสดงออกทางท่าทาง การใช้คำพูด ส่วนพฤติกรรมภายในหรือ พฤติกรรมปกปิด (Covert Behavior) เป็นการแสดงออกทางความคิด (Idea) อารมณ์ (Emotion) และความรู้สึก (Feeling)

2.1.2 ความรู้ของบัณฑิตสาขาการบัญชี

International Education Standard 9 (อ้างใน ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2545) ระบุว่าผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีควรมีความพร้อมในด้านความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพบัญชีซึ่งครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ความรู้ทางธุรกิจ ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ในวิชาชีพบัญชี ซึ่งสถาบันการศึกษาต้องตระหนักในการให้ความรู้ที่จำเป็นเพื่อเตรียมพื้นฐาน และความพร้อมให้กับนักศึกษาเพื่อออกไปประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถของนักบัญชีในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจขององค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีในการรับบัณฑิตสาขาบัญชีเข้าทำงาน ได้แก่

1) **ความรู้ทั่วไป** International Education Standard 2 (2003) ระบุว่าความรู้ทั่วไปประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การปกครอง และวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้ นักบัญชีมีความรอบรู้ มีความสามารถในการใช้ดุลพินิจในการคิด การอ่าน การเขียน และการวิเคราะห์วิจารณ์

รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอันเป็นจุดเริ่มต้นของวิชาชีพบัญชี ทั้งนี้ สังคม การเมืองและการปกครองเป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกัน และมีผลต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งกระทบกับการบัญชีโดยตรง

ความรู้เกี่ยวกับสังคม ได้แก่ การเข้าใจลักษณะรูปแบบและโครงสร้างของสังคมต่าง ๆ ทั้งสังคมของตน และสังคมอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความสัมพันธและความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ซึ่งจะทำให้มีการดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข เข้าใจถึงข้อเท็จจริงของสภาพปัญหาทางสังคม และเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์กับวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่ความรู้ทางการเมืองการปกครองเป็นความรู้เกี่ยวกับการบริหารประเทศโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ (อมร รักษาสิทธิ์, 2545) และความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ได้แก่ พฤติกรรมและสิ่งทีคนในหมู่คณะสร้างขึ้นจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (พจนานุกรมฉบับ เฉลิมพระเกียรติ, 2530-2531)

2) **ความรู้เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี** International Education Standard 2 (2003) กำหนดความรู้ทางธุรกิจเป็นความรู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานของนักบัญชีเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักบัญชีเป็นผู้ให้ข้อมูลในรูปแบบของตัวเลข ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของธุรกิจ นักบัญชีจึงต้องมีความรู้ทางธุรกิจครอบคลุมเกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์ การตลาด พฤติกรรมองค์กร การจัดการ ธุรกิจระหว่างประเทศ การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติ เป็นต้น

3) **ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ** ปัจจุบันเป็นยุคของความเจริญรุ่งเรืองทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารในธุรกิจต่าง ๆ ต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มากมาย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อการประกอบวิชาชีพบัญชี ดังนั้นนักบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานในการใช้ระบบสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมโดยระบบสารสนเทศ และนำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจตลอดจนความสามารถในการวิเคราะห์และการออกแบบระบบสารสนเทศ (International Education Standard 2, 2003)

4) **ความรู้ทางบัญชีและวิชาที่เกี่ยวข้อง** ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการบัญชี การเงิน รายงานทางการเงิน การบัญชีบริหาร การภาษีอากร กฎหมายธุรกิจ การเงินและการจัดการ การควบคุม และการตรวจสอบภายใน การสอบบัญชี และจรรยาบรรณวิชาชีพทางบัญชี (International Education Standard 2, 2003)

2.1.3 ทักษะของบัณฑิตสาขาการบัญชี

ทักษะตามความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525)หมายถึง ความชำนาญในด้านความคิดและการปฏิบัติเชิงสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นจนเป็นนิสัยจนเป็นทักษะพิเศษเฉพาะตัวบุคคล นักศึกษาคควรได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นประกอบด้วย

1) **ทักษะพื้นฐานทางการคิดและการใช้เหตุผล** ทักษะด้านนี้กรมวิชาการ (2542) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ โดยนำมาวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ผู้ที่มีทักษะการคิดระดับสูงมีเหตุมีผล

มีวิจรรย์ญาณที่เหมาะสม มีความคิดสร้างสรรค์ จะได้รับการยกย่องจากสังคมและเป็นผู้นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า สังคมที่มีนักคิดมาก ๆ จะเป็นสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้า (อรพรรณ พรสีมา, 2543)

2) **ทักษะด้านอารมณ์ ความรู้สึก** Baron (1989) กล่าวว่า ความสามารถในการพัฒนาอารมณ์ หรือ (Emotional Quotient : EQ) คือ ความสามารถในการรู้ตัว และการมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่เหมาะสม และมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมปัจจุบัน EQ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คนประสบความสำเร็จ ในขณะที่ (Intelligence Quotient : IQ) เป็นความสามารถทางสติปัญญา ดังนั้น คนจึงต้องมีความสมดุลระหว่าง EQ และ IQ ผู้ที่มีคุณลักษณะของ EQ สูง จะเป็นบุคคลที่รู้ตัว ประมาณตนเองอย่างถูกต้อง รู้สภาวะที่แท้จริงของตนเอง ควบคุมตนเองได้ คนที่มีคุณลักษณะเช่นนี้จะเป็นคนที่ได้รับการยอมรับในสังคม ประสบความสำเร็จและมีความสุขในชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

3) **ทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร** หมายถึง ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อส่งและรับข่าวสารข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์ สรุปความ ขยายความ และจัดระบบข้อมูล ตลอดจนประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสาร โดยเลือกใช้วิธีการ หรือเครื่องมือในการสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (กรมวิชาการ, 2542)

4) **ทักษะในการแสวงหาความรู้** ประกอบด้วยความสามารถในการค้นหาแหล่งข้อมูล ทักษะในการเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการวิเคราะห์ แปลความ สรุปผลและนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดความประโยชน์ (กรมวิชาการ, 2542) เมื่อการศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคล ทักษะในการแสวงหาความรู้จึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับนักศึกษาในปัจจุบันอย่างยิ่ง และเมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทมากขึ้น การถ่ายเทข้อมูล ทำได้อย่างรวดเร็ว นักศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะที่จะรู้จักเลือกรับข้อมูล (http://www.stou.ac.th/Thai/offices/Oes/Guide/st_skill, 25/06/2547, อ้างในเพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2547)

5) **ทักษะด้านการจัดการ** หมายถึง กระบวนการในการทำงานให้สำเร็จตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน และการสรุปผลงาน และสามารถเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (กรมวิชาการ, 2542)

ความรู้และทักษะที่จำเป็นพื้นฐานของผู้เป็นบัณฑิตที่เป็นเหตุผลที่ทำให้บัณฑิตสาขาการบัญชีที่จะต้องออกไปประกอบวิชาชีพบัญชีต้องสามารถนำความรู้ในทางทฤษฎีมาปฏิบัติได้โดยใช้ทักษะพื้นฐานเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์ตีความหมาย การประเมินผลและสื่อสารอื่น ๆ ดังนั้นบัณฑิตสาขาการบัญชีจึงต้องสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง โดยต้องมีทักษะสำคัญในการใช้สติปัญญา (Intellectual Skill) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Skills) โดยทำงานเป็นกลุ่มเป็นผู้นำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทักษะในด้านการติดต่อสื่อสาร (Communication Skills) และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.4 คุณค่า และจรรยาบรรณของบัณฑิตสาขาการบัญชี

จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละประเภทกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก ซึ่งจะเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542) นอกจากนี้ อรุณ รักธรรม (2524) ยังให้ความหมาย ในลักษณะที่เกี่ยวกับสิ่งที่ใช้ในควบคุมความประพฤติภายในซึ่งสังคมในอาชีพใดอาชีพหนึ่งยอมรับว่าเป็น ความประพฤติที่ดีและชอบ ในขณะที่สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) ให้ความหมายว่า เป็นการงานเลี้ยงชีพ อย่างมีคุณธรรม ประกอบอาชีพอย่างสุจริต และขยันหมั่นเพียร รวมทั้งการดำรงตนอย่างเหมาะสมงาน อาชีพนั้น ๆ

โดยสรุปจรรยาบรรณจึงเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ประกอบวิชาชีพอย่างมีคุณธรรม ซึ่งสมาชิกในวิชาชีพนั้นยอมรับว่า เป็นการประพฤติที่ดีและถูกต้องตามมาตรฐานจรรยาบรรณได้แก่ **ประโยชน์นิยม** คือการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีผลดีต่อสังคม **สัจนิยม** คือ การประพฤติปฏิบัติโดยไม่ยึดเอาประโยชน์ของผู้ใดผู้หนึ่ง และ**มนุษยนิยม** คือการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนา ประสิทธิภาพ สติปัญญา ความสามัคคี ความเป็นอยู่และความเป็นธรรม (ไชย ณ พล, 2540)

กระทรวงศึกษาธิการได้สรุปไว้ว่า บุคคลที่มีจรรยาบรรณ คือบุคคลที่ประกอบด้วยลักษณะ ดังต่อไปนี้ (สุภาพร พิศาลบุตร, 2544)

- 1) **ความรับผิดชอบ** คือ มุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่
- 2) **ความซื่อสัตย์** คือ การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมตรงความเป็นจริง ประพฤติอย่างตรงไปตรงมา
- 3) **ความมีเหตุผล** คือ การใช้ปัญญาในการประพฤติปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ ไม่หลงงมงาย
- 4) **ความกตัญญูกตเวทิต** คือ ความรู้สำนึกในการอุปการคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา การแสดงออก และการตอบแทนบุญคุณ
- 5) **การรักษาระเบียบวินัย** คือ การควบคุมการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับมารยาท ข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม
- 6) **ความเสียสละ** คือ การละเว้นจากการเห็นแก่ตัว การให้แบ่งปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์
- 7) **ความสามัคคี** คือ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันร่วมมือกันทำกิจกรรมให้สำเร็จ
- 8) **การประหยัด** คือ การใช้สิ่งทั้งหลายอย่างพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด
- 9) **ความยุติธรรม** คือ การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง
- 10) **ความอุตสาหะ** คือ ความพยายามอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

11) **ความเมตตากรุณา** คือ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข ความสงสารคือจะช่วย
ให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

คุณค่าทางวิชาชีพที่นักวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมี ได้แก่ ความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมี
คุณธรรม ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นอิสระตามมาตรฐานของวิชาชีพ มรรยาทของ
วิชาชีพ ความสำนึกต่อความรับผิดชอบทางสังคมเกี่ยวกับประโยชน์ของสาธารณชน และความตั้งใจที่จะ
เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ดังนั้นการให้การศึกษและสร้างความชำนาญต้องทำให้นักวิชาชีพบัญชี
ตระหนักถึงคุณค่าทางวิชาชีพ และปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและวิชาชีพ
(International Education Standards 2, 2003)

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 ได้กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีจัดทำจรรยาบรรณของ
ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีปฏิบัติตามนอกเหนือจากการปฏิบัติ
ตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
วิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 โดยครอบคลุมข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- 1) ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์
- 2) ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- 3) ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ และการรักษาความลับ
- 4) ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพ

บัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณดังกล่าวถือว่าผิดจรรยาบรรณ จะถูก
ลงโทษ โดยคณะกรรมการจรรยาบรรณ และลงมติเป็นคำสั่งโทษระดับเบาไปหาหนัก ตั้งแต่การตักเตือน
เป็นหนังสือ การภาคทัณฑ์ การพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนการขึ้นทะเบียนโดยมีกำหนดเวลา และ
เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียน โดยไม่มีกำหนดเวลา หรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภา
วิชาชีพบัญชี

2.1.5 บุคลิกภาพของผู้สำเร็จการศึกษาสาขาการบัญชี

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะส่วนรวมของบุคคลแต่ละคน ที่ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยแต่ละ
คนจะมีรูปแบบของการแสดงออกพฤติกรรมที่แตกต่างกัน (Hilgard, Bernard, Hartman, Ruch, Allpert
อ้างใน สถิต วงศ์สุวรรณค์, 2544)

การเสริมสร้างบุคลิกภาพต้องอาศัยพื้นฐานของบุคคล ประกอบด้วย

- 1) ต้องเอาใจใส่สุขภาพ ออกกำลังกาย ทำงาน กินอาหาร พักผ่อนอย่างเหมาะสม
- 2) บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
- 3) ศึกษางานในหน้าที่
- 4) ฝึกนิสัยเป็นคนขวนขวาย มีความสนใจรักงานในหน้าที่

- 5) เป็นผู้ฟังที่ดี ฟังอย่างมีศิลปะ
- 6) มีวาทศิลป์
- 7) มีความรู้พอจะคุยกับผู้อื่นได้ทุกระดับ
- 8) รู้จักถ่อมตน
- 9) วิสาสะกับเพื่อนตามสมควร
- 10) อย่างมุ่งสร้างบุคลิกภาพมากจนฝืนธรรมชาติ
- 11) หลีกเลียงความรู้สึกว่าตนเองต่ำต้อย ไม่มีความสามารถ
- 12) หลีกเลียงความอิจฉาริษยา และ
- 13) ไม่ไว้ตัวมากเกินไป ไม่แยกตัวจากสังคม

2.1.6 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

จรัส สุวรรณเวลา (2545) เสนอว่าคุณลักษณะของบัณฑิตอันพึงประสงค์ที่มองจากวิวัฒนาการของอุดมศึกษาจากความจำเป็นในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนจากความเป็นไปได้จริง ได้แบ่งคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1) **คุณลักษณะด้านวิชาชีพ** หมายถึง ความรู้ ทักษะ เจตคติ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ แต่ละวิชาชีพย่อมมีความแตกต่างกันได้ บางวิชาชีพมีการรับรองตามกฎหมายให้มีสิทธิเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษเหนือประชาชนโดยทั่วไป ข้อกำหนดด้านวิชาชีพจึงเป็นข้อกำหนดที่พึงมีการรับสิทธิตามกฎหมายจากรัฐ ซึ่งรัฐมักจะมอบหมายให้วงการวิชาชีพนั้นดูแลกันเอง โดยดูว่ามีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะได้รับสิทธิและดูแลให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2) **กลุ่มความเป็นนักวิชาการ** หมายถึง ความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติมและคงความเป็นนักวิชาการไว้ตลอดเวลา ทั้งนี้ต้องมีวิสัยใฝ่รู้กำกับด้วยจึงจะสามารถเป็นนักวิชาการได้ในสภาพที่วิทยาการก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความสามารถทางภาษาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการคงเป็นวิชาการนอกจากนี้ นักวิชาการยังมีจรรยาบรรณหรือศีลของนักวิชาการอันพึงรักษา ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่กล่าวเท็จ ไม่เอาสมบัติของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นของตนเอง ใช้วิชาการในทางก่อให้เกิดประโยชน์ ไม่ใช่ก่อให้เกิดโทษหรืออันตรายต่อสังคมและต่อตนเอง

3) **กลุ่มกระบวนการความคิด** ตั้งแต่การมีวิจรรณญาณ สามารถตีค่าสิ่งต่าง ๆ ได้ และใช้ข้อมูลข้อเท็จจริงได้อย่างเหมาะสม และสมเหตุสมผลเรียกว่า “คิดเป็น”

4) **กลุ่มความสามารถที่จะพัฒนาและปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง** โดยมีวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนวัตกรรม สามารถสร้างงานของตนเองได้ เรียกว่า “ทำเป็น” และ “แก้ปัญหาเป็น”

5) **กลุ่มความเป็นพลเมืองดีของประเทศ ของภูมิภาค และของโลก** คือ มีค่าความนิยม ความเชื่อถือที่ถูกต้อง สมฐานะ ทั้งด้านสังคมและมนุษยธรรม เช่น สันติภาพ ความยุติธรรมในสังคม เสรีภาพ เสมอภาค และเอกภาพ อันเป็นเครื่องกำกับพฤติกรรมให้สามารถใช้ความรู้และสมรรถนะไปในทางที่ถูกและควร สามารถยืนหยัดได้ในหลักการเป็นที่พึ่งของสังคมได้

6) **กลุ่มคุณธรรม จริยธรรม** ตามสมควรแก่ฐานะของผู้ที่ได้รับการศึกษาดี โดยสอดแทรก กำกับอยู่ในพฤติกรรมทุกด้าน ทั้งกาย วาจา และใจ

2.1.7 คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่พึงประสงค์

จากข้อมูลทีกล่าวมาตั้งแต่ 2.1.1 - 2.1.6 อาจจะสรุปว่าบัณฑิตสาขาการบัญชี คือ ผู้ที่จะออกไปประกอบวิชาชีพบัญชีหรือให้บริการด้านบัญชีแก่นายจ้าง ลูกค้า ประชาชน ผู้ลงทุนในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะต้องสร้างความเชื่อมั่นในมาตรฐานและคุณภาพในการปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติบัญชี พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ. 2547 ให้เป็นที่เชื่อถือต่อสาธารณชน และเพื่อเป็นการรักษามาตรฐานและคุณภาพในวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ และความคาดหวังขององค์กรต่าง ๆ บัณฑิตสาขาการบัญชีจึงควรมีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 2.2) (เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2547: 21-22)

ตารางที่ 2.2 ความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	ทักษะความเป็นนักบัญชี	คุณค่าทางวิชาชีพ จรรยาบรรณของนักบัญชี	บุคลิกภาพความเป็นนักบัญชี
<p>1. ความรู้ทั่วไป สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม</p> <p>2. เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี เศรษฐศาสตร์ การตลาด การเงิน การจัดการ กฎหมาย และภาษีอากร</p> <p>3. เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี และระบบพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์</p> <p>4. วิชาชีพบัญชี บัญชีการเงิน บัญชีบริหาร การสอบบัญชี การตรวจสอบภายใน</p>	<p>1. การใช้สติปัญญา มีวิจารณญาณไตร่ตรอง มีความสามารถเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และความสามารถในการวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูล</p> <p>2. มนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการประสานงานได้เป็นอย่างดี การทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>3. การติดต่อสื่อสาร มีศิลปะในการแสดงความคิดเห็น การนำเสนอ การพูดเขียนได้ตรงประเด็น</p> <p>4. เทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์บนระบบเครือข่ายได้ ใช้อีเมลล์ และสืบค้นข้อมูล on-line</p>	<p>1. โปร่งใส ความเป็นอิสระ เที่ยงธรรม ซื่อสัตย์สุจริตซึ่งประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ มีเหตุผล ยุติธรรม และเมตตากรุณา</p> <p>2. มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน รักษาระเบียบวินัย การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีความสามัคคี</p> <p>3. ความรับผิดชอบและรักษาความลับ มีความรับผิดชอบ กตัญญู เสียสละ อุตสาหะ และรักษาความลับขององค์กร</p>	<p>1. การใช้คำพูด มีวาจาสุภาพ อ่อนโยน และ การใช้คำสละสลวยและคำควบกล้ำที่ถูกต้อง</p> <p>2. รูปร่างหน้าตา การเป็นเพศชาย การเป็นเพศหญิง และการมีรูปร่างหน้าตาสมส่วน</p> <p>3. อารมณ์ ความร่าเริงแจ่มใส การควบคุมตนเองและปรับตัวเหมาะสมกับสถานการณ์</p> <p>4. เจตคติ เชื่อมั่นตนเองยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี</p>

แหล่งที่มา: เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2547: 21-22)

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์จากรายงานการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “บัณฑิตอุดมคติไทย: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแผนพัฒนาอุดมศึกษา ฉบับที่ 8” คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคนไทยตามทัศนะของพระธรรมปิฎก เสนอว่าบัณฑิตที่พึงประสงค์ต้อง **ใฝ่รู้** ผู้สั่งยาก **มองกว้าง** คิดไกล **ใฝ่สูง** มากกว่า **มองแคบ** คิดใกล้ใฝ่ต่ำ เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ให้มากกว่าเป็นผู้ตามและผู้รับ และเน้นความเป็นไทย กว้างไกลต่อโลกและสากล จากข้อเสนองานข้างต้นนำมาประกอบกับผลการประชุมระดับชาติครั้งที่ 2 เรื่อง “บัณฑิตไทยในอุดมคติ” จึงได้กำหนดว่าความเป็นบัณฑิตไทยที่พึงประสงค์ “ต้องเป็นผู้ที่มีความเก่งคู่ความดี และมีความสามารถ” **ความเก่ง** หมายถึง ความรู้รอบ รู้ลึก มีวิจรรณญาณ คิดอย่างรอบคอบ **ใฝ่รู้และใฝ่เรียน ความดี** หมายถึง มีศีล สัจจะ ธรรมะ ชันติ จากคะ ทิริโอดตปปะ มีมีชฌิมาปฏิบัติ **ความสามารถ** หมายถึง การนำความรู้ในสาขาวิชาที่ได้ศึกษามาปฏิบัติได้ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมต่อตนเอง

บัณฑิตที่พึงประสงค์ตามวิสัยทัศน์อุดมศึกษา มีคุณลักษณะของความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถทั้งวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะของผู้นำ ผู้ประกอบการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้สามารถปรับตัวและนำการพัฒนาประเทศในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตและลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ **การมีวิสัยทัศน์มีความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลข่าว มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับบุคคลอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่านิยมในการตัดสินใจ เข้าใจและยอมรับลักษณะความแตกต่างของวัฒนธรรม ใฝ่รู้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีสมรรถภาพในการคิดและวิเคราะห์เป็นระบบ รวมทั้งเต็มใจในการร่วมแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี ตลอดจนสามารถจัดการกับอารมณ์และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้** (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543)

อริสรา ธานีธนานนท์ (2552) กล่าวว่าบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีก็มีลักษณะทั่วไป เช่นดังบัณฑิตในสาขาวิชาอื่น ๆ และมีลักษณะพิเศษของวิชาชีพที่ต่างจากวิชาชีพอื่น ๆ เช่น ต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจการที่ตนเองจัดทำบัญชีหรือทำการสอบบัญชี ซึ่งมีการกำหนดโทษทางกฎหมาย หากผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีกระทำผิดต่อสิ่งที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี นิมนวล เขียวรัตน์ และเกศรา สุพยนต์ (2546) ศึกษาความพึงพอใจของหัวหน้าหน่วยงานบัณฑิตมีความคาดหวังต่อบัณฑิตในด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม การสื่อความหมาย ทักษะวิชาชีพ และด้านการจัดการ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเป้าหมาย โดยปัจจัยที่หัวหน้าหน่วยงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดในการพิจารณารับบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชี เข้าทำงาน คือ **ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาการบัญชี ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** ตามลำดับ อริสรา ธานีธนานนท์ (2552) ได้นำคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามวิสัยทัศน์อุดมศึกษา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 มาบูรณาการเข้ากับองค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี หน้าที่ และความรับผิดชอบของนักบัญชีตาม

ข้อกำหนด คุณสมบัติของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ รวมถึงจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพด้วย วางแนวทางของ “คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในทางวิชาชีพบัญชี” ไว้ดังนี้ (1) มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ ในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และคิดอย่างเป็นระบบ ต้องมีความรู้ภาษาไทย เพื่อนำไปสู่การบันทึกบัญชี การลงรายการเป็นภาษาไทย (2) มีความสามารถทางวิชาชีพบัญชี จัดทำบัญชีตามความเป็นจริง ตามมาตรฐานการบัญชี และมีเอกสารประกอบการลงบัญชีครบถ้วน และจบระดับปริญญาตรีทางบัญชี (3) มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณของนักบัญชี เต็มใจแก้ไขปัญหาสังคมโดยสันติวิธี (4) มีคุณลักษณะเป็นผู้นำ ผู้ประกอบการมีค่านิยมในการตัดสินใจ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีทักษะด้านการจัดการ และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (5) เป็นผู้นำมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ (6) เป็นบุคคลใฝ่รู้ เป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา (Life Long Learning) (7) มีความสามารถในการปรับตัว เพื่อนำการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต เข้าใจยอมรับความแตกต่างในวัฒนธรรม สามารถจัดการกับอารมณ์ และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม บริหารเวลา แก้ปัญหาทางปฏิบัติในงานที่รับผิดชอบ (8) มีความสามารถในการสื่อความหมาย ติดต่อสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฤตพัธ นุญสิริ (http://dcms.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=12774&display=list_subject&q=นักบัญชี, สืบค้น เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2553) ศึกษาเรื่องแนวทางในการผลิตนักบัญชีตามความต้องการของสำนักงานบัญชี กรณีศึกษา: จังหวัดภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการคุณสมบัติของนักบัญชีและบุคลิกภาพของนักบัญชี เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตนักบัญชีให้ตรงกับความต้องการของสำนักงานบัญชีในจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า คุณสมบัติของนักบัญชีด้านการศึกษา มีความสำคัญในระดับปานกลาง โดยต้องจบการศึกษาด้านบัญชีโดยตรง และมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือปวส. ด้านความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ มีความสำคัญระดับมาก คือ มีความซื่อสัตย์ในเรื่องการเงิน ด้านการพัฒนาตนเอง มีความสำคัญในระดับมาก คือ ไม่เคยต้องโทษจำคุกในความผิดตามกฎหมายบัญชี ด้านความสามารถอื่น ๆ มีความสำคัญในระดับมาก คือ มีความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม บุคลิกภาพของนักบัญชีด้านกายภาพ มีความสำคัญในระดับปานกลาง คือ มีความสุขภาพอ่อนโยน ด้านสติปัญญา มีความสำคัญระดับมาก คือ เป็นคนฉลาดมีไหวพริบ ด้านพฤติกรรม มีความสำคัญระดับมาก คือ ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจ และคุณสมบัติและบุคลิกภาพของ นักบัญชีตามความต้องการของสำนักงานบัญชีในภาพรวม มีความสำคัญระดับมาก โดยคุณสมบัติด้านพัฒนาตนเอง มีความสำคัญมากที่สุด ผลจากการศึกษาสถาบันการศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการผลิตนักบัญชีให้ตรงกับความต้องการของสำนักงานบัญชี ในจังหวัดภูเก็ต โดยมีคุณลักษณะดังนี้ คุณสมบัติด้านการศึกษา การให้ความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจในอาชีพนักบัญชี และศึกษาวิชาสาขาบัญชีจากมหาวิทยาลัยที่ทบวงมหาวิทยาลัยรับรอง คุณสมบัติด้านความรับผิดชอบต่อ

ต่อวิชาชีพ การปลูกฝังนิสัยความซื่อสัตย์ สุจริต ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา **คุณสมบัติด้านการพัฒนาตนเอง** ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายบัญชี **คุณสมบัติด้านความสามารถอื่น ๆ** การมุ่งเน้นศึกษาเรื่องของวิชาภาษาอังกฤษ บุคลิกภาพด้านกายภาพ การฝึกและอบรมให้นักบัญชีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ บุคลิกภาพด้านสติปัญญา การทำความเข้าใจในวิชาบัญชีและวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายแรงงาน เป็นต้น บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม การมุ่งเน้นให้นักบัญชีเป็นคนมองโลกในแง่ดี โดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ไม่ผิดศีลธรรมและจริยธรรม

ทรงศรี สนธิทรัพย์ (2544) ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์และแนวโน้ม ความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ ช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2546 ในกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางบริหารธุรกิจที่กลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเลือกรับบัณฑิตบริหารธุรกิจเข้าทำงาน โดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างเจ้าของกิจการหรือผู้จัดการฝ่ายบุคคลของธุรกิจจำนวน 541 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) บัณฑิตทางบริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องการในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2546 จำนวน 858,439 คน ปีพ.ศ. 2544 ต้องการบัณฑิตบริหารธุรกิจ จำนวน 289,022 คน ปีพ.ศ. 2545 ต้องการบัณฑิตบริหารธุรกิจจำนวนลดลงเป็น 274,415 คน ส่วนปีพ.ศ. 2546 บัณฑิตบริหารธุรกิจที่ต้องการกลับมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 295,002 คน

2) ธุรกิจประเภทการบริการ ต้องการบัณฑิตบริหารธุรกิจมากที่สุด จำนวน 546,723 คน รองลงมาได้แก่ ธุรกิจการค้าส่งและค้าปลีก และการผลิตโดยมีจำนวน 271,282 คน และ 40,434 คน ตามลำดับ

3) องค์ประกอบ**คุณสมบัติ**ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตบริหารธุรกิจ ระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กับผลการเลือกรับบัณฑิตบริหารธุรกิจในระดับปานกลาง โดยมี 4 องค์ประกอบที่พยากรณ์การเลือกรับบัณฑิตบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญ เรียงตามลำดับมากไปหาน้อยคือ (1) ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ (2) พฤติกรรมทางจริยธรรม (3) ความรู้ความสามารถพิเศษ และ (4) บุคลิกภาพ

4) องค์ประกอบ**คุณสมบัติ**ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตบริหารธุรกิจระดับปริญญาโท มีความสัมพันธ์กับผลการเลือกรับบัณฑิตในระดับปานกลาง โดยมี 2 องค์ประกอบที่พยากรณ์ผลการเลือกรับบัณฑิตสาขาบริหารธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญตามลำดับมากไปหาน้อย คือ การเข้าสังคมและมนุษยสัมพันธ์ และการพัฒนาตนเอง

ศุภโรจน์ เตชะบรรเจิด (2539) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพนักงานบุคคลตามทัศนคติของผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางมีความต้องการพนักงานเป็นเพศชายหรือหญิงก็ได้ อายุ 26-30 ปี วุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปี รักษาความลับได้ดี มนุษย์สัมพันธ์ดี มีจิตใจให้บริการ รับผิดชอบต่อ

ความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน รักษาความมั่นคงสัญญา มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถด้านการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของบุคคลในองค์กร การตอบโต้วิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะที่เป็นมิตร การให้ความร่วมมือในการทำงานกับบุคคลต่าง ๆ การทำงานกับคนหลายประเภท การสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นทำงาน และการทำงานด้วยตนเอง และมีความรู้ในด้านการสรรหาและคัดเลือก และการวางแผนกำลังคน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพลุ เดชะรินทร์และคณะ (2542) ซึ่งศึกษาการพัฒนาปรับปรุงสาขาวิชาและหลักสูตรของภาควิชาพาณิชยศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตในอนาคตที่ภาคธุรกิจต้องการมากที่สุดในปัจจุบัน คือ ต้องการบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความชำนาญด้านคอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการสื่อสาร มีความอดทนในการทำงาน มีความภาคภูมิใจต่อองค์กร มีความสามารถในการเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ดี สำหรับในอีก 5 ปีข้างหน้าภาคธุรกิจไทยต้องการบัณฑิตที่มีความแตกต่างจากบัณฑิตในปัจจุบัน คือ มีความรู้ในหลายด้านมากขึ้น มีความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษมากขึ้น มีความรอบรู้ในเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความสามารถในการนำเสนอและเขียนรายงาน มีความรอบรู้ในด้านตลาด และธุรกิจระหว่างประเทศและมีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์

2.2 สมรรถนะของนักบัญชีที่พึงประสงค์

2.2.1 สมรรถนะ - ความหมาย

คำว่าสมรรถนะ มาจากภาษาอังกฤษว่า “Competence” หรือ “Competency” ใช้ในบริบทของมาตรฐานอาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ โดยใช้กับคน

Christ Lloyd and Amanda Cook (1993) ได้ให้ความหมายคำว่า “Competence” คือ The ability to perform activities to the level expected within employment- ความสามารถในการทำงานในระดับที่คาดหวังในการจ้างงาน

ILO - Cinterfor (Inter-American Research & Development Centre on Vocational Training) ให้ความหมาย “Competency” คือ ความสามารถในการทำงานอาชีพที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (http://www.ilo.org/public/spanish/region/ampro/cinterfor_index.htm. สืบค้น วันที่ 20 มีนาคม 2553)

McClelland (1973) ศึกษาถึงสมรรถนะของคน และได้เสนอว่าสมรรถนะของคนนั้นประกอบด้วย 1) **ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ** เป็นส่วนที่มองเห็นและสามารถพัฒนาได้ง่าย ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะต่าง ๆ (Skills) ที่แต่ละบุคคลมี ได้แก่ 1.1) **ความรู้** (Knowledge) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน เนื้อหาของข้อเท็จจริง หลักการ และแนวคิดเฉพาะด้านเพื่อนำไปสู่ฐานความรู้ที่บุคคลมีในสาขาต่าง ๆ 1.2) **ทักษะต่าง ๆ** (Skills) เป็นความเชี่ยวชาญ ชำนาญพิเศษในด้านต่าง ๆ ที่

บุคคลรู้และสามารถทำได้อย่างดี 2) **ส่วนที่อยู่ใต้ผิวน้ำ** เป็นส่วนที่ใหญ่กว่าและมองเห็นได้ยาก ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของคุณคนในแต่ละคนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก ได้แก่ แรงผลักดันเบื้องต้น (Motives) ลักษณะนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self image) และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ได้แก่ 2.1) **แรงผลักดันเบื้องต้น (Motives)** คือ พลังขับเคลื่อนที่เกิดจากภายในจิตใจของคุณคน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการกระทำของคุณคนนั้น 2.2) **ลักษณะนิสัย (Traits)** คือ ลักษณะนิสัยใจคอของคุณคนที่เป็นพฤติกรรมถาวร เป็นความเคยชิน หรือพฤติกรรมซ้ำ ๆ ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่กำหนดวิธีการปฏิบัติ หรือการตอบสนองอย่างคงที่ 2.3) **ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self image)** คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ คุณค่าที่ทำให้คิดและสนใจในสิ่งที่ทำอยู่ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่คุณคนมองตนเองว่าเป็นอย่างไร 2.4) **บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role)** เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลแสดงออกต่อบุคคลอื่นและต้องการให้บุคคลอื่นในสังคมมองเห็นว่าตนเองมีบทบาทอย่างไร

Slocum, Jackson and Hellriegel (2008) ระบุว่า สมรรถนะด้านการจัดการ คือ กลุ่มของความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และทัศนคติที่คุณคนจำเป็นต้องมีเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในตำแหน่งในการทำงานที่หลากหลายและครอบคลุมตำแหน่งงานขององค์กร ประกอบด้วยสมรรถนะ 6 ด้าน ได้แก่ **สมรรถนะด้านการสื่อสาร (Communication Competencies)** คือ ความสามารถที่จะส่งผ่านและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเรากับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ **สมรรถนะด้านการวางแผนและการบริหารงาน (Planning and Administration Competencies)** คือ ความสามารถที่เกี่ยวกับการตัดสินใจในงานที่จำเป็นต้องทำให้สำเร็จ มีวิธีการตัดสินใจอย่างไร มีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ และควบคุมกระบวนการเพื่อให้แน่ใจว่าสำเร็จลุล่วง **สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork Competencies)** คือ การทำงานให้สำเร็จ ลุล่วงจากการทำงานกับกลุ่มคนเล็ก ๆ ผู้ซึ่งมีความรับผิดชอบต่องานและจำเป็นในการทำงานร่วมกัน **สมรรถนะด้านการดำเนินกลยุทธ์ (Strategic Action Competencies)** คือ การเข้าใจถึงพันธกิจและค่านิยมทั้งหมดขององค์กรและทำให้แน่ใจว่าการปฏิบัติของพนักงานเหมาะสมกับพันธกิจและค่านิยมขององค์กร **สมรรถนะด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Multicultural Competencies)** คือ การเข้าใจ การเห็นคุณค่า และตอบสนองต่อนโยบาย วัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และ **สมรรถนะด้านการจัดการตนเอง (Self-Management Competencies)** คือ การพัฒนาตนเองและรับผิดชอบต่อหน้าที่

Edward, and Richards, (2002) รวบรวมรายการสมรรถนะหลักทั้งหมด 31 รายการ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้ **สมรรถนะด้านการจัดการบุคคล (Competencies Dealing with People)** สมรรถนะด้านการจัดการเกี่ยวกับธุรกิจ (Competencies Dealing with Business) สมรรถนะด้านการจัดการตนเอง (Self-Management Competencies)

Woodruffe (1993 cited Dulewicz, 1989) อธิบายสมรรถนะทั่วไป (Generic Competencies) ว่าควรประกอบด้วย 1) **สมรรถนะทางด้านสติปัญญา (Intellectual)** 2) **สมรรถนะด้านปฏิสัมพันธ์**

ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) 3) สมรรถนะทางการปรับตัว (Adaptability) 4) สมรรถนะด้านความสัมฤทธิ์ผล (Result Orientation)

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะที่กล่าวมาข้างต้นสรุปสมรรถนะที่พึงประสงค์ของพนักงานได้ 7 ด้าน ดังนี้ 1) สมรรถนะด้านการจัดการตนเอง (Self-Management Competencies) 2) สมรรถนะด้านการจัดการบุคคล (Competencies Dealing with People) 3) สมรรถนะด้านการจัดการธุรกิจ (Competencies Dealing with Business) 4) สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ (Analytical Competency) 5) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ (Leadership Competencies) 6) สมรรถนะด้านเทคนิค (Technical Competencies) 7) สมรรถนะด้านเทคโนโลยี (Technological Competencies)

จะเด็จ เปาโสภา และมนตรี พรหมเพชร (2548) สรุปความหมายคำว่า Competency หรือสมรรถนะไว้ในความหมาย 2 ลักษณะ ดังนี้

สมรรถนะในความหมายทั่วไป คือ ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่บูรณาการกันอย่างแนบแน่นเพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

สมรรถนะในความหมายของงานอาชีพ หรือวิชาชีพ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บูรณาการกันอย่างแนบแน่น เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2 มาตรฐานสมรรถนะ

จะเด็จ เปาโสภา และมนตรี พรหมเพชร (2548) อธิบายว่า เนื่องจากคุณลักษณะสำคัญของสมรรถนะมี 2 ประการ คือ **ประการแรก** ความสามารถที่แสดงว่าทำได้บนฐานความต้องการในการปฏิบัติงานจริงของสภาพแวดล้อมการทำงาน **ประการที่สอง** ผลลัพธ์หรือผลของการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงสามารถอธิบายคำว่ามาตรฐานสมรรถนะได้ดังต่อไปนี้

1) มาตรฐานสมรรถนะ ในความหมายของข้อกำหนดหรือเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นการปฏิบัติและเป็นผลของงาน (Performance Standards or Standard of work)

2) มาตรฐานสมรรถนะในความหมายของมรรควิธี หมายถึง การปฏิบัติงานที่ดีกว่าคุณสมบัติหรือคุณวุฒิที่แสดงว่าสามารถทำงานได้การฟันฝ่าพัฒนาตนเอง และการประเมินตามจุดประสงค์และข้อกำหนดที่ต้องการ

3) ลักษณะของมาตรฐานสมรรถนะ มี 2 ลักษณะ คือ

3.1) **มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน** คือ สิ่งใดก็ตามที่คนสามารถทำได้ **ไม่ใช่** ความมากน้อยของความรู้ หรือระยะเวลายาวนาน

3.2) **มาตรฐานด้านผลงาน** คือ ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากผลลัพธ์การปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านผลงานจะคำนึงถึงคุณภาพของสิ่งที่ทำไม่ใช่วิธีการกระทำ

ดังนั้นลักษณะของข้อกำหนดในมาตรฐานสมรรถนะ จึงเป็นข้อความที่ระบุสิ่งที่ใคร่ควรสามารถทำได้ วิธีที่ใช้ประเมินตัดสิน ระยะเวลาสถานที่ที่จะพิสูจน์หรือแสดงความสามารถ รวมทั้งชนิดของหลักฐานที่ต้องการ เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานนั้นคงเส้นคงวา และเป็นความสามารถที่ยั่งยืน

ประโยชน์ของมาตรฐานสมรรถนะ จึงนำไปใช้ในการอธิบายลักษณะงานกำหนดความต้องการฝึกอบรม พัฒนาโปรแกรมหรือแผนการฝึกอบรม เป็นฐานสำหรับการประเมินและการให้รางวัล และใช้เพื่อวัดหรือเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะสำหรับการพัฒนา

2.2.3 คุณลักษณะอื่น ๆ ที่เหมาะสมของผู้ประกอบวิชาชีพ

บุคคลผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ นอกจากจะต้องมีสมรรถนะทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานแล้วยังต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมอื่น ๆ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามลักษณะอาชีพ เช่น **คุณลักษณะส่วนตัว (Personal Attribute)** ซึ่งเป็นลักษณะการแสดงออกทางด้านจิตพิสัยหรือเจตคติที่สังเกตได้ เช่น มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง เฉลียวฉลาด ซื่อสัตย์สุจริต กล้าแสดงออก เป็นต้น **ทักษะหลัก (Key and Core Skills)** ซึ่งได้มาจากการบูรณาการพิสัย 3 ด้าน คือ ความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา ทักษะทางกายภาพ และความฉลาดทางอารมณ์เข้าด้วยกัน ซึ่งถือเป็นสมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ประกอบวิชาชีพด้วย ในมุมมองของการศึกษาทักษะหลักเป็นทักษะสำคัญ เพื่อการดำรงชีวิตที่ดี เกิดจากการสั่งสมตั้งแต่เยาว์วัย และสั่งสมได้ไม่มีที่สิ้นสุดเริ่มจากการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสิ่งแวดล้อม ครอบครัว สังคม ไปจนถึงการปฏิบัติงานในอาชีพ

ในระบบคุณวุฒิวิชาชีพของอังกฤษเรียกว่าทักษะสำคัญ (Key skills) ในขณะที่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพของสก็อตแลนด์ เรียกทักษะนี้ว่าทักษะแกนกลาง (Core skills) อย่างไรก็ตามการเรียกทักษะนี้มักจะเรียกรวมกันทั้ง 2 ระบบว่าทักษะหลัก

ทักษะสำคัญที่ใช้ในระบบคุณวุฒิวิชาชีพอังกฤษ	ทักษะแกนกลางที่ใช้ในระบบคุณวุฒิวิชาชีพของสก็อตแลนด์
1. การสื่อสาร (Communication)	1. การสื่อสาร (Communication)
2. การประยุกต์ใช้ตัวเลข (Application of Number)	2. การคิดคำนวณ (Numeracy)
3. เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)	3. เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)
4. การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Working with Others)	4. การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Working with others)
5. การแก้ปัญหา (Problem Solving)	5. การแก้ปัญหา (Problem Solving)
6. การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง (Improving own Learning and performance)	

แหล่งที่มา : จะเด็ด เปาโสภา และมนตรี พรหมเพชร, 2548: 1-7

คุณลักษณะอื่น ๆ ที่สำคัญประการสุดท้าย คือ ทักษะส่วนตัว (Personal Skills) ซึ่งจะเป็นคุณสมบัติทางพุทธิพิสัยหรือเชาว์ปัญญาเป็นส่วนใหญ่ ผู้ประกอบอาชีพพึงมี โดยสามารถพัฒนาและฝึกฝนให้เป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเด่นของอาชีพได้ เช่น การรู้จักวิเคราะห์ การวางแผนจัดลำดับความสำคัญ การบริหารเวลา การสร้างสรรค์ การตัดสินใจ การจัดการความขัดแย้ง การนำเสนอแนวคิด เป็นต้น

2.2.4 การพัฒนามาตรฐานสมรรถนะในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

1) US Department of Labor, Employment and Training Administration: DOLETA ได้พัฒนารูปแบบและมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Model and Skill Standard: CMSS) โดยการเชื่อมโยงมาตรฐานสมรรถนะภาคธุรกิจอุตสาหกรรม (Manufacturing Skill Standards) กับการจัดการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของแรงงานให้ตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

มาตรฐานสมรรถนะดังกล่าวมีทั้งสิ้น 9 ระดับ ครอบคลุมตั้งแต่สมรรถนะพื้นฐาน (Foundation Competencies) สมรรถนะของอุตสาหกรรม (Industry Competencies) และสมรรถนะด้านวิชาชีพ (Occupational Competencies) โมเดลของสมรรถนะ CMSS มีลักษณะการจัดการเป็นรูปปิรามิด เริ่มตั้งแต่สมรรถนะพื้นฐานของบุคคลพัฒนาขึ้นไป 9 ระดับ จนถึงสมรรถนะการบริหาร (Management Competency) ดังต่อไปนี้

1.1) สมรรถนะพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.1.1) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Effectiveness Competencies) ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (Integrity) แรงจูงใจที่จะสร้างความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ (Motivation Dependability and Reliability) และการใฝ่เรียนรู้ (Willingness to learn)

1.1.2) สมรรถนะพื้นฐานทางวิชาการ (Foundation Academic Competencies) เป็นสมรรถนะที่ได้จากการเรียนรู้จากสถานศึกษา

1.1.3) สมรรถนะในที่ทำงาน (Workplace Competencies) ซึ่งจะครอบคลุมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล

1.2) สมรรถนะด้านอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

1.2.1) สมรรถนะทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอย่างกว้าง ๆ (Industry-Wide Technical Competencies)

1.2.2) สมรรถนะทางวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ (Industry-Sector Technical Competencies)

1.2.3) ความรู้เฉพาะในวิชาชีพ (Occupational Specific Knowledge Areas)

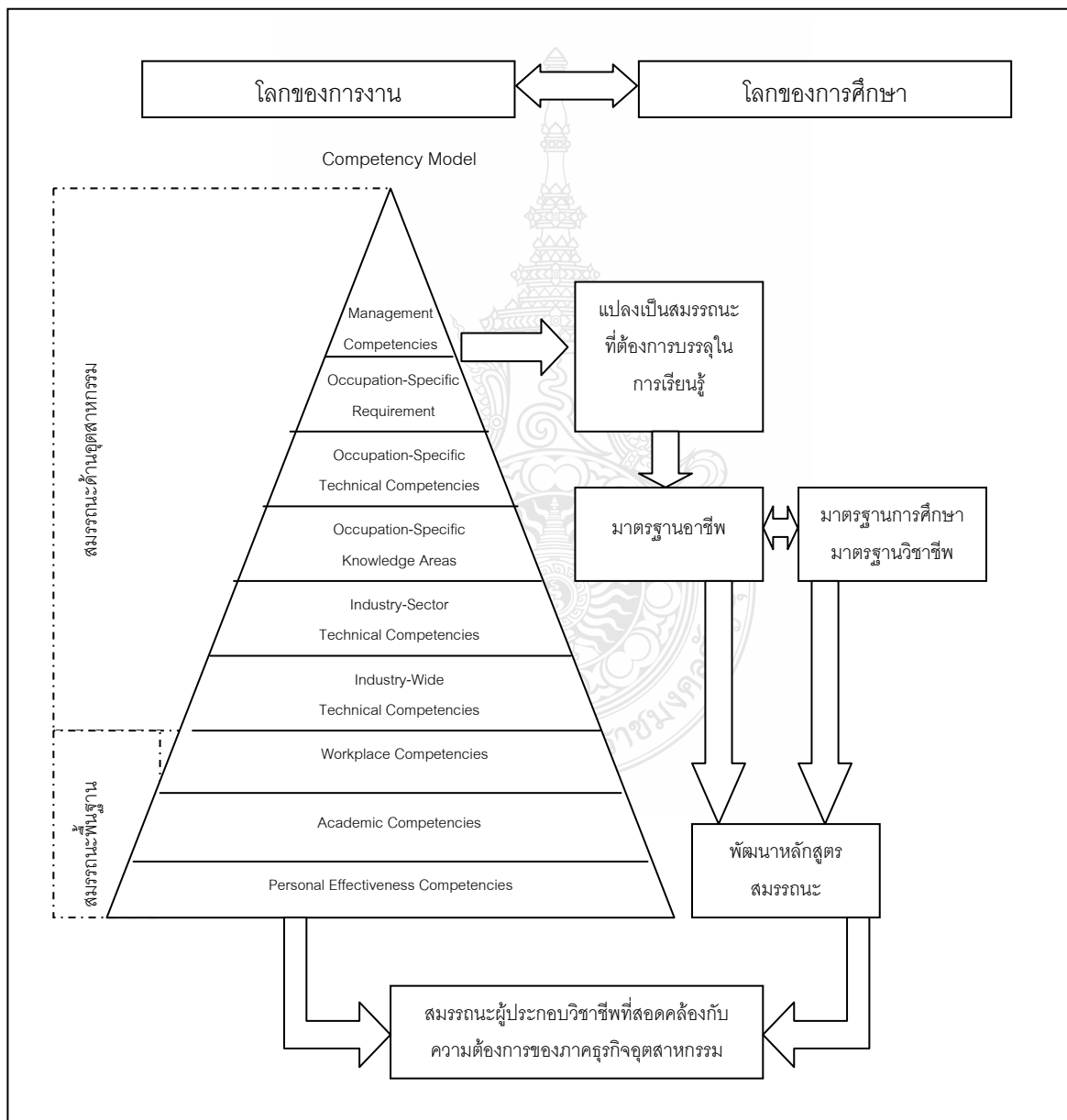
1.2.4) สมรรถนะทางเทคนิคเฉพาะของวิชาชีพ (Occupational Specific Technical Competencies)

1.2.5) **สมรรถนะเฉพาะทางวิชาชีพที่ต้องการ** (Occupational Specific Requirements)

1.2.6) **สมรรถนะด้านการจัดการ** (Management Competencies)

1.3) **การเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานอาชีพกับมาตรฐานหลักสูตร** เป็นการแปลงมาตรฐานอาชีพเป็นมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานหลักสูตรซึ่งเป็นหลักสูตรลักษณะสมรรถนะที่ต้องให้ผู้เรียนบรรลุในการเรียนรู้ที่ส่งผลการสร้างผลลัพธ์ของการเรียนรู้ หลักสูตรที่ได้เรียกกว่า หลักสูตรสมรรถนะ (Competency Based Curriculum)

กรอบความสัมพันธ์ตามแนวคิดที่พัฒนาโดย DOLETA ปรากฏตามแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดความสัมพันธ์เชื่อมโยง Competency Model กับโลกของการศึกษา

แหล่งศึกษา : www.workingforamerica.org/toolkit/competency_models.asp, สืบค้นวันที่ 21 มกราคม 2551

2) มาตรฐานอาชีพและระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

2.1) **มาตรฐานอาชีพ** คือ มาตรฐานสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานสำหรับอาชีพหนึ่ง ๆ ที่ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และต้องสามารถประเมินได้อย่างชัดเจน และมาตรฐานอาชีพนี้จะมีการประเมินและทบทวนโดยองค์กรของภาคอุตสาหกรรมที่เป็นตัวแทนส่วนใหญ่ของอาชีพสาขาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความเป็นปัจจุบัน แนวทางที่ใช้พัฒนา มาตรฐานอาชีพใช้เทคนิคการวิเคราะห์หน้าที่ (Function Analysis) เพื่อสร้างแผนภาพหน้าที่ (Function Map) โดยเริ่มด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายหลัก (Key Purpose) ของอุตสาหกรรมหรืออาชีพโดยรวม จากนั้นได้กำหนดบทบาทหลัก (Key Role) หน้าที่หลัก (Key Function) หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) เมื่อได้แผนภาพหน้าที่แล้วจึงลงมือวิเคราะห์ลึกลงไป เพื่อเขียนหน่วยย่อย (Element of Competence) เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) ขอบเขต (Range Statement) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) และแนวทางการประเมิน (Assessment Guidance) มาตรฐานอาชีพจะมีลักษณะเป็นหน่วยสมรรถนะ (Units of Competence) ที่เป็นอิสระ โดยมีรหัสและตัวเลขที่กำหนดเป็นการเฉพาะ เช่น ฝ่ายต้อนรับ ใช้ (จ) เพื่อให้ทราบถึงกลุ่มงาน และมีชื่อหน่วยสมรรถนะที่บอกถึงวัตถุประสงค์ของหน่วยนั้น ตัวอย่างเช่น

(จ) การจัดการข้อมูล แต่ละหน่วยสมรรถนะจะย่อยออกเป็น หน่วยย่อย (Elements of Competence) หรือกิจกรรมที่รวมกันเป็นหน่วย แต่ละหน่วยย่อยจะมีองค์ประกอบหลักดังนี้ **เกณฑ์การปฏิบัติงาน** (Performance Criteria) หมายถึงเกณฑ์ที่ต้องการเพื่อให้บรรลุในการปฏิบัติงานในหน่วยย่อยนั้น ๆ **ขอบเขต** (Range) หมายถึงสภาพเงื่อนไขหรือขอบเขตกำหนดในการปฏิบัติงานที่บุคคลจะต้องทำได้ในหน่วยย่อยนั้น ๆ **ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน** (Underpinning Knowledge) หมายถึงความรู้ที่ต้องการสำหรับการปฏิบัติงานในหน่วยย่อย **แนวทางการประเมิน** (Assessment of Performance) หมายถึงแนวทางหรือวิธีการที่จะประเมินว่าบุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ตามหน่วยย่อยหรือไม่

2.2) **ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ** เป็นระบบที่จัดคุณวุฒิวิชาชีพให้กับผู้ที่ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะ (Units of Competence) ได้จำนวนหนึ่งตามที่กำหนดในแต่ละคุณวุฒิ การกำหนดระดับคุณวุฒิวิชาชีพกำหนดตามระดับความยากง่ายและความซับซ้อนของงานในแต่ละหน้าที่ โดยระดับของคุณวุฒิวิชาชีพจะกำหนดระดับต่ำให้เป็นงานที่ง่าย ปฏิบัติตามคำสั่ง ไม่ซับซ้อน ขอบเขตของงานไม่กว้าง มีความรับผิดชอบต่ำ ในระดับคุณวุฒิวิชาชีพสูงขึ้นก็จะเป็นงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ขอบเขตของงานกว้างขึ้น มีความรับผิดชอบสูงขึ้น ดังตัวอย่างกรอบคุณวุฒิวิชาชีพสาขาการโรงแรมของประเทศอังกฤษกำหนดไว้ 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5	สามารถทำงานในขอบเขตกิจกรรมที่มีเงื่อนไขการทำงานที่หลากหลาย รับผิดชอบงานของตนเองและจัดสรรทรัพยากรให้ผู้อื่น วางแผนและตรวจสอบงานของตนเองและผู้อื่น - เทียบเคียงได้กับงานอาชีพขั้นสูง งานบริหารระดับสูง
ระดับ 4	ขั้นตอนการทำงานที่รับผิดชอบมีขอบเขตงานกว้างและมีขั้นตอนทางเทคนิค/หรือทักษะอาชีพขั้นสูง (Professional skills) - เทียบเคียงได้กับงานช่างเทคนิค/ผู้บริหารระดับต้น
ระดับ 3	สามารถทำงานที่มีกิจกรรมซับซ้อนในขอบเขตที่กว้างขึ้น รับผิดชอบและแนะนำการทำงานกับผู้อื่นได้ - เทียบเคียงได้กับงานช่างเทคนิค หัวหน้างาน ช่างฝีมือชำนาญการ (Craft)
ระดับ 2	สามารถรับผิดชอบงานด้วยตัวเอง หรือทำงานเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน และสามารถทำงานที่มีขั้นตอนที่ซับซ้อนได้ - เทียบเคียงได้กับงานช่างฝีมือ (Skilled)
ระดับ 1	สามารถทำงานในขอบเขตซึ่งเป็นงานประจำทั่ว ๆ ไป - เทียบเคียงได้กับงานฝีมือพื้นฐาน และงานกึ่งฝีมือ

แหล่งที่มา: มาตรฐานอาชีพสาขาการโรงแรม สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประโยชน์ของมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพสำหรับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม จะใช้เป็นแนวทางการพัฒนาความรู้และทักษะการทำงานของแรงงาน เพิ่มมาตรฐานการทำงาน การปรับปรุงมาตรฐานการฝึกอบรม จ่ายค่าตอบแทนพนักงานได้อย่างเหมาะสม ปรับปรุงกระบวนการสรรหาพนักงาน ในขณะเดียวกันให้ประโยชน์ต่อแรงงาน ให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด มีแนวทางในการพัฒนาตนเองสอดคล้องกับหน้าที่การงาน มีความมั่นใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ได้ค่าตอบแทนสูงขึ้นจากการพัฒนาตนเองเป็นต้น

3) การพัฒนารอบคุณวุฒิแห่งชาติ

3.1) **ประเทศออสเตรเลีย** มีการพัฒนารอบคุณวุฒิแห่งชาติ (Australian Qualification Framework: AQF) โดยแบ่งออกเป็นสายมัธยมศึกษา สายอาชีวศึกษา และสายอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็น 12 ระดับ สำหรับสายอาชีวศึกษามี 8 ระดับ ได้แก่ Certificate I, Certificate II, Certificate III, Certificate IV, Diploma, Advanced Diploma, Vocational Graduate Certificate และ Vocational Graduate Diploma (อ้างอิง จะเด็ด เปาโสภา และมนตรี พรหมเพ็ชร, 2548)

3.2) **ประเทศนิวซีแลนด์** ได้กำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาตินิวซีแลนด์ไว้ 10 ระดับ ระดับ 1-4 เทียบได้มาตรฐานเดียวกับระดับการศึกษา Senior Secondary และการฝึกอบรมอาชีพพื้นฐาน ระดับ 5-7 เทียบได้โดยประมาณกับการฝึกอาชีพขั้นสูงขึ้นไป คุณวุฒิด้านเทคนิคและธุรกิจ ระดับ 8 ขึ้นไป เทียบเท่าคุณวุฒิของผู้จบปริญญาและบัณฑิตศึกษา (อ้างอิง จะเด็ด เปาโสภา และมนตรี พรหมเพ็ชร, 2548)

- National Certificate เทียบระดับ 1-4

- National Diplomas เทียบระดับ 5-7

- ปรินญาเทียบระดับ 8 ขึ้นไป

3.3) Scottish Qualifications Authority (2008) ได้จัดทำกรอบทักษะหลัก (Core Skills Framework) ไว้ตั้งแต่ระดับ 2 ถึงระดับ 6 โดยให้ความหมายทักษะหลัก คือ ความสามารถของบุคคลที่จะนำความรู้และความเข้าใจที่มีอยู่ไปใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ทักษะหลักถูกประยุกต์ไปสู่บริบท การศึกษาและการอบรมนำไปใช้ในชีวิต และการทำงาน ทักษะหลักพัฒนามาจากการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาตนเองตลอดเวลา

ทักษะหลักจึงมีความสำคัญเป็นความรู้ในการทำงานและการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตช่วยสร้างทักษะหลักได้ เพื่อสนองตอบความต้องการของคนในการทำงานในสังคม หัวหน้างานในแต่ละระดับจะเพิ่มความคาดหวังต่อความรับผิดชอบ และคุณภาพของผลผลิตและบริการที่บุคคลในหน่วยงานทำออกมา การทำงานยุคใหม่ต้องการบุคลากรที่สามารถวิเคราะห์แก้ปัญหาสื่อสารได้ดี ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ดี ทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม

ทักษะหลักที่หลากหลายและมีคุณภาพถูกพัฒนามาจากการศึกษาและการฝึกอบรมในการทำงานและการดำรงชีวิต ทักษะที่สำคัญที่เป็นทักษะหลักในการดำเนินงานมีดังนี้

(1) ทักษะในการจัดการกับปัญหา ได้แก่

- การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
- การวิเคราะห์สถานการณ์และเสนอแนะการทำงาน
- วางแผนและจัดการงานเพื่อการแข่งขัน
- ให้ข้อเสนอแนะว่าต้องทำอะไรและสรุปไปสู่อนาคต

(2) ทักษะหลักในการทำหน้าที่ย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ **สามารถสื่อสาร**ได้ดีทั้งการพูด และเขียน และแสดงให้เห็นความคิดของตนเอง ได้อย่างชัดเจนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในการเรียนรู้และการทำงาน **ความสามารถด้านตัวเลข**ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ การตีความหมาย และการสื่อสารให้เข้าใจการดำเนินงานและการแก้ปัญหา **ความสามารถในการใช้สารสนเทศในการสื่อสาร** เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจัดการความคิดเพื่อสื่อสารทำงาน **มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น**ได้ทุกสถานการณ์เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การประเมินองค์ประกอบทักษะหลักของ Scottish Qualification Framework: SCQF แบ่งการประเมินเป็น 5 ระดับ (Access2, Access3, Intermediate1, Intermediate2 and Higher) สรุปองค์ประกอบทักษะหลักตามตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.3 ทักษะหลักของ SCQF (level 2-6)

ทักษะด้านการแก้ปัญหา	ทักษะด้านการสื่อสาร	ทักษะด้านตัวเลข	ทักษะการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
1.การคิดวิเคราะห์	1.การพูด	1.การใช้กราฟในการอธิบายงาน	1.การเข้าถึงข้อมูล การนำเข้าข้อมูล	1.การทำงานร่วมกับผู้อื่น ใช้ทักษะความสัมพันธ์
2.การวางแผนการจัดการ	2.การเขียน	2.การใช้ตัวเลขในการอธิบายงาน	2.การใช้สารสนเทศเพื่ออธิบายข้อมูล นำเสนอข้อมูล	ระหว่างกัน อย่างเหมาะสม
3.การทบทวนประเมินผล				2.ใช้ทักษะความสามารถในการอภิปราย ทบทวนการทำงานร่วมมือร่วมกัน วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมการทำงานร่วมกันในอนาคต

แหล่งที่มา: SCQF (2008)

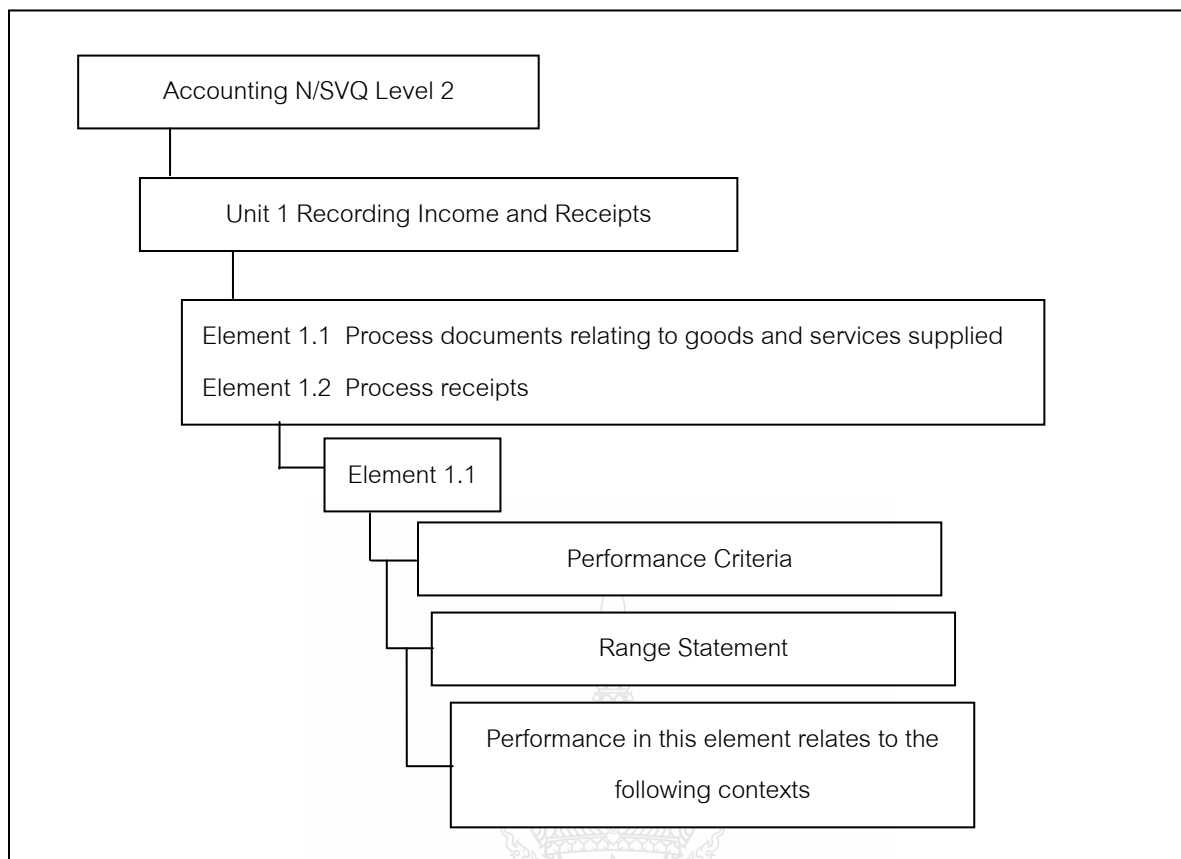
ในแต่ละองค์ประกอบของทักษะหลักของ SCQF ในแต่ละระดับตั้งแต่ระดับ 2 ถึงระดับ 6 จะมีคำอธิบายรายละเอียดในแต่ละระดับเพื่อใช้เป็นแบบในการประเมิน ดังต่อไปนี้

- (1) ทักษะทั่วไป (General Skill)
- (2) ทักษะเฉพาะ (Specific Skill)
- (3) สิ่งที่คุณเข้ารับการศึกษาประเมินทักษะหลักจะต้องแสดงให้เห็นการมีทักษะเฉพาะนั้น ๆ

(Further information on the specific skills)

- (4) ตัวอย่างของงานในแต่ละระดับของทักษะหลักนั้น ๆ (Examples of tanks)

3.4) The National Occupational Standards in Accounting (2006) ได้จัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสำหรับ National and Scottish Vocational Qualifications in Accounting ระดับ 2, 3 และ 4 ระบบคุณวุฒิวิชาชีพบัญชี ทั้ง 3 ระดับ ถูกกำหนดมาตรฐานสำหรับผู้จะทำงานในแต่ละระดับชัดเจน มีความเชื่อมโยงระหว่างเกณฑ์การปฏิบัติงานกับระดับมาตรฐาน ในแต่ละหน่วยของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพบัญชี Accounting N/SVQ ของแต่ละระดับ จะมีองค์ประกอบสำคัญที่ต้องมีในแต่ละหน่วย มีเกณฑ์ในการปฏิบัติงานให้บรรลุมีขอบเขตของงานที่ต้องทำที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

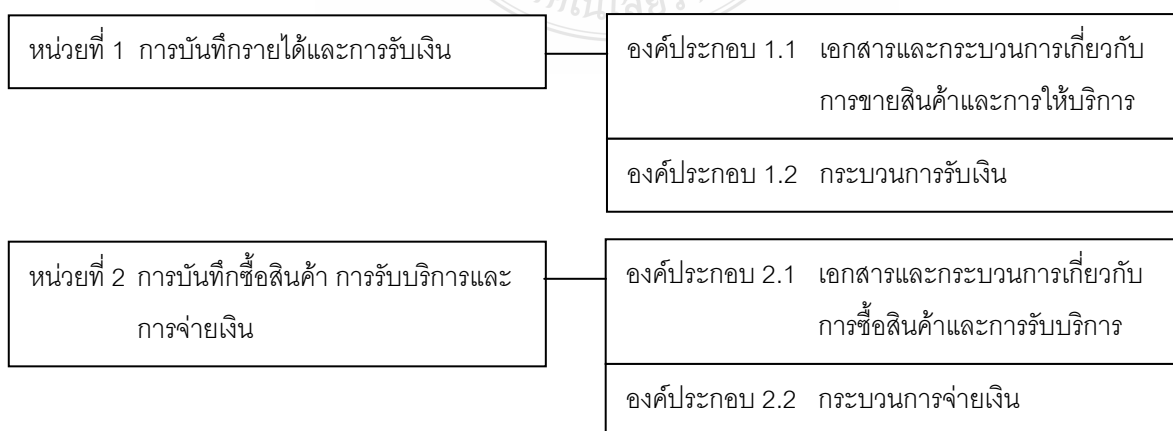
แหล่งที่มา : Accountancy Occupational Standards Group, 2006

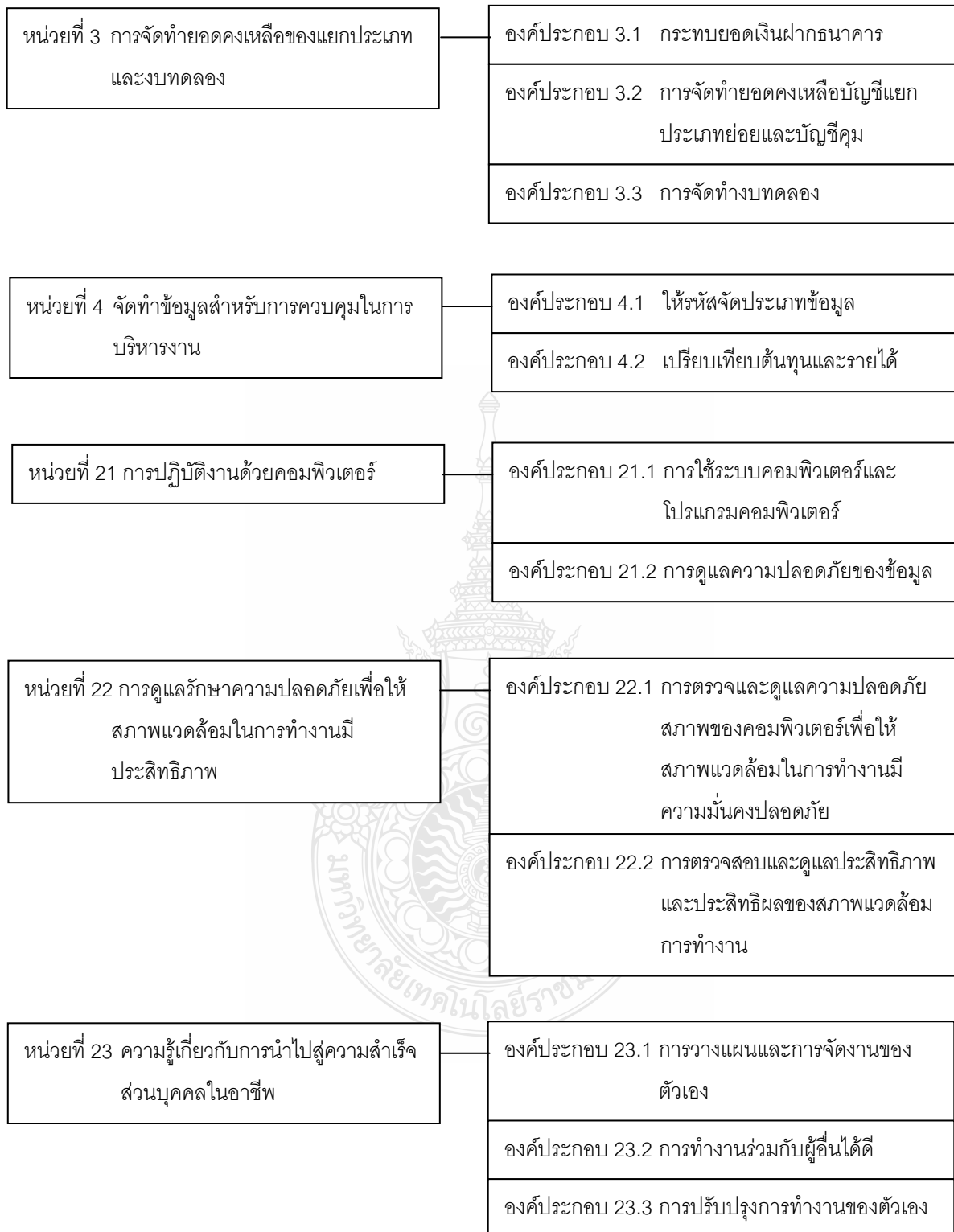
แผนภาพที่ 2.2 ตัวอย่างระบบกรอบคุณวุฒิวิชาชีพบัญชี N/SVQ Level 2: Unit 1.

ระบบกรอบคุณวุฒิวิชาชีพบัญชีของ Accounting N/SVQ ระดับ 2, 3 และ 4 ในแต่ละหน่วย สรุปลงในแต่ละระดับดังนี้

Accounting N/SVQ Level 2

หน่วยทั้งหมดของงานที่ทำ

Accounting N/SVQ Level 3

หน่วยทั้งหมดของงานที่ทำ

หน่วยที่ 5 การจัดทำงบการเงิน	<p>องค์ประกอบ 5.1 การบันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อและขายสินทรัพย์</p> <p>องค์ประกอบ 5.2 การเก็บข้อมูลและการปรับปรุงรายการในบัญชี เมื่อมีการปิดบัญชี</p> <p>องค์ประกอบ 5.3 การปิดบัญชีของกิจการเจ้าของคนเดียวและห้างหุ้นส่วน</p>
หน่วยที่ 6 การบันทึกและวัดผลของต้นทุนและรายได้	<p>องค์ประกอบ 6.1 การบันทึกและวิเคราะห์รายการเกี่ยวกับต้นทุนทางตรงและรายได้</p> <p>องค์ประกอบ 6.2 การบันทึกและวิเคราะห์รายการเกี่ยวกับการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการผลิต</p> <p>องค์ประกอบ 6.3 จัดเตรียมและประเมินผลการจัดทำประมาณการต้นทุนและรายได้</p>
หน่วยที่ 21 การปฏิบัติงานด้วยคอมพิวเตอร์	<p>องค์ประกอบ 21.1 การใช้ระบบคอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์</p> <p>องค์ประกอบ 21.2 การดูแลความปลอดภัยของข้อมูล</p>
หน่วยที่ 22 การดูแลรักษาความปลอดภัยเพื่อให้สภาพแวดล้อมในการทำงานมีประสิทธิภาพ	<p>องค์ประกอบ 22.1 การตรวจและดูแลความปลอดภัยสภาพของคอมพิวเตอร์เพื่อให้สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความมั่นคงปลอดภัย</p> <p>องค์ประกอบ 22.2 การตรวจสอบและดูแลประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสภาพแวดล้อมการทำงาน</p>

Accounting N/SVQ Level 4

หน่วยทั้งหมดของงานที่ทำ

กลุ่มที่ 1 หน่วยหลัก

หน่วยที่ 8 ความรู้ในการบริหาร การปฏิบัติงาน และสร้างคุณค่า	องค์ประกอบ 8.1 การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และการรายงานเกี่ยวกับต้นทุน
	องค์ประกอบ 8.2 ติดตามผลการปฏิบัติงาน และจัดทำข้อเสนอแนะที่นำไปสู่คุณค่าที่เพิ่มขึ้น
หน่วยที่ 9 ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนและการควบคุมทรัพยากร	องค์ประกอบ 9.1 การพยากรณ์รายได้และค่าใช้จ่าย
	องค์ประกอบ 9.2 การร่างงบประมาณเพื่อนำเสนอ
	องค์ประกอบ 9.3 การประเมินผลการดำเนินงานตามศูนย์ความรับผิดชอบเปรียบเทียบกับงบประมาณ
หน่วยที่ 10 การจัดการระบบและบุคลากรทางบัญชี	องค์ประกอบ 10.1 การบริหารงานบุคคลภายในหน่วยงานบัญชี
	องค์ประกอบ 10.2 การปรับปรุงระบบบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการดำเนินงาน
หน่วยที่ 22 การดูแลรักษาความปลอดภัยเพื่อให้สภาพแวดล้อมในการทำงานมีประสิทธิภาพ	องค์ประกอบ 22.1 การตรวจและดูแลความปลอดภัย สภาพของคอมพิวเตอร์เพื่อให้สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความมั่นคงปลอดภัย
	องค์ประกอบ 22.2 การตรวจสอบและดูแลประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของสภาพแวดล้อมการทำงาน

Accounting Qualification Framework

Level 4 Continued

Group 2 Optional Units - เลือก 1 ใน 4 หน่วยนี้

หน่วยที่ 11 ร่างงบการเงิน การจัดทำบัญชี พาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม	องค์ประกอบ 11.1 ร่างงบการเงินของบริษัทจำกัด องค์ประกอบ 11.2 การตีความหมายงบการเงินของ บริษัทจำกัด
หน่วยที่ 12 ร่างงบการเงิน บัญชีรัฐบาลกลาง	องค์ประกอบ 12.1 ร่างงบการเงินของรัฐบาลกลาง องค์ประกอบ 12.2 การตีความหมายงบการเงินของ รัฐบาลกลาง
หน่วยที่ 13 ร่างงบการเงิน บัญชีรัฐบาลท้องถิ่น	องค์ประกอบ 13.1 ร่างงบการเงินของรัฐบาลท้องถิ่น องค์ประกอบ 13.2 การตีความหมายงบการเงินของ รัฐบาลท้องถิ่น
หน่วยที่ 14 ร่างงบการเงิน บัญชีประกันสุขภาพ แห่งชาติ	องค์ประกอบ 13.1 ร่างงบการเงินของหน่วยงาน ประกันสุขภาพแห่งชาติ องค์ประกอบ 13.2 การตีความหมายงบการเงินของ หน่วยงานประกันสุขภาพแห่งชาติ

Accounting Qualification Framework

Level 4 Continued

Group 3 Optional Units - เลือก 2 ใน 4 หน่วย

หน่วยที่ 15 การบริหารเงินและระบบการควบคุม สินเชื่อ	องค์ประกอบ 15.1 การติดตามและควบคุมการรับเงิน และจ่ายเงิน องค์ประกอบ 15.2 บริหารเงินสดคงเหลือ (การบริหาร ให้เงินสดเพียงพอในการดำเนินงาน เกิดสภาพคล่อง) องค์ประกอบ 15.3 การพิจารณาสินเชื่อ องค์ประกอบ 15.4 การติดตามและควบคุมการเรียก เก็บเงินจากลูกหนี้
---	---

หน่วยที่ 17 ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี	องค์ประกอบ 17.1 การวางแผนการตรวจสอบบัญชี
	องค์ประกอบ 17.2 การปฏิบัติการตรวจสอบบัญชี
	องค์ประกอบ 17.3 การจัดเตรียมร่างรายงาน
หน่วยที่ 18 ความรู้เกี่ยวกับการคำนวณภาษีอากรทางธุรกิจ	องค์ประกอบ 18.1 การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์
	องค์ประกอบ 18.2 การคำนวณรายได้ของธุรกิจตามกฎหมายภาษี
	องค์ประกอบ 18.3 การคำนวณผลกำไรของธุรกิจตามกฎหมายภาษี
	องค์ประกอบ 18.4 การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลของธุรกิจ
หน่วยที่ 19 การคำนวณภาษีบุคคลธรรมดา	องค์ประกอบ 19.1 การคำนวณรายได้จากการจ้างงาน
	องค์ประกอบ 19.2 การคำนวณรายได้จากอสังหาริมทรัพย์และการลงทุน
	องค์ประกอบ 19.3 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากรายได้ทางภาษี
	องค์ประกอบ 19.4 การคำนวณภาษีทรัพย์สิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ชาตรี เมืองนาโพธิ์ (2532) ได้ทำการศึกษาคุณสมบัติของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจเอกชน ผลการศึกษาพบว่าคุณสมบัติด้านบุคลิกภาพที่ภาคเอกชนเห็นว่าสำคัญมาก ได้แก่ ความฉลาด ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีไหวพริบปฏิภาณ ความขยันหมั่นเพียร ส่วนคุณสมบัติด้านความรู้และประสบการณ์ที่ภาคธุรกิจเอกชนเห็นว่าสำคัญมาก ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ได้ปฏิบัติ ความเอาใจใส่และรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ความคิดริเริ่ม ความรู้เฉพาะสาขาวิชาที่เรียนและความสามารถในการประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ

บัญญัติ กุศลสถาพร (2532) ได้ทำการศึกษาความต้องการคุณลักษณะของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการหรือผู้จัดการให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่คุณลักษณะของผู้สมัครงานเป็น 2 อันดับ โดยอันดับแรก คือ **ความรับผิดชอบ**

และความซื่อสัตย์มากกว่า 50% ซึ่งจะช่วยให้กิจการของบริษัทเป็นไปด้วยความก้าวหน้าและสะดวกแก่การปกครองดูแล ส่วนความรู้ ทักษะความชำนาญเฉพาะตำแหน่งอื่น ๆ เป็นอันดับสองเพราะบริษัทต้องอบรมให้พนักงานอยู่แล้ว

อรัญ บัวสุวรรณ (2534) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของแรงงานระดับกลางที่พึงประสงค์ในทัศนะของผู้จัดการฝ่ายบุคคลโรงแรม ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะทั่วไปของแรงงานระดับกลางที่พึงประสงค์ของแรงงานระดับกลางอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่อันดับ 1 คือ ด้านความประพฤติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร อันดับ 2 คือ ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ มีความกระตือรือร้น แคล่วคล่องว่องไว แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีความสุภาพอ่อนน้อม อันดับ 3 คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ มีความสามารถในการสื่อความหมาย มีความเสียสละและรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น และอันดับ 4 คือ ด้านความรู้ ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษ มีความรู้ในการใช้ภาษาไทย มีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย

กัสมา กาซ็อน (2538 อ่างใน ทรงศรี สนธิทรัพย์, 2544) ได้ทำการศึกษาความต้องการนักบัญชีของบริษัทในจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นปัจจัยที่นายจ้างต้องการมากที่สุด ส่วนคุณลักษณะในด้านการแต่งกายเรียบร้อย การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม มีความอดทน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานและไม่เลือกงาน สามารถทำงานได้ ทุกหน้าที่เป็นปัจจัยที่นายจ้างต้องการมาก สำหรับคุณลักษณะในด้านฐานะทางการเงินดีนั้นอยู่ในระดับความต้องการน้อย

กึ่งทอง ทองใบ และคณะ (2538, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพยากรณ์ความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรมโรงแรมในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2536-2540 ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่าการพยากรณ์ความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรมในโรงแรมไทย ช่วง พ.ศ. 2536-2540 อยู่ในช่วงประมาณ 347,554 คน ถึง 470,967 คน ในจำนวนนี้ความต้องการกำลังคนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 1,200 คน ถึง 3,600 คน ในด้านคุณภาพของพนักงานที่ผู้บริหารต้องการรับเข้าทำงาน ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์และออกแบบระบบงานโรงแรม

เพ็ญพรรณ พงษ์แสงสน (2538) ได้ทำการศึกษาการคาดคะเน**ความต้องการกำลังคน และคุณลักษณะกำลังคนที่ต้องการ**ของธนาคารพาณิชย์ไทย ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะเบื้องต้นในการรับสมัคร ธนาคารพาณิชย์ไทยมีความต้องการจ้างงานโดยไม่คำนึงถึงเพศ ไม่เจาะจงสถาบันการศึกษา ต้องการจ้างงานวุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรีในสาขาวิชาบัญชีระดับอายุ 18-25 ปี ส่วนคุณลักษณะกำลังคนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์และพัฒนาตนเอง ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 12 ฝ่าย มีความต้องการด้านมนุษยสัมพันธ์และพัฒนาตนเองเป็นอันดับหนึ่ง

สิทธิชัย ต้นศรีสกุล (2538, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการแก้ไขปัญหาบัณฑิตว่างงานตามแนวคิดของข้าราชการและนักธุรกิจ ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่าบัณฑิตที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานควรมีคุณลักษณะที่สำคัญมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ความรู้เฉพาะสาขาดี และความรู้หลาย ๆ ด้านดี บัณฑิตควรมีความรู้พิเศษที่สำคัญมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ภาษาอังกฤษ รองลงมาคือภาษาไทย และคอมพิวเตอร์ตามลำดับ

สุเทพ พันประสิทธิ์ (2538, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเข้าร่วมในตลาดแรงงานและการว่างงานของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า การเข้าร่วมในตลาดแรงงานของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์จำนวนมากที่สุดของจำนวนบัณฑิตสาขาวิชาทั้งหมดในอัตราร้อยละ 75 ซึ่งประกอบด้วยบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ และนิเทศศาสตร์เป็นส่วนมาก การจ้างงานบัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่าร้อยละ 53.8 เป็นองค์กรธุรกิจเอกชน รองลงมาเป็นองค์กรราชการ และรัฐวิสาหกิจ ลักษณะที่ทำเป็นนักการเงินการธนาคารมากกว่าอาชีพอื่น รองลงมาเป็นอาชีพการขายสินค้าและบริการ สาเหตุการว่างงานของบัณฑิต จะมีสาเหตุจากแต่ัมเฉลี่ยสะสมไม่ถึง 2.50 ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกใบสมัคร

ศุภโรจน์ เตชะบรรเจิด (2539) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพนักงานบุคคลตามทัศนคติของผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางมีความต้องการพนักงานเป็นเพศใดก็ได้ อายุ 26-30 ปี วุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงาน 0-5 ปี มีบุคลิกภาพในด้านรักษาความลับได้ดี มนุษย์สัมพันธ์ดี มีจิตใจให้บริการ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน รักษาความลับสัญญา และความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของบุคคลในองค์กร การตอบโต้การวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะที่เป็นมิตร การให้ความร่วมมือในการทำงานกับบุคคลต่าง ๆ การทำงานกับคนหลายประเภท การสร้างแรงจูงใจในลักษณะที่เป็นมิตรและการทำงานด้วยตนเอง มีความรู้ในด้านการสรรหาและคัดเลือกและการวางแผนกำลังคน

ปิยะ นาจรัส (2541) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการมหาบัณฑิตทางเศรษฐศาสตร์ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่าแต่ละภาคแรงงานให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของมหาบัณฑิตที่ประกอบด้วย คุณสมบัติส่วนบุคคล ซึ่งภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจต้องการผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน ภาคเอกชนต้องการผู้มีประสบการณ์ในการทำงานและมีภูมิลำเนาอยู่ใกล้เคียง ทุกภาคแรงงานต้องการผู้มีบุคลิกภาพที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี นอกจากนี้ ภาครัฐบาลต้องการผู้มีความรู้พิเศษเฉพาะ ภาคเอกชนและภาครัฐวิสาหกิจต้องการผู้มีความรู้พิเศษเฉพาะรวมทั้งพิจารณาถึงผลการเรียน สำหรับด้านอื่น ๆ ที่ภาคเอกชนให้ความสำคัญคือ เงินเดือนที่เรียกจ้าง การมีบุคคลค่าประกัน ภาครัฐวิสาหกิจให้ความสำคัญกับเงินเดือนที่เรียกจ้างและการมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี

ชนินทร์ วะสีนนท์ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาตลาดแรงงานของอุตสาหกรรมในจังหวัดสกลนครผลการศึกษบางส่วนพบว่านายจ้างให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด โดยนายจ้างส่วนใหญ่ต้องการจ้างแรงงานที่มีผลการศึกษาเฉลี่ย 2.00-2.50 เป็นเพศชาย และมีความอดทนสูง สำหรับการประมาณการความต้องการจ้างงานในช่วงระยะเวลา 1-10 ปี พบว่านายจ้างต้องการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นประมาณ 3,963 คน โดยสถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้างจำนวนน้อยมีความต้องการแรงงานมากกว่าสถานประกอบการที่มีลูกจ้างจำนวนมาก

ณัช อุษาคณาภิรักษ์ (2540) ได้ทำการศึกษาถึงทัศนคติของผู้บริหารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของธนาคารพาณิชย์ไทย 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านบุคลิกภาพ และด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยจำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา อายุงานในตำแหน่งบริหารและธนาคารที่สังกัด ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้จัดการ หัวหน้าฝ่าย/ภาค/สำนัก/ศูนย์ หรือผู้มีตำแหน่งเทียบเท่า จำนวน 505 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยทัศนะของผู้บริหารเห็นว่า เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้านในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านและเรียงลำดับจากมากไปน้อยแล้ว พบว่า ด้านอุดมการณ์ในการปฏิบัติงานและด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุด ส่วนด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโดยรวม 4 ด้านจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุงานในตำแหน่งบริหาร และธนาคารที่สังกัด พบว่า ผู้บริหารมีทัศนะแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรสถานภาพการสมรส พบว่า ผู้บริหารมีทัศนะไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจน และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วผู้บริหารมีทัศนะจำแนกตามตัวแปรอายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา อายุงานในตำแหน่งบริหารและธนาคารที่สังกัด พบว่า ผู้บริหารมีทัศนะแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรเพศพบว่า ผู้บริหารมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

พิมพกานต์ ไชยสังข์ (2546) ได้ทำการศึกษาถึงระดับสมรรถนะของพนักงานและอิทธิพลของลักษณะส่วนบุคคลและบรรยากาศองค์การที่มีต่อสมรรถนะของพนักงานในบริษัทที่ปรึกษาด้านบัญชีและการเงินแห่งหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นพนักงานของบริษัทที่ปรึกษาด้านบัญชีและการเงินแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 117 คน ผลการศึกษพบว่า 1) พนักงานที่ปรึกษาด้านบัญชีและการเงินแห่งหนึ่งมีสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงานผู้จัดการและบรรยากาศองค์การด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถพยากรณ์สมรรถนะโดยรวมของพนักงานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 10.1 นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรบรรยากาศองค์การด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการติดต่อสื่อสารภายในองค์การสามารถพยากรณ์สมรรถนะด้านความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 9.3 ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงานผู้จัดการสามารถพยากรณ์สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสาร สมรรถนะด้านความเป็นผู้นำ และสมรรถนะด้านการ

ให้บริการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .001 และ 0.05 โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 3.7, 7.7 และ 4.7 ตามลำดับ และตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงานผู้จัดการ ตัวแปรบรรยากาศองค์การด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการใช้อำนาจและอิทธิพลในองค์การ สามารถพยากรณ์สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 14.3

Pollitt (2005) ได้ทำการศึกษาถึงวิธีการคัดเลือกพนักงานของธนาคารที่จะนำไปสู่นาคตได้โดยการทำการศึกษานาคต Lloyds TSB ว่ามีวิธีการคัดเลือกผู้สมัครจำนวนมากให้ได้ผู้สมัครที่จะมาเป็นพนักงานได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของธนาคาร ผลการศึกษาพบว่าธนาคารได้มีการมองหาผู้สมัครที่มีการศึกษาในสถาบันระดับสูงที่มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหา ระหว่างบุคคลและมีทักษะการทำงานเป็นทีมโดยได้มีการนำระบบการสมัครผ่านทางอินเทอร์เน็ตและระบบ PSL มาใช้โดยมีกระบวนการทดสอบเบื้องต้นผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อลดจำนวนผู้สมัครที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามความต้องการออก โดยแบบทดสอบที่ทำการทดสอบผู้สมัครทางอินเทอร์เน็ตนั้นจะเป็นคำถามที่ใช้สมรรถนะเป็นพื้นฐานในข้อคำถาม จากนั้นจะมีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ จากนั้นผู้สมัครก็จะถูกสัมภาษณ์ให้ทดลองนำเสนอ การทำงานเป็นกลุ่ม และบทบาทของตนเองโดยมีผู้ประเมินที่ได้รับการแต่งตั้งจากธนาคารและให้ผู้สมัครได้ทำการทดสอบเกี่ยวกับตัวเลขเพื่อประเมินว่าผู้สมัครมีความสามารถทางด้านตัวเลข การแก้ปัญหาและมีเหตุผลมากน้อยเพียงใด หลังจากนั้นผู้สมัครที่ผ่านเกณฑ์ก็ได้รับการคัดเลือกเป็นพนักงานของธนาคาร

จรัสศักดิ์ สุทธาดล (มป.) ศึกษาสมรรถนะของพนักงานธนาคารพาณิชย์ไทยที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร โดยมุ่งเน้นศึกษาสมรรถนะทั่วไป เพื่อให้ผลวิจัยที่ศึกษาครอบคลุมพนักงานทุกระดับและทุกขอบเขตงานขององค์การ ศึกษาสภาพแวดล้อมขององค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานและศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านการจัดการตนเอง สมรรถนะด้านการจัดการบุคคล สมรรถนะด้านการจัดการธุรกิจ ในระดับมากที่สุด ส่วนสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ สมรรถนะด้านเทคนิค สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ และสมรรถนะด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารให้ความสำคัญในระดับมาก และจากการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์การ พบว่ามีอิทธิพลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์และปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารในด้านตำแหน่งงานและระยะเวลาในการทำงานมีอิทธิพลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์

รัตนา วงศ์รัศมีเดือน (http://www.dusit.ac.th/~rattana_won/data/FASA/FASA26.htm, สืบค้น 10 สิงหาคม พ.ศ.2553) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนานักบัญชีเพื่อพร้อมต่อกันแข่งขันในเวทีโลก จากการเข้าร่วมสัมมนาการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ สำหรับวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants: IES) จัดโดยสมาคมนักบัญชีและ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย มีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศประมาณ 250 คน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในแวดวงด้านบัญชี โดยเฉพาะสมาคมนักบัญชีฯ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป้าหมายสำคัญของการสัมมนา คือ การร่วมระดมความคิดเห็นในการนำแนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สำหรับวิชาชีพบัญชีที่เป็นมาตรฐานสากลมากำหนดแนวทางเพื่อสร้างกรอบในการวางแผนการจัดหลักสูตรการศึกษา สำหรับประเทศสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants: IFAC) หัวข้อสำคัญที่นำระดมความคิดเห็นร่วมกัน ประกอบด้วย

- คุณสมบัตินักวิชาชีพบัญชีที่สามารถแข่งขันได้ (Towards Competent Professional Accountants)
- ข้อกำหนดในการรับบุคคลเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาระดับวิชาชีพบัญชี (Entry Requirements to a Program of Professional Accounting Education)
- องค์ประกอบของโปรแกรมการศึกษาระดับวิชาชีพบัญชี (Content of Professional Accounting Education Programs)
- ทักษะความเป็นมืออาชีพ (Professional Skill)
- คุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ (Professional Values, Ethics and Attitudes)
- ประสบการณ์ในการทำงาน (Practical Experience Requirements)
- การประเมินศักยภาพและความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Assessment of Professional Capabilities and Competence)
- โปรแกรมการพัฒนาและการเรียนรู้ต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพ (Continuing Professional Development: A program of Lifelong learning and continuing Development of Professional Competence)

การสัมมนาครั้งนี้ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของนักวิชาชีพที่สามารถแข่งขันได้ โดยจะต้องแสดงถึงลักษณะความสามารถที่สำคัญของนักวิชาชีพ ดังนี้

(1) ทัศนคติ (Attitudes) นักวิชาชีพต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน รวมทั้งทัศนคติที่จะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ของนักวิชาชีพ

(2) ลักษณะทางพฤติกรรม (Behavioral skills) เป็นบุคลิกภาพส่วนตัวที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพของนักวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสายงานอื่นลักษณะทางพฤติกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ การให้ข้อมูลที่เหมาะสม การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง

(3) ความคิดที่เป็นระบบและกว้างไกลในทางธุรกิจ (broad business perspective) เนื่องจากนักวิชาชีพเป็นบุคคลที่ทำงานอยู่กับข้อมูลของธุรกิจ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการตัดสินใจของผู้บริหารในทุกระดับ ดังนั้น นักวิชาชีพจึงต้องเป็นผู้ที่เข้าใจแนวคิดด้านการบริหาร ตลอดจน

มุมมองใหม่ในเครื่องมือทางการบริหาร เพื่อนำมาปรับใช้ในองค์กรขณะเดียวกัน นักบัญชีต้องสามารถคาดการณ์ โอกาส และภัยอันตรายที่จะกระทบต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจด้วย ความคิดที่เป็นระบบทางธุรกิจ เช่น การมีความคิดในเชิงกลยุทธ์ที่จะช่วยนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน รวมทั้งความรู้ในธุรกิจรวมใหม่ ๆ ด้วย เช่น ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินที่ซับซ้อน เป็นต้น

(4) ความรู้ทางด้านทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ (Functional skills) นักบัญชีต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องในสาขาอาชีพตน เช่น การวิเคราะห์ความเสี่ยงบนพื้นฐานทฤษฎี และปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การจำลองสถานการณ์การตัดสินใจเพื่อลดความเสี่ยง การวัดมูลค่า การรายงาน ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับอื่น

(5) ความรู้ทางด้านเทคนิคเฉพาะด้าน (Technical Knowledge) เช่น เทคนิคการตรวจสอบเทคนิคการจัดวางระบบบัญชี เป็นต้น

(6) นักบัญชีต้องมีทักษะการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด (Intellectual skills) คือ ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถระบุ แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการทำวิจัยการคิดอย่างมีเหตุและผลเชิงวิเคราะห์อย่างรอบคอบ สามารถเข้าใจสารสนเทศจากผู้อื่นหรือสิ่งพิมพ์ และแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้

คุณสมบัติที่สามารถแข่งขันได้ดังกล่าวเป็นหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะต้องร่วมกันหล่อหลอมสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามคุณสมบัติดังกล่าว และสิ่งที่สำคัญของการพัฒนาบัณฑิตนักบัญชีที่พึงประสงค์คือการกระตุ้นให้บัณฑิตทางการบัญชี มีความสนใจต่อความเป็นไปของประเทศ ไม่ว่าจะความเป็นไปด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาอาชีพด้านวิชาชีพบัญชีที่จะก้าวไปสู่การแข่งขันในเวทีการค้าโลก สร้างบัณฑิตให้มีจริยธรรม จรรยาบรรณ ซึ่งเป็นคุณค่าสำคัญแห่งวิชาชีพบัญชีที่ต้องคงไว้ ซึ่งความมีศักดิ์ศรี (Integrity) ในการปฏิบัติงานเยี่ยงนักวิชาชีพ ตลอดจนการรักษาความลับของธุรกิจ

เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2548) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีพึงประสงค์ โดยศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชี 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความรู้ของบัณฑิตสาขาการบัญชี (2) ด้านทักษะของบัณฑิตสาขาการบัญชี (3) ด้านคุณค่า จรรยาบรรณของบัณฑิตสาขาการบัญชี และ (4) ด้านบุคลิกภาพของบัณฑิตสาขาการบัญชี โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีในองค์กรรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชนประเภทอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อต้องการทราบความคาดหวังขององค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยรวมต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านคุณค่า จรรยาบรรณ มากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะด้านทักษะ คุณลักษณะด้านความรู้ และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพตามลำดับ โดยองค์กรรัฐบาลมีความต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพสูงกว่าองค์กรเอกชนประเภทอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม องค์กรรัฐบาลต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มี

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพในการใช้คำพูดสูงกว่าองค์กรเอกชนประเภทอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและ
บริการ ส่วนงานบัญชีอื่น ๆ มีความต้องการบัณฑิตสาขาการบัญชีที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ทั่วไปสูงกว่า
ส่วนงานบัญชีการเงิน บัญชีบริหาร และบัญชีภาษีอากร

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น อาจสรุปได้ว่าสมรรถนะของนักบัญชีที่พึงประสงค์
ประกอบด้วย

1. ทักษะสำคัญหรือทักษะแกนกลาง ได้แก่ ทักษะในด้านการสื่อสาร การประยุกต์ใช้
ตัวเลข เทคโนโลยีสารสนเทศ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้ และการ
ปฏิบัติงานของตนเอง
2. ทักษะความรู้ในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
3. ทักษะความรู้ในวิชาชีพบัญชีที่ต้องนำไปใช้ในการทำงาน
4. การมีคุณค่าและจรรยาบรรณในวิชาชีพ
5. การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับงาน

บทที่ 3

มาตรฐานหลักสูตรนักบัญชีในประเทศไทย

การจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีในประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรซึ่งหน่วยงานที่กำกับดูแลเกี่ยวกับหลักสูตรระดับอุดมศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำหรับหลักสูตรทางด้านวิชาชีพจะต้องผ่านความเห็นชอบของสภาวิชาชีพที่กำกับดูแล ซึ่งหลักสูตรทางการบัญชีอยู่ในความดูแลของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ มาตรฐานหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทางการบัญชี มีดังนี้

- เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
- กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี

3.1 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาของชาติ คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2549) ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานการอุดมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา คือ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ที่กำหนดว่า “บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและรับผิดชอบในฐานะพลเมือง และพลโลก” ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรต้องมีการคำนึงถึง การผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ เชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

คณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้กำกับดูแล และกำหนดเกณฑ์เพื่อรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพโดยได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2548 สำหรับการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน โดยระบุเกณฑ์ในการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษา การคิดหน่วยกิต

จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา โครงสร้างหลักสูตร จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา การลงทะเบียนเรียน เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ชื่อปริญญา การประกันคุณภาพหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร

เกณฑ์มาตรฐานสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี กำหนดให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ในขณะที่หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง ซึ่งจัดสำหรับผู้จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กำหนดให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต โดย 1 หน่วยกิตของรายวิชาภาคทฤษฎีใช้เวลาบรรยายไม่ต่ำกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ส่วนรายวิชาภาคปฏิบัติใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ

สำหรับโครงสร้างหลักสูตรมีการกำหนดสัดส่วนของหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา โดยมุ่งเน้นให้บัณฑิตมีคุณลักษณะทั้งความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งสุขภาพกายและจิตใจ โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี

- หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร มีคุณธรรมและจริยธรรม สุขภาพกายและจิตใจที่ดี โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ และภาษา ทั้งนี้ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และสามารถยกเว้นรายวิชาที่ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทั้งนี้จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ยกเว้นและรายวิชาที่ศึกษาเพิ่มเติมรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

- หมวดวิชาเฉพาะ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่ศึกษา ให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

- หมวดวิชาเลือกเสรี มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่ตนเองถนัด หรือสนใจ ให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

นอกจากนี้ยังกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการบริหารจัดการหลักสูตร เช่น จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร กำหนดว่าจะต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรซึ่งมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 คน เป็นต้น

สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรจะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2548 จึงจะได้รับการรับรองหลักสูตรและสามารถเปิดสอนหลักสูตรนั้นได้ โดยในแต่ละหลักสูตรจะต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรใน 4 ประเด็น คือ การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา และความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยหลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาให้ทันสมัยและปรับปรุงเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

ข้อกำหนดที่กล่าวมาข้างต้นมุ่งเน้นให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ระหว่างการศึกษา ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการปฏิบัติงานในองค์กรภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระ จึงได้มีการกำหนดให้ทำการติดตามผลจากความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF:HE) โดยมุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิ โดยคาดหวังมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตตามมาตรฐานขั้นต่ำของแต่ละคุณวุฒิ

ระดับคุณวุฒิตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ 6 ระดับ คือ

- ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)
- ระดับที่ 2 ปริญญาตรี
- ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต
- ระดับที่ 4 ปริญญาโท
- ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
- ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแบ่งเป็นสายวิชาการและสายวิชาชีพ สายวิชาการเป็นศาสตร์บริสุทธิ์ทางด้านศิลปศาสตร์หรือด้านวิทยาศาสตร์ ส่วนสายวิชาชีพมุ่งเน้นในศาสตร์เชิงประยุกต์ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ

ดังนั้นในการจัดทำหลักสูตรเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา นอกจากจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรแล้วยังต้องสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานตามคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

อย่างไรก็ดีในขณะนี้สำนักงานการอุดมศึกษาได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาของทุกสาขาวิชาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรเสร็จบางบางสาขาวิชา สำหรับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 ประกาศใช้เมื่อ 30 กันยายน 2553

ดังนั้นหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี แต่อาจมีการเพิ่มเติมส่วนที่เป็นอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษานั้น

การจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละสาขาวิชาแทนการใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ทำให้มีการพิจารณาเกณฑ์ของแต่ละหลักสูตรได้สอดคล้องเหมาะสมกับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิเฉพาะเจาะจงกว่าเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์สำหรับทุกหลักสูตรในระดับปริญญาตรี

คุณลักษณะของบัณฑิตทางบัญชีที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประกอบด้วย

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อนตนเอง วิชาชีพ และสังคม
- 2) มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง
- 3) มีความสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ

บัญชีอย่างเป็นระบบ

4) มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ทุกระดับอย่างเหมาะสม

5) มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันอุดมศึกษาอาจเพิ่มเติมคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา เอกลักษณ์และ/หรืออัตลักษณ์ของสถาบัน

เพื่อให้บัณฑิตทางบัญชีมีคุณลักษณะตามที่กำหนด การจัดหลักสูตรเพื่อให้ได้มาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้านตามมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ดังนี้

1) คุณธรรม จริยธรรม

1.1) มีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

1.2) มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม

1.3) สามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม

1.4) มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอย่างมีคุณธรรม

2) ความรู้

2.1) มีความรู้และความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี

2.2) มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

2.3) มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่น ๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์

2.4) สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงวิชาการ การวิจัย และวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

3) ทักษะทางปัญญา

3.1) สามารถสืบค้นข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง

3.2) สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กันใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ

3.3) สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1) สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี

4.3) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมงาน

4.4) มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง

5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1) มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง

5.2) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน

5.3) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ

สถาบันอาจเพิ่มเติมมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา เอกลักษณ์และ/หรืออัตลักษณ์ของสถาบัน

โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี สอดคล้องกับเกณฑ์หลักสูตรระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เนื้อหาสาระสำคัญของหมวดวิชาเฉพาะ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบอาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) **ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง**

- 1.1) การบัญชีการเงิน และรายงานทางการเงิน
- 1.2) การบัญชีเพื่อการจัดการ และการควบคุม
- 1.3) การภาษีอากร
- 1.4) กฎหมายธุรกิจ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- 1.5) การตรวจสอบและบริการให้ความเชื่อมั่น
- 1.6) การเงินและการจัดการทางการเงิน
- 1.7) คุณค่าแห่งวิชาชีพและจรรยาบรรณ

โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญ ต่อไปนี้

- 1) แนวคิด ทฤษฎี หลักการและวิธีการบัญชี การจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน ความสำคัญและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ
- 2) มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และกฎหมายทางการบัญชี การบัญชี สำหรับหน่วยงานภาครัฐ และกิจการที่ไม่หวังผลกำไร
- 3) แนวคิดการบริหาร การวางแผนและการงบประมาณ การบริหารต้นทุน การควบคุมคุณภาพ การวัดผลการดำเนินงาน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการตัดสินใจ
- 4) แนวคิด วิธีการ และกระบวนการควบคุมเพื่อให้ได้ข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ และการดูแลรักษาทรัพย์สิน
- 5) กฎหมายภาษีอากร ผลกระทบของกฎหมายและการตีความที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเงินและการบริหาร
- 6) กฎหมายธุรกิจและสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย กฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัด หลักทรัพย์ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพบัญชี ข้อแตกต่างทางกฎหมายของต่างประเทศที่นักบัญชีควรรู้

7) การตรวจสอบภายในกิจการ การประเมินความเสี่ยงและการตรวจสอบการทุจริต
แนวทาง วิธีการ มาตรฐานในการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการการตรวจสอบและบริการให้ความเชื่อมั่น

8) ขอบเขต กฎหมาย ข้อบังคับ เทคนิคการตรวจสอบบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี การ
วางแผน การสอบบัญชี และรายงานการสอบบัญชี

9) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน การจัดการทางการเงิน การวิเคราะห์งบการเงิน เครื่องมือทาง
การเงิน ตลาดทุนและตลาดเงินในประเทศและต่างประเทศ และการจัดการทรัพยากรทางการเงิน

10) คุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ข้อกำหนด กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ
บัญชี และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักบัญชี

2) ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ

2.1) เศรษฐศาสตร์

2.2) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

2.3) ธรรมชาติของ

2.4) จริยธรรมทางธุรกิจ

2.5) ตลาดการเงิน

2.6) วิธีการเชิงปริมาณ

2.7) พฤติกรรมองค์กร

2.8) การจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

2.9) การตลาด

2.10) ธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์

โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญ ต่อไปนี้

1) เศรษฐศาสตร์จุลภาค และเศรษฐศาสตร์มหภาค

2) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและตลาดการเงิน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ

3) การใช้วิธีการเชิงปริมาณ สถิติ และการวิจัย

4) หลักการบริหารจัดการที่ดี ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง จรรยาบรรณทางธุรกิจ

5) องค์กรและสภาพแวดล้อม กฎหมาย การเมือง สังคม เทคโนโลยี การต่างประเทศ
วัฒนธรรมองค์กร แรงผลักดันของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีต่อองค์กร การพัฒนาสู่ความยั่งยืน
พลวัตของกลุ่มและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การจัดการการเปลี่ยนแปลง

6) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารโครงการ การตลาด

7) การสนับสนุนการตัดสินใจและกลยุทธ์ การให้คำปรึกษาทางธุรกิจ การจัดการเชิงกลยุทธ์
และการจัดการทั่วไป

8) การค้าระหว่างประเทศ การเงินระหว่างประเทศ และโลกาภิวัตน์

3) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญ ต่อไปนี้

3.1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.2) ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.4) ทักษะการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.5) ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในบทบาทของผู้บริหาร ผู้ประเมินและผู้ออกแบบระบบสารสนเทศ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือบูรณาการ

อย่างไรก็ดีการถือปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เป็นการถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี ของกระทรวงศึกษาธิการ แต่การรับรองหลักสูตรปริญญาตรีบัญชีสำหรับผู้มีคุณสมบัติเป็นสมาชิกสามัญของสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะสามารถปฏิบัติงานจัดทำบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จะต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของสภาวิชาชีพบัญชี

3.3 หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี

ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 7 (6) กำหนดให้สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก และในมาตรา 13(3) กำหนดว่าสมาชิกสามัญต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือได้รับประกาศนียบัตร หรือวุฒิอื่นเทียบเท่าปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชีรับรอง หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอื่นตามที่สภาวิชาชีพกำหนด ดังนั้นหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีนอกจากจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานระดับอุดมศึกษาแล้วยังต้องสอดคล้องกับแนวทางในการรับรองหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพด้วย

ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5/2553 เรื่องหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ได้กำหนดแนวทางในการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชีหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุงที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นไป ซึ่งหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชีสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามสถาบันอุดมศึกษาสามารถกำหนดเนื้อหาวิชาและชื่อรายวิชาเพื่อแสดงอัตลักษณ์ของแต่ละสถาบันได้แต่ต้องครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

โครงสร้างหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป อย่างน้อย 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ อย่างน้อย 90 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือกเสรี อย่างน้อย 6 หน่วยกิต หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรจำนวน 126 หน่วยกิต วิชาในหมวดวิชาเฉพาะสูงกว่า

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของคณะกรรมการการอุดมศึกษาจำนวน 6 หน่วยกิต รายละเอียดของหมวด
วิชาเฉพาะ 90 หน่วยกิตประกอบด้วย

1) **วิชาแกน** 42 หน่วยกิต

1.1) ประกอบด้วย 4 รายวิชา 12 หน่วยกิต ดังต่อไปนี้

(1) การภาษีอักษร 1	3 หน่วยกิต
(2) การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น	3 หน่วยกิต
(3) หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ 3	หน่วยกิต
(4) การจัดการเชิงกลยุทธ์	3 หน่วยกิต

1.2) กลุ่มภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ 6 หน่วยกิต และ

1.3) รายวิชาที่เป็นความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ โดยเนื้อหาต้องครอบคลุมทุกหัวข้อการเรียนรู้
รวมอย่างน้อย 24 หน่วยกิต ดังนี้

ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล
ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ ความรู้ด้านตลาด
การเงินและตลาดทุน ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณ ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร ความรู้ด้านการจัดการ
และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ความรู้ด้านการตลาด และความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์

2) **วิชาเอก** ประกอบด้วย 11 รายวิชา 33 หน่วยกิต

2.1) การบัญชีขั้นกลาง 1/ขั้นกลาง 1	3 หน่วยกิต
2.2) การบัญชีขั้นกลาง 2/ขั้นกลาง 2	3 หน่วยกิต
2.3) การบัญชีขั้นสูง 1/ขั้นสูง 1	3 หน่วยกิต
2.4) การบัญชีขั้นสูง 2/ขั้นสูง 2	3 หน่วยกิต
2.5) การบัญชีต้นทุน 1	3 หน่วยกิต
2.6) การบัญชีต้นทุน 2	3 หน่วยกิต
2.7) การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน	3 หน่วยกิต
2.8) การสอบบัญชี	3 หน่วยกิต
2.9) ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	3 หน่วยกิต
2.10) รายงานการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน	3 หน่วยกิต
2.11) การภาษีอักษร 2	3 หน่วยกิต

3) **วิชาเลือกเฉพาะ**

ประกอบด้วยวิชาสัมมนาไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และรายวิชาในกลุ่มต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 3.1) กลุ่มวิชาการบัญชีการเงิน
- 3.2) กลุ่มวิชาการบัญชีบริหาร

3.3) กลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี

3.4) กลุ่มวิชาภาษาอากร

3.5) กลุ่มอื่น ๆ

สำหรับผู้ต้องการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี จะต้องศึกษาและสอบผ่าน 8 รายวิชา ดังต่อไปนี้ จึงจะมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ คือ

การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น และการบัญชีขั้นกลาง/ขั้นกลาง 3 รายวิชา

การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง 2 รายวิชา

การบัญชีต้นทุน 1 รายวิชา

การสอบบัญชี 1 รายวิชา

การภาษาอากร 1 รายวิชา

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนปริญญาตรีทางการบัญชีจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำหลักสูตรที่เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับเกณฑ์ในการรับรองหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี อย่างไรก็ตามแนวทางในการพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี และหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชียึดตามเนื้อหาวิชาตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ตารางที่ 3.1 เปรียบเทียบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

	มคอ.1 สาขาวิชาการบัญชี	หลักสูตรตัวอย่าง
1) โครงสร้างหลักสูตร :	120 หน่วยกิต	126 หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต	30 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ	84 หน่วยกิต	90 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต
2) รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ	ไม่ได้กำหนดจำนวนวิชาและหน่วยกิตแต่กำหนดเป็นกลุ่มความรู้	วิชาแกน 42 หน่วยกิต
	ความรู้ด้านองค์กรธุรกิจ	12 หน่วยกิต
	- เศรษฐศาสตร์	- การภาษาอากร
	- สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	- การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น
	- บรรษัทภิบาล	- หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ
	- จริยธรรมทางธุรกิจ	- การจัดการเชิงกลยุทธ์
	- ตลาดการเงิน	6 หน่วยกิต
	- วิธีการเชิงปริมาณ	- กลุ่มภาษาอังกฤษธุรกิจ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

มคอ.1 สาขาวิชาการบัญชี	หลักสูตรตัวอย่าง
<ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมองค์กร - การจัดการและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ - การตลาด - ธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ 	<ul style="list-style-type: none"> 24 หน่วยกิต - เศรษฐศาสตร์ - สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ - บรรษัทภิบาล - จรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ - ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ - ตลาดเงินและตลาดทุน - วิธีการเชิงปริมาณ - พฤติกรรมองค์กร - การจัดการและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ - การตลาด - ธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์
<p>ความรู้ด้านการบัญชี</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบัญชีการเงินและรายงานทางการเงิน - การบัญชีเพื่อการจัดการและการควบคุม - การภาษีอากร - กฎหมายธุรกิจ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ - การตรวจสอบและให้บริการความเชื่อมั่น - การเงินและการจัดการทางการเงิน - คุณค่าแห่งวิชาชีพและจรรยาบรรณ 	<p>วิชาเอก 33 หน่วยกิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบัญชีชั้นกลาง 1/ชั้นกลาง 1 - การบัญชีชั้นกลาง 2/ชั้นกลาง 2 - การบัญชีชั้นสูง 1/ชั้นสูง 1 - การบัญชีชั้นสูง 2/ชั้นสูง 2 - การบัญชีต้นทุน 1 - การบัญชีต้นทุน 2 - การตรวจสอบภายในและควบคุมภายใน - การสอบบัญชี - ระบบสารสนเทศทางการบัญชี - รายงานการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน - การภาษีอากร 2
<p>ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ - ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ <p>ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ <p>ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในบทบาทของผู้บริหาร</p> <p>ผู้ประเมิน และผู้ออกแบบระบบสารสนเทศ</p> <p>อย่างใดอย่างหนึ่งหรือบูรณาการ</p>	<p>วิชาเลือกเฉพาะ 15 หน่วยกิต</p> <p>วิชาสัมมนาไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต</p>

บทที่ 4

สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีในภาคธุรกิจ

การศึกษาในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ผลจากการสำรวจภาคสนาม ประกอบด้วย การสำรวจภาคสนามในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม การสัมภาษณ์เจาะลึกภาคธุรกิจอุตสาหกรรม การสำรวจภาคสนามจากผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้านสมรรถนะนักบัญชีที่ต้องใช้ในการทำงาน ดังต่อไปนี้

4.1 สมรรถนะนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจต้องการ

คณะผู้วิจัยสำรวจกลุ่มตัวอย่างบริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมจำนวน 220 บริษัท และได้รับการตอบกลับสมบูรณ จำนวน 174 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 79 ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 81 ประสบการณ์ในการทำงานบัญชีในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในช่วง 16-20 ปี ร้อยละ 26.3 รองลงมาอยู่ในช่วง 11-15 ปี และ 6-10 ปี ร้อยละ 25.7 และ 22.2 ตามลำดับ ตำแหน่งผู้จัดการหรือผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีทั่วไป ร้อยละ 63.8 รองลงมาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกบัญชีหรือสายงานบัญชี ผู้ช่วยผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีทั่วไป ร้อยละ 10.3 และร้อยละ 7.5 ตามลำดับ และมีผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของบริษัทรวมทั้งผู้ดูแลงานด้านบัญชีการเงินสูงสุด ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ร้อยละ 6.3 ทั้งนี้บริษัทกลุ่มตัวอย่างมีบุคลากรในหน่วยงานบัญชีจำนวน 1-10 คน มากที่สุดร้อยละ 45.5 รองลงมา มีบุคลากรในหน่วยงานบัญชี 11-20 คน และ 21-30 คน จำนวนร้อยละ 30.3 และ 12.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.1-4.2)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างองค์กรธุรกิจ (ร้อยละ)

รายการ	ร้อยละ
1. เพศ	
ชาย	19.0
หญิง	81.0
รวม (N = 174)	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
2. ระยะเวลาการทำงานด้านบัญชี	
1-5 ปี	5.8
6-10 ปี	22.2
11-15 ปี	25.7
16-20 ปี	26.3
ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	19.9
รวม (N = 174)	100.0
3. ตำแหน่งงาน	
CEO/CFO ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ	6.3
ผู้จัดการหรือผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีทั่วไป	63.8
ผู้ช่วยผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีทั่วไป	7.5
หัวหน้าแผนกบัญชีหรือสายงานบัญชี	10.3
พนักงานบัญชีอาวุโส หรือพนักงานบัญชีทั่วไป	5.7
หุ้นส่วน	1.7
ผู้สอบบัญชี	2.3
ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี	0.6
อื่นๆ	1.7
รวม (N = 174)	100.0
4. จำนวนบุคลากรในหน่วยงานบัญชี	
1-10 คน	45.5
11-20 คน	30.3
21-30 คน	12.1
31-40 คน	7.3
มากกว่า 40 คน	4.8
รวม (N = 174)	100.0

ตารางที่ 4.2 การดำรงตำแหน่งงานจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติการ (ร้อยละ)

กลุ่มอายุ	กลุ่มตำแหน่งงาน (ร้อยละ)										
	กรรมการ ผู้จัดการ ใหญ่ และ ผู้ช่วย	ผู้จัดการและ ผู้อำนวยการ ฝ่ายบัญชี	ผู้ช่วย ผู้จัดการและ ผู้อำนวยการ ฝ่ายบัญชี	หัวหน้าแผนก บัญชีและสาย งานบัญชี	พนักงานบัญชี อาวุโส และ พนักงานบัญชี ทั่วไป	หุ้นส่วน	ผู้สอบบัญชี	ผู้ช่วยผู้สอบ บัญชี	อื่น ๆ	รวม	
1-5 ปี	ชาย	-	.0%	.0%	10.0%	10.0%	-	-	.0%	-	20.0%
	หญิง	-	20.0%	20.0%	10.0%	10.0%	-	-	10.0%	-	80.0%
รวม (N=10)	-	20.0%	20.0%	20.0%	20.0%	-	-	10.0%	-	100.0%	
6-10 ปี	ชาย	-	5.3%	-	.0%	.0%	-	-	-	.0%	5.3%
	หญิง	-	60.5%	-	18.4%	13.2%	-	-	-	2.6%	94.7%
รวม (N=38)	-	65.8%	-	18.4%	13.2%	-	-	-	2.6%	100.0%	
11-15 ปี	ชาย	2.3%	13.6%	.0%	.0%	.0%	-	.0%	-	-	15.9%
	หญิง	.0%	63.6%	4.5%	9.1%	4.5%	-	2.3%	-	-	84.1%
รวม (N=44)	2.3%	77.3%	4.5%	9.1%	4.5%	-	2.3%	-	-	100.0%	
16-20 ปี	ชาย	.0%	21.7%	2.2%	.0%	-	.0%	2.2%	-	.0%	26.1%
	หญิง	6.5%	45.7%	8.7%	6.5%	-	2.2%	2.2%	-	2.2%	73.9%
รวม (N=46)	6.5%	67.4%	10.9%	6.5%	-	2.2%	4.4%	-	2.2%	100.0%	
ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป	ชาย	8.3%	16.7%	.0%	2.8%	-	.0%	.0%	-	.0%	27.8%
	หญิง	11.1%	36.1%	11.1%	2.8%	-	5.6%	2.8%	-	2.8%	72.2%
รวม (N=36)	19.4%	52.8%	11.1%	5.6%	-	5.6%	2.8%	-	2.8%	100.0%	

4.1.2 สมรรถนะของนักบัญชีตามความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

1) สมรรถนะทางการบัญชี

กลุ่มตัวอย่างบริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมให้ความคิดเห็นต่อความต้องการนักบัญชีที่มีสมรรถนะทางการบัญชี ในระดับมากที่สุด ระดับมาก และต้องการเพียงทักษะระดับพื้นฐาน ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.3)

1.1) สมรรถนะทางการบัญชีที่ต้องการ**มากที่สุด** ประกอบด้วย 6 ด้าน โดยเน้นการมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งค่าเฉลี่ย 2.65 รองลงมาได้แก่ การบันทึกบัญชี การภาษีอากร มีค่านิยมทางวิชาชีพบัญชีที่ดี การบัญชีการเงิน และการรายงานการเงิน ค่าเฉลี่ย 2.55, 2.53, 2.46, 2.43 และ 2.39 ตามลำดับ

1.2) สมรรถนะทางการบัญชีที่ต้องการ**ในระดับมาก** มี 12 ด้าน สมรรถนะที่ต้องการระดับมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ การบัญชีบริหาร ค่าเฉลี่ย 2.25 รองลงมาได้แก่ สมรรถนะทางการบัญชีต้นทุน กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ การวางแผนงบประมาณ การวางแผนทางการเงิน การตรวจสอบภายใน การให้คำปรึกษา การบริหารความเสี่ยง การบริหารเงินสด การประเมินผลการควบคุมภายใน สารสนเทศเพื่อการบริหาร และการบริหารเงินเดือนค่าแรง ค่าเฉลี่ย 2.20, 2.08, 2.03, 1.99, 1.99, 1.96, 1.93, 1.92, 1.92, 1.91, และ 1.76 ตามลำดับ

1.3) สมรรถนะทางการบัญชีที่ต้องการ**ในระดับพื้นฐาน** มี 1 ด้าน คือ สมรรถนะในด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและการประเมินราคาทรัพย์สิน ค่าเฉลี่ย 0.07

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสมรรถนะทางการบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	2.65	0.567
การบันทึกบัญชี	2.55	0.650
การภาษีอากร	2.53	0.545
มีค่านิยมทางวิชาชีพบัญชีที่ดี	2.46	0.633
การบัญชีการเงิน	2.43	0.683
การรายงานการเงิน	2.39	0.633
การบัญชีบริหาร	2.25	0.658
การบัญชีต้นทุน	2.20	0.765
กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ	2.08	0.649

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การวางแผนงบประมาณ	2.03	0.720
การวางแผนทางการเงิน	1.99	0.745
การตรวจสอบภายใน	1.99	0.733
การให้คำปรึกษา	1.96	0.691
การบริหารความเสี่ยง	1.93	0.760
การบริหารเงินสด	1.92	0.741
การประเมินผลการควบคุมภายใน	1.92	0.725
สารสนเทศเพื่อการบริหาร	1.91	0.687
การบริหารเงินเดือนค่าแรง	1.76	0.696
สมรรถนะหลักอื่น ได้แก่ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการประเมินราคาทรัพย์สิน	0.07	0.451

2) ปัจจัยสมรรถนะด้านการบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

นำสมรรถนะด้านการบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการในข้อ 1. มาทำการวิเคราะห์ปัจจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เทคนิคการหาองค์ประกอบหลักด้วยการหมุนแกนมุมฉาก ได้ปัจจัยสมรรถนะด้านการบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการทั้งสิ้น 5 ปัจจัย คือ (ตารางที่ 4.4)

- **ปัจจัยที่ 1** การวางแผนและควบคุมทางการเงิน มีค่า Eigenvalue 6.192 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 32.59

- **ปัจจัยที่ 2** การตรวจสอบภายใน มีค่า Eigenvalue 2.318 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 12.20 ค่าอธิบายความผันแปรสะสม ร้อยละ 44.79

- **ปัจจัยที่ 3** การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ มีค่า Eigenvalue 1.571 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 8.27 ค่าอธิบายความผันแปรสะสม ร้อยละ 53.06

- **ปัจจัยที่ 4** จริยธรรมของนักบัญชี มีค่า Eigenvalue 1.110 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 5.84 ค่าอธิบายความผันแปรสะสม ร้อยละ 58.90

- **ปัจจัยที่ 5** ความรู้ทักษะพื้นฐานด้านบัญชีที่จะใช้ในการประกอบวิชาชีพมีค่า Eigenvalue 1.04 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 5.48 ค่าอธิบายความผันแปรสะสม ร้อยละ 64.38

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยสมรรถนะด้านบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Factor Loading	Eigenvalue	% of variance Explained	Cumulative % of Explained
1. การวางแผนและควบคุมทางการเงิน				6.192	32.590	32.590
1.1 การบริหารเงินสด	1.92	0.741	0.836			
1.2 การบริหารเงินเดือนค่าแรง	1.76	0.696	0.761			
1.3 การวางแผนทางการเงิน	1.99	0.745	0.729			
1.4 การวางแผนงบประมาณ	2.03	0.720	0.692			
2. การตรวจสอบภายใน				2.318	12.199	44.789
2.1 การประเมินผลการควบคุมภายใน	1.92	0.725	0.825			
2.2 การตรวจสอบภายใน	1.99	0.733	0.802			
2.3 การบริหารความเสี่ยง	1.93	0.760	0.658			
3. การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ				1.571	8.271	53.059
3.1 บัญชีการเงิน	2.43	0.683	0.800			
3.2 การรายงานการเงิน	2.39	0.633	0.691			
3.3 การบัญชีบริหาร	2.25	0.658	0.650			
4. จริยธรรมของนักบัญชี				1.110	5.841	58.900
4.1 มีค่านิยมทางวิชาชีพบัญชีที่ดี	2.46	0.633	0.804			
4.2 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	2.65	0.567	0.703			
5. พื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ				1.040	5.475	64.375
5.1 การภาษีอากร	2.53	0.545	0.786			
5.2 การให้คำปรึกษา	1.96	0.691	0.614			
5.3 การบันทึกบัญชี	2.55	0.650	0.601			

Extraction Method: Principal Component Analysis

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization

3) สมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

กลุ่มตัวอย่างบริษัทภาคธุรกิจอุตสาหกรรมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้นักบัญชีมีสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในระดับมากที่สุด มาก และระดับทักษะพื้นฐาน ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.5)

3.1) สมรรถนะอื่น ๆ ที่ต้องการให้นักบัญชีมีในระดับมากที่สุด มี 12 ด้าน โดยให้มีความรับผิดชอบสูงมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ค่าเฉลี่ย 2.7 รองลงมาได้แก่ ความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ต่องาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความคิดริเริ่มสามารถแก้ปัญหาได้ดี มีความสามารถในการสื่อสาร การพูด การเขียน ความสามารถในการบริหารเวลา มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีปฏิภาณไหวพริบ มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนางานด้านบัญชี นำความรู้ที่มีประยุกต์ใช้กับงานได้ดี และเสียสละ ค่าเฉลี่ย 2.66, 2.66, 2.49, 2.49, 2.47, 2.43, 2.41, 2.41, 2.39, 2.37 และ 2.36 ตามลำดับ

3.2) สมรรถนะอื่น ๆ ที่ต้องการให้นักบัญชีมีในระดับมาก มี 10 ด้าน โดยนักบัญชีมีแรงจูงใจที่ดีในการทำงานมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ค่าเฉลี่ย 2.34 รองลงมาได้แก่ มีภาวะผู้นำ มีวิธีคิดที่เป็นระบบ มีความคิดเชิงบวก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้ในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมขององค์กร อย่างดี มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี การวัดและประเมินผล มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ และความสามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ ค่าเฉลี่ย 2.33, 2.29, 2.29, 2.26, 2.24, 2.22, 2.14, 2.08 และ 1.99 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมต้องการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
มีความรับผิดชอบสูง	2.70	0.531
ซื่อสัตย์	2.66	0.595
มีความรับผิดชอบต่องาน	2.66	0.543
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี	2.49	0.576
มีความริเริ่มสามารถแก้ปัญหาได้ดี	2.49	0.535
ความสามารถในการสื่อสารการพูด การเขียน	2.47	0.534
มีความสามารถในการบริหารเวลา	2.43	0.582
มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2.41	0.599
มีปฏิภาณไหวพริบ	2.41	0.538
มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนางานด้านบัญชี	2.39	0.556

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
นำความรู้ที่มีประยุกต์ใช้ในงานได้ดี	2.37	0.562
เสียสละ	2.36	0.617
มีแรงจูงใจที่ดีในการทำงาน	2.34	0.613
มีภาวะผู้นำ	2.33	0.582
มีความคิดเชิงบวก	2.29	0.625
มีวิธีคิดที่เป็นระบบ	2.29	0.546
ความเชื่อมั่นในตนเอง	2.26	0.547
มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี	2.22	0.609
มีความรู้ในธุรกิจ/อุตสาหกรรมขององค์กรอย่างดี	2.24	0.626
วัดและประเมินผล	2.14	0.596
มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ	2.08	0.675
สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์	1.99	0.667

4) ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ นำสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ มาทำการวิเคราะห์ปัจจัย เพื่อให้เห็นกลุ่มปัจจัยที่จำเป็น พบว่าประกอบด้วย 5 ปัจจัยที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.6)

- **ปัจจัยที่ 1** ความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่องาน ค่า Eigenvalue 7.961 สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 36.19 ค่าการผันแปรสะสม ร้อยละ 36.18

- **ปัจจัยที่ 2** ความสามารถในการบริหาร ค่า Eigenvalue 2.065 สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 9.39 ค่าการผันแปรสะสม ร้อยละ 45.57

- **ปัจจัยที่ 3** ความรับผิดชอบสูงแก่ปัญหาอย่างเป็นระบบ ค่า Eigenvalue 1.281 สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 5.83 และ ค่าการผันแปรสะสมร้อยละ 51.40

- **ปัจจัยที่ 4** ทักษะคติในการทำงาน ค่า Eigenvalue 1.136 สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 5.16 และค่าการผันแปรสะสม ร้อยละ 56.56

- **ปัจจัยที่ 5** มีความรู้ ทักษะภาษาอังกฤษดี ค่า Eigenvalue 1.010 สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 4.59 และค่าการผันแปรสะสมร้อยละ 61.15

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Factor Loading	Eigenvalue	% of variance Explained	Cumulative % of Explained
1. ซื่อสัตย์รับผิดชอบต่องาน				7.961	36.187	36.187
1.1 มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนางานด้านบัญชี	2.39	0.556	0.733			
1.2 มีความรับผิดชอบต่องาน	2.66	0.543	0.699			
1.3 ซื่อสัตย์	2.66	0.595	0.694			
1.4 มีความสามารถในการบริหารเวลา	2.43	0.582	0.666			
2. ความสามารถในการบริหาร				2.065	9.387	45.574
2.1 สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์	1.99	0.667	0.766			
2.2 สามารถวัดและประเมินผล	2.14	0.596	0.710			
2.3 มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2.41	0.599	0.622			
3. ความรับผิดชอบสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ				1.281	5.825	51.399
3.1 มีความคิดริเริ่มสามารถแก้ปัญหาได้ดี	2.49	0.535	0.713			
3.2 มีความรับผิดชอบสูง	2.70	0.531	0.616			
4. ทักษะคติในการทำงาน				1.136	5.162	56.561
4.1 มีความเชื่อมั่นในตนเอง	2.26	0.547	0.642			
4.2 มีความคิดเชิงบวก	2.29	0.625	0.614			
5. ภาษาอังกฤษ				1.010	4.591	61.152
5.1 มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี	2.22	0.609	0.844			
5.2 มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ	2.08	0.675	0.839			

Extraction Method: Principal Component Analysis

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization

4.2 การศึกษาโดยสัมภาษณ์เจาะลึกองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม

ประเทศไทยมีธุรกิจอุตสาหกรรมหลากหลายประเภท เช่น ธุรกิจผลิตสินค้าเพื่อขาย ธุรกิจซื้อมาขายไป ธุรกิจบริการ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินธุรกิจ และจดทะเบียนนิติบุคคล ถูกกำหนดให้ต้องมีการจัดทำบัญชี และจะต้องได้รับการตรวจสอบบัญชี รวมถึงมีหน้าที่ในการนำส่งภาษีเงินได้ให้กับหน่วยงานของรัฐบาล และหน่วยงานที่กำกับดูแลหลายหน่วยงาน นอกจากนี้ การดำเนินธุรกิจ ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ข้อมูลผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน สภาพคล่องของธุรกิจ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารนำไปใช้ในการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจ

ดังนั้นธุรกิจประเภทต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำบัญชี คำนวณภาษี จัดทำรายงานทางการเงิน และมีการตรวจสอบรายงานทางการเงิน เพื่อให้รายงานทางการเงินน่าเชื่อถือ สำหรับบุคคลภายนอก และผู้บริหารองค์กรธุรกิจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น นักบัญชีจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในธุรกิจประเภทต่าง ๆ

เพื่อให้ทราบถึงความคาดหวังและความต้องการภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่อทักษะและสมรรถนะของนักบัญชีที่ต้องการ คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารที่ดูแลรับผิดชอบด้านบัญชีและผู้บริหารผู้ดูแลระบบงานบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน ทั้งหมด 5 ธุรกิจ จากสถานประกอบการทั้งหมด 6 แห่ง ดังนี้

- ธุรกิจผลิตและจำหน่ายสินค้า 1 แห่ง
- ธุรกิจโดยสารระหว่างประเทศ 1 แห่ง
- ธุรกิจการเงิน 1 แห่ง
- ธุรกิจรับตรวจสอบบัญชี 2 แห่ง
- ธุรกิจรับทำบัญชี 1 แห่ง

4.2.1 ธุรกิจผลิตและจำหน่ายสินค้า

1) ลักษณะของธุรกิจ

เป็นธุรกิจผลิตและจำหน่าย เคมีภัณฑ์ กระจกฝ้า ซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง ระดับชั้นนำของประเทศ และในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก นอกจากนี้ยังร่วมลงทุนกับบริษัททั้งใน และต่างประเทศ ร่วมทั้งการลงทุนในธุรกิจพัฒนาที่ดิน

กิจการมีบริษัทในเครือ 150-160 บริษัท

2) เป้าหมายการดำเนินธุรกิจ

อุดมการณ์การดำเนินธุรกิจ มี 4 ประการ ดังนี้

2.1) ตั้งมั่นในความเป็นธรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและบริษัทในเครือ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้สินค้า ผู้ถือหุ้น หุ้นส่วนธุรกิจ คู่ค้าทางธุรกิจ หรือพนักงาน จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ขณะประกอบธุรกิจ หรือทำงานร่วมกัน

2.2) **มุ่งมั่นในความเป็นเลิศ** มุ่งกระทำการทุกอย่าง ด้วยความตั้งใจให้เกิดผลในทางที่ดีกว่าเสมอโดยมุ่งมั่นที่จะประกอบธุรกิจอย่างดีเยี่ยม เต็มความสามารถ ขณะเดียวกันก็พยายามหาแนวทาง การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ อยู่ตลอดเวลา และอย่างต่อเนื่อง

2.3) **เชื่อมั่นในคุณค่าของคน** ให้ความสำคัญต่อคุณค่าของพนักงาน และถือว่าเขาเหล่านั้นคือสมบัติที่มีค่าที่สุด พยายามคัดสรรบุคคลากร ที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมเข้ามาร่วมงาน ให้การฝึกฝน พัฒนา และดูแลอย่างดีด้วยสวัสดิการและผลตอบแทนตามสมควร

2.4) **ยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม** ตั้งเจตนารมณ์ไว้ว่า จะดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อ ที่พึงมีต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญจะประพฤติตนเป็นพลเมืองดีทำประโยชน์ให้แก่สังคม และทุกชุมชนที่บริษัทในเครือดำเนินธุรกิจอยู่

เป้าหมาย

ต้องการเป็นหนึ่งในอาเซียน ผลิตสินค้ามีคุณค่าสูง และสามารถดำเนินการได้ ดีเยี่ยมในทุกด้านไม่ว่าด้านบัญชี ด้านการผลิต และต้องคำนึงถึงสาธารณะ อันประกอบด้วยสภาพแวดล้อมสังคม เศรษฐกิจ เมื่อทั้ง 3 อย่างสมดุลบริษัทก็จะมีกำไรเอง (ที่เรียกว่าอยู่อย่างยั่งยืน)

วิสัยทัศน์

ด้านองค์กร ภายในปี พ.ศ. 2558 จะเป็นองค์กรที่ได้รับการยกย่องในฐานะเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมที่น่าร่วมงานด้วย และเป็นแบบอย่างด้านบรรษัทภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ด้านการตลาด ในปี พ.ศ. 2558 จะเป็นผู้นำตลาดในภูมิภาคที่มุ่งดำเนินธุรกิจควบคู่กับการเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนให้แก่อาเซียน และชุมชนที่เข้าไปดำเนินงาน มุ่งสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้า พนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายภายใต้คุณภาพการบริหารงานระดับโลก สอดคล้องกับหลักบรรษัทภิบาล และมีมาตรฐานความปลอดภัยสูง อีกทั้งมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คน ด้วยสินค้าและบริการที่มีคุณภาพจากกระบวนการดำเนินงาน การพัฒนาเทคโนโลยี และการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีความเป็นเลิศ

ด้านบุคคล กิจการมีความเชื่อมั่นในคุณค่าและศักยภาพของพนักงาน ซึ่งจะทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ในบรรยากาศการทำงาน ที่เปิดเผยโปร่งใส เปี่ยมด้วยพลังแห่งความกระตือรือร้น โดยพนักงานของเรา ทุกคนจะยึดมั่นและปฏิบัติ ตามอุดมการณ์ 4 และจรรยาบรรณของกิจการ

ภายในปี พ.ศ. 2558 จะพัฒนาพนักงานซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม และประสบการณ์ให้มีความมุ่งมั่นตอบสนองความต้องการของลูกค้า มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล

3) โครงสร้างสายงานด้านการเงินและการบัญชี

ในอดีตบริษัทมีพนักงานบัญชีอยู่ประจำในแต่ละบริษัทในเครือ แต่ปัจจุบันแยกออกมาเป็นบัญชีกลาง (ศูนย์บัญชี) ทำหน้าที่ดูแลด้านนโยบายบัญชี นโยบายเกี่ยวกับภาษี เรื่องการออกรายงานต่าง ๆ ทั้งรายงานที่ออกเพื่อควบคุมการดำเนินงาน และรายงานที่ออกเพื่อใช้ในการบริหารงาน

เป็นส่วนที่ทำหน้าที่กำหนดแนวทางด้านระบบสารสนเทศ และโปรแกรมบัญชีที่ใช้ในการบันทึกบัญชี รวมทั้งเป็นผู้กำหนดทิศทางทางด้านบัญชี

พนักงานของบัญชีส่วนกลางมีการแบ่งงานกันทำโดยแบ่งเป็นกลุ่มธุรกิจ และแบ่งตามงาน เช่น พนักงานบัญชีเจ้าหนี้ พนักงานบัญชีลูกหนี้ พนักงานบัญชีบันทึกรายการค้า การนำพนักงานบัญชีมารวมกันที่ส่วนกลาง จะทำให้พนักงาน**รู้จักและรู้กว้าง** กล่าวคือ **การรู้จัก**คือทำงานชนิดเดียวกันทำให้เกิดความชำนาญในงานด้านนั้น ส่วน**รู้กว้าง**คือทำให้พนักงานมีความรู้ด้านธุรกิจที่กว้างขึ้น เพราะบริษัทในเครือมีธุรกิจหลายประเภท

นอกจากบัญชีกลาง กิจการยังมีการตั้งบริษัทรับทำบัญชี เพื่อรับทำบัญชีให้กับบริษัทในเครือ มีพนักงานประมาณ 700 คน

พนักงานบัญชีบางส่วนอยู่ที่บัญชีกลาง ประมาณ 33 คน อีกส่วนหนึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามบริษัทในเครือ เช่น พนักงานบัญชีต้นทุน

การจัดองค์กรโดยแยกบัญชีออกมาอีกส่วนหนึ่ง เป็นการจัดองค์กรแบบต่างประเทศ ข้อดีของวิธีการนี้ คือ ทำให้มีการพัฒนาทางการบัญชีง่ายขึ้น มีการพัฒนาด้านซอฟต์แวร์ด้านการบัญชี เพราะบริษัทในเครือจะต้องใช้บริการจากส่วนกลาง

นอกจากนี้ยังมีอีกหน่วยงานหนึ่งคือ **หน่วยตรวจสอบภายใน** ซึ่งขึ้นตรงกับกรรมการด้านตรวจสอบภายใน **หน่วยตรวจสอบก็เป็นพนักงานของส่วนกลาง มีข้อดี** คือ ทำให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากกว่าเป็นผู้ตรวจภายในของบริษัทในเครือเอง พนักงานตรวจสอบภายในมีประมาณ 70 คน

เป้าหมายของฝ่ายบัญชีคือ ในปี 2015 จะต้องมีนักบัญชีที่ไปอยู่ต่างประเทศ รวมทั้งคนไทยที่เดินทางไปมาประมาณ 25% ของพนักงานในเครือ

4) คุณสมบัติเบื้องต้นในการรับเข้าทำงาน

ภาษาอังกฤษต้องดี จะต้องสอบได้คะแนน TOEFL 550 ผลการเรียนอยู่ในระดับดีมาก มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทัศนคติดี สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเมื่อเข้ามาเป็นพนักงานของกิจการแล้วจะต้องเข้าใจลักษณะของธุรกิจ และต้องสนับสนุนนโยบายของบริษัท

5) การพิจารณาในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งงาน

การเลื่อนตำแหน่งงาน จะมีการประเมินผลเป็นลายลักษณ์อักษร โดยให้หัวหน้างานพนักงานเป็นผู้ประเมินผลก่อน และมีการกำหนดต้นทุนที่เกิดขึ้นต่อรายการค้า เพื่อใช้วัดประสิทธิภาพการทำงาน of พนักงานแต่ละคน

4.2.2 ธุรกิจโดยสารระหว่างประเทศ

1) ลักษณะของธุรกิจ

เป็นธุรกิจโดยสารในประเทศและระหว่างประเทศ รวมทั้งการให้บริการภาคพื้นดิน ธุรกิจหลักประกอบด้วย

1.1) ธุรกิจการบิน

1.2) ธุรกิจสนับสนุนการบิน เช่น การพาณิชย์สินค้า ไปรษณีย์ภัณฑ์ และฝ่ายครัวการบิน

2) เป้าหมายการดำเนินธุรกิจ

เป็นสายการบินที่ลูกค้าเลือกเป็นอันดับแรก ให้บริการดีเลิศด้วยเสน่ห์ไทย

3) โครงสร้างสายงานด้านการเงินและการบัญชี

สายงานด้านการเงินและการบัญชี มีการแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

3.1) รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่

3.2) ฝ่ายการเงินองค์กร

3.3) ฝ่ายบัญชีการเงิน

3.4) ฝ่ายบัญชีบริหารและงบประมาณ

3.5) ฝ่ายนักลงทุนสัมพันธ์

ในแต่ละฝ่ายจะมีการมอบกำหนดคุณสมบัติไว้ทั้งทางด้านวิชาการ และทักษะด้านการเป็นผู้นำ โดยมีผู้ประเมินในแต่ละระดับ

4) คุณสมบัติเบื้องต้นในการรับเข้าทำงาน

การรับสมัครพนักงานใหม่เข้าทำงานจะต้องจบปริญญาตรีทางด้านบัญชี มีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ จะกำหนดผลสอบ TOEIC ประมาณ 650 ถ้าช่วงไหนที่มีสิทธิเลือก ก็จะมีเน้นเรื่องเกรด และมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษา ต้องมีอัธยาศัยเข้ากับคนอื่นได้ง่าย รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งบริษัทจะเน้นที่ความซื่อสัตย์ โดยมีระเบียบระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ในการคัดเลือกพนักงาน จะใช้ข้อสอบกลางในการทดสอบซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ และในข้อสอบจะมีการวัดทัศนคติ และในฝ่ายจะทำการสัมภาษณ์พนักงานที่ผ่านการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง

พนักงานใหม่ไม่ต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีเป็นพิเศษ เนื่องจากระบบการทำงานของธุรกิจสายการบินมีลักษณะพิเศษไม่เหมือนกับธุรกิจอื่น ๆ ดังนั้นพนักงานใหม่ทุกคนต้องผ่านการอบรมเพื่อให้รู้ภาพรวมของทั้งบริษัทรวมทั้งฝ่ายบัญชีด้วย สำหรับพนักงานบัญชีจะเน้นเรื่องงานที่ทำเป็นหลัก

ส่วนความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ต้องการเพียงแค่ความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์เท่านั้น

5) การพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งงาน

การเลื่อนตำแหน่งของพนักงาน พิจารณาจากผลการประเมินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 30 ส่วนอีกร้อยละ 70 เป็นการประเมินของส่วนกลาง แต่บางระดับ เช่น จากระดับ 1 เลื่อนไปเป็นระดับ 2 เป็นการเลื่อนโดยอัตโนมัติตามระเบียบ ซึ่งจะใช้เวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 3 ปี ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไปจะต้องประเมิน ซึ่งถ้าพนักงานมีความสามารถจริง ๆ อาจจะได้เลื่อนตำแหน่งเร็วกว่านี้ ในการเลื่อนตำแหน่งของสายวิชาชีพไม่มีการกำหนดคุณสมบัติเป็นลายลักษณ์อักษร แต่จะกำหนดเป็นโควตา เช่น นักบัญชี 5 จะขึ้นเป็น 6 จะต้องไม่เกินร้อยละเท่าไรของนักบัญชี 5 เป็นต้น สำหรับสายบริหารจะมีการกำหนดความสามารถไว้เป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับบางตำแหน่ง เช่น ผู้ที่ต้องการเป็นสมุหบัญชีต่างประเทศ จะต้องจบปริญญาตรีบัญชี ต้องมีผลสอบ TOEFL และต้องมีบุคลิกที่ดี

6) ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี

บริษัทมีการประมวลผลข้อมูลทางด้านบัญชี ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งพนักงานทุกคนจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับระบบการทำงานของโปรแกรมดังกล่าว โดยพนักงานมีความรู้พื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ทั่วไปก็เพียงพอแล้ว ในปี 2012 บริษัทมีแผนที่จะนำระบบ SAP เข้ามาใช้ทั้งระบบ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่องการใช้โปรแกรม และนำความรู้ที่ได้รับมาอบรมให้กับพนักงานต่อไป

4.2.3 ธุรกิจการเงิน

1) ลักษณะของธุรกิจ

การดำเนินงานหลักของบริษัทเป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะบริการของธนาคาร แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ

1.1) การรับฝากเงิน ธนาคารจะรับฝากเงินทั้งจากบุคคลทั่วไปและจากองค์กรธุรกิจ โดยจำแนกเป็น 4 ประเภท คือ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ เงินฝากเงินตราต่างประเทศ

1.2) การให้สินเชื่อธนาคารจะให้สินเชื่อในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- การเบิกเงินเกินบัญชี (O/D)
- สินเชื่อเงินให้กู้ยืม (Loan) ได้แก่ เงินกู้ระยะสั้นโดยใช้ตัวสัญญาใช้เงิน และเงินกู้ระยะยาว ให้แก่ลูกค้าธุรกิจ
- สินเชื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อบุคคล ให้แก่ลูกค้าบุคคล
- สินเชื่อที่เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศ
- สินเชื่อเพื่อการค้าต่างประเทศ

- บริการด้านสินเชื่ออื่น ๆ เช่น การอาวัลและรับรองตัวเงิน หนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee/ Bank Guarantee) เล็ตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit) และการออกหนังสือสนับสนุนทางการเงิน เป็นต้น

1.3) บริการอื่น ๆ ได้แก่

- บริการธนาคารผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์
- บริการด้านบริการด้านปริวรรตและเงินโอนต่างประเทศ
- บริการการโอนเงินภายในประเทศ
- บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ด้านการค้าต่างประเทศ
- บริการหัก/เข้าบัญชีอัตโนมัติ
- บริการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประกันชีวิต และประกันภัยวินาศภัย
- บริการด้านวาณิชธนกิจ
- บริการด้านธุรกิจหลักทรัพย์
- บริการบริหารเงินสด
- บริการซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าและเครื่องมือทางการเงินด้านบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย
- บริการด้านพันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลัง และพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ

การดำเนินงานของบริษัทในเครื่องมือหลากหลายประเภท เช่น ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ ธุรกิจแพ็คเกจธุรกิจ ธุรกิจลิสซิ่งและเช่าซื้อรถยนต์ ธุรกิจบริการอื่น ๆ เป็นต้น

ถึงแม้บริษัทจะมีธุรกิจใดก็ตามที่ดำเนินธุรกิจหลากหลายประเภท แต่การจัดทำบัญชียังคงแยกส่วนกัน บริษัทในเครื่องมือจะมีการจัดทำบัญชีเอง ส่วนบริษัทก็จะมีการจัดทำบัญชีในส่วนของบริษัท

2) เป้าหมายและวิสัยทัศน์การดำเนินธุรกิจ

เป้าหมาย

บริษัทมุ่งมั่นที่จะดำเนินธุรกิจ เพื่อก้าวไปสู่การให้บริการทางการเงินแบบครบวงจรที่ได้รับการชื่นชมมากที่สุดในประเทศไทย พร้อมทั้งสร้างการเติบโตอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับ ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน และความเป็นเลิศด้านการบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าทุกกลุ่มเป้าหมาย มุ่งเน้นความเที่ยงตรง ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อสังคม ร่วมคิดร่วมทำ สร้างสรรค์ รักก้าวหน้า

วิสัยทัศน์

“ทีมงานกลมเกลียว หนึ่งเดียว มุ่งมั่นมอบผลิตภัณฑ์และบริการสุดประทับใจ เพื่อเป็นธนาคารอันดับหนึ่งในใจลูกค้า”

3) โครงสร้างฝ่ายงานบัญชี

แบ่งส่วนงานในฝ่ายงานบัญชี 6 ส่วนงาน คือ

- 3.1) ส่วนงานควบคุม
- 3.2) ส่วนงานกระทบยอด
- 3.3) ส่วนงานเบิกจ่ายเงิน
- 3.4) ส่วนงานภาษี
- 3.5) ส่วนงานรายงาน
- 3.6) ส่วนงานจัดทำงบการเงิน

มีพนักงานบัญชีในบริษัท ประมาณ 85 คน ไม่รวมพนักงานบัญชีบริษัทในเครือ มีการจัดทำงบการเงินรวม ซึ่งต้องจัดให้มีการประชุมกันทุก 3 เดือน

4) คุณสมบัติเบื้องต้นในการรับเข้าทำงาน

การสรรหาบริษัทจะสรรหาจากพนักงานภายในบริษัทก่อนว่ามีใครที่มีความรู้ความสามารถ ตามความต้องการของบริษัท ถ้าไม่มีจึงจะมีการรับสมัครพนักงานใหม่

การรับสมัครพนักงานใหม่สำหรับบัณฑิตจบใหม่ พิจารณา 5 ประเด็น คือ

4.1) ทักษะ (Attitude) ได้แก่ ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะต่อการยอมรับสิ่งที่เปลี่ยนแปลง

4.2) วิชาการ (Technical) ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่ต้องการ ไม่ต้องอยู่ในระดับที่ดีมาก แต่ต้องไม่ด้อย

4.3) ชอบเรียนรู้ตลอดเวลา บริษัทมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่สม่ำเสมอ

4.4) ความรับผิดชอบ งานบัญชีเป็นงานที่มีกำหนดเวลาส่งที่แน่นอน จึงต้องใช้พนักงานที่มีความรับผิดชอบ

4.5) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ไม่ต้องเก่งมาก แต่ต้องมีพื้นฐาน รู้จักใช้โปรแกรมแก้ไขปัญหางานได้

โดยมีข้อสอบเกี่ยวกับทัศนคติ และมีการสอบถามจากบุคคลที่อ้างอิง และบุคคลที่อยู่ในแวดวงธุรกิจเดียวกันที่รู้จักผู้สมัคร

คุณสมบัติอื่นที่ควรมี คือ ความมีเหตุผลในการเลือกปฏิบัติแต่ละเรื่อง สามารถเชื่อมโยงแนวคิด กฎระเบียบ ข้อกำหนด กับมาตรฐานที่จะนำมาใช้ปฏิบัติได้

พนักงานบรรจุใหม่ จะได้รับการอบรมเรื่องทั่วไป เช่น เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับธนาคาร การทุจริต กฎหมายการฟอกเงิน ไม่ค่อยเน้นเรื่องวิชาการ และผลิตภัณฑ์มากนัก เพราะในส่วนนี้จะได้เรียนรู้ไปพร้อมกับการทำงาน ซึ่งจะมีพี่เลี้ยงคอยแนะนำ

5) การพิจารณาในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งงาน

ระดับตำแหน่งงานของบริษัท มี 8 ระดับ พนักงานระดับที่ 1 เป็นพนักงานที่จบระดับปริญญาตรี การเลื่อนขั้นแต่ละระดับไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน บริษัทจะใช้วิธีการประเมินผลงานที่ทำในแต่ละปี โดยแบ่งเป็นเกรดหนึ่ง ถึงเกรดห้า พนักงานจะต้องได้เกรดสี่ 2 ปีติดต่อกันจึงจะมีสิทธิได้รับเสนอชื่อให้เลื่อนระดับ แต่ถ้าเป็นระดับที่สูงขึ้นจะต้องได้ผลประเมินเกรดห้า ติดต่อกัน 2 ปี

ในระดับที่สูงขึ้น เช่นระดับ 5 หรือระดับ 6 จะต้องมีทักษะด้านการนำเสนอ (Presentation) เพื่อให้ทำรายงานต่อให้ได้ เนื่องจากธุรกิจของบริษัทมีความซับซ้อน เป็นรายการที่ยาก และมาตรฐานการบัญชีการเปลี่ยนแปลงตลอด ฉะนั้นทักษะการนำเสนอสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่งายให้ได้ มีทักษะในการบริหาร เพราะต้องบริหารคน และงานให้ดำเนินต่อไปได้

ส่วนงานบัญชีมีการพัฒนาความสามารถของพนักงานในส่วนงานของตนตลอดเวลาทั้งภายในและภายนอก ในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่น ตรวจสอบภายใน ภาษีอากร มาตรฐานการบัญชีและสนับสนุนให้มีการสืบเปลี่ยนหน้าทำงาน

6) ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี

รายงานส่วนใหญ่จากสาขาส่วนใหญ่ตอนนี้เป็นอัตโนมัติ ส่งตรงมาที่สำนักงานใหญ่เลย มีส่วนน้อยที่ยังคงใช้การจัดทำด้วยมือ ดังนั้นโดยหลักการ การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในปัจจุบันปริมาณงานของพนักงานบัญชีลดลง แต่บริษัทไม่ได้ปลดพนักงานออก เนื่องจากบริษัทมีผลิตภัณฑ์ใหม่ เรื่องใหม่ตลอดเวลา จึงมีการโยกย้ายไปทำงานในส่วนอื่น

7) ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการบัญชี

แนวโน้มของมาตรฐานการบัญชีในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปให้ใช้ดุลยพินิจ และใช้มูลค่า ปัจจุบันในการรับรู้มากขึ้น ดังนั้นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นที่คาดหวัง ต้องมี คือ วิชาการเงิน วิชาเศรษฐศาสตร์ จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาบัญชีมากยิ่งขึ้น นักศึกษาปีสุดท้ายควรจะรู้ความต้องการของตัวเองว่าจะเลือกไปเส้นทางไหน และเน้นทักษะที่ความรู้ตลอดเวลา สม่ำเสมอก่อนจบ

4.2.4 ธุรกิจรับงานตรวจสอบบัญชี

คณะผู้วิจัย สัมภาษณ์เจาะลึก บริษัทรับงานตรวจสอบบัญชีจำนวน 2 แห่ง ซึ่งรับงานทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังต่อไปนี้

บริษัทรับงานตรวจสอบบัญชี ก.

1) ลักษณะของธุรกิจ

เป็นธุรกิจให้บริการทั้งในและต่างประเทศใน 4 ด้านหลัก ได้แก่

1.1) ให้บริการตรวจสอบบัญชี

1.2) ให้บริการด้านภาษี

1.3) ให้บริการด้านการทำบัญชี

1.4) ให้คำปรึกษาทางธุรกิจ

2) เป้าหมายการดำเนินธุรกิจ

บริษัทต้องการเป็นที่หนึ่งในทุก ๆ ด้าน

3) โครงสร้างสายงานด้านการตรวจสอบบัญชี

สายงานด้านการตรวจสอบบัญชี มีการแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

3.1) พนักงานตรวจสอบบัญชี (Staff)

3.2) พนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส (Senior)

3.3) ผู้จัดการ (Manager)

3.4) ผู้จัดการอาวุโส (Senior Manager)

3.5) หุ้นส่วน (Partner)

ในแต่ละระดับจะมีกรอบกำหนดคุณสมบัติไว้ทั้งทางด้านวิชาการ และทักษะด้านการเป็นผู้นำ โดยมีผู้ประเมินในแต่ละระดับ

4) คุณสมบัติเบื้องต้นในการรับเข้าทำงาน

การรับสมัครพนักงานใหม่เข้าทำงานมีการสอบข้อเขียนด้านวิชาการ และภาษาอังกฤษ รวมทั้งการสอบสัมภาษณ์ คุณสมบัติของพนักงานใหม่ที่บริษัทต้องการอันดับแรกคือ มีความรู้ทางด้านบัญชีเนื่องจากเป็นความรู้ที่ต้องใช้ในการทำงานโดยตรง และอันดับสองคือ มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษเนื่องจากบริษัทมีการรับงานทั้งในและต่างประเทศ จึงต้องติดต่อกับชาวต่างชาติ อีกทั้งฐานความรู้ต่าง ๆ ของบริษัทที่จัดให้กับพนักงานเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ส่วนความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ทางบริษัทเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีความชำนาญมาก ถึงแม้จะมีการใช้โปรแกรมในการตรวจสอบ ก็ต้องการเพียงแค่ว่ามีความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์เท่านั้น นอกจากนี้บริษัทต้องการพนักงานที่มีความอดทนสูง มีความซื่อสัตย์ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

5) การพิจารณาในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งงาน

การเลื่อนตำแหน่งในสายงานตรวจสอบบัญชีในแต่ละระดับจะใช้เวลาประมาณ 4-5 ปี การเลื่อนตำแหน่งขึ้นในแต่ละระดับจะมีการกำหนดผู้ประเมิน ซึ่งจะประเมินตามกรอบคุณลักษณะที่กำหนดไว้ โดยจะมีการเปิดเผยผลการประเมินให้ผู้ถูกประเมินทราบ และผู้ถูกประเมินมีสิทธิในการซักถามหรือทักท้วงผลการประเมินได้ เพื่อให้มีความโปร่งใสในการประเมินการเลื่อนตำแหน่งงาน

พนักงานที่มีความสนใจทำงานในสายงานอื่นของบริษัท เช่นเดิมทำงานในสายตรวจสอบบัญชี แต่ต้องการเปลี่ยนไปทำงานด้านภาษี สามารถทำได้ แต่ต้องผ่านการสัมภาษณ์จากหัวหน้าของฝ่ายภาษีก่อน

6) ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี

บริษัทมีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการตรวจสอบบัญชี บริษัทจะจัดเตรียมคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กให้พนักงานทุกคน เพื่อให้พนักงานสามารถทำงาน และติดต่อกับส่วนกลางได้สะดวกขึ้น แต่อย่างไรก็ตามโปรแกรมที่เกี่ยวกับการตรวจสอบของบริษัทนั้นไม่มีความซับซ้อนมาก ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์จึงต้องการเพียงแค่ความรู้พื้นฐานทั่วไปก็เพียงพอ

บริษัทรับงานตรวจสอบบัญชี ข.

1) ลักษณะธุรกิจ

ดำเนินธุรกิจหลักเกี่ยวกับการบริการตรวจสอบบัญชี รับทำบัญชี วางระบบ บริการที่ปรึกษาทางการเงินการบัญชี ภาษีอากร เป็นต้น

2) เป้าหมายการดำเนินธุรกิจ

บริษัทได้วางนโยบายของธุรกิจไว้ดังนี้

- 2.1) พิทักษ์และถนอมนามของบริษัท
- 2.2) ลูกค้าทุกคนเป็นบุคคลสำคัญ
- 2.3) รายงานและติดต่อกับลูกค้าตลอดเวลา
- 2.4) งานทางวิชาชีพต้องมีคุณภาพ ผลของงานจะต้องคุ้มค่า
- 2.5) มุ่งมั่นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า
- 2.6) ดำเนินถึงภาระและค่าใช้จ่ายของลูกค้าเสมอ
- 2.7) รักษาความลับอย่างเข้มงวด

3) โครงสร้างฝ่ายงานบัญชี

บริษัทแบ่งสายงานเป็น 2 สาย โดยแต่ละสายงานได้จัดตั้งเป็นบริษัทแยกจากกัน

3.1) สายงานการบัญชีและภาษีอากร สายงานนี้แบ่งแยกย่อยเป็น 2 ส่วน คือ

- บริการด้านบัญชีและภาษีอากร ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- จัดเตรียมแบบและยื่นภาษีสรรพากร
- ให้คำปรึกษาและตอบปัญหาบัญชีภาษีอากร
- ตรวจสอบความถูกต้องในการเสียภาษี
- วางแผนภาษีเฉพาะธุรกิจและบุคคล
- จัดทำและบันทึกบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี
- จัดทำงบการเงินและรายงานทางการเงิน
- ให้คำปรึกษาและแนะนำการจัดทำบัญชี
- บริการพนักงานบัญชีทุกระดับ

- บริการด้านจัดทำเงินเดือน

- จัดทำเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง ภาษีเงินได้
- เงินประกันสังคม
- เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนเงินทดแทน ฯลฯ
- จัดเตรียมแบบ ยื่นและนำส่งเงินเดือน ค่าภาษี เงินนำส่งกองทุน
- จัดทำรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทุกชนิด

3.2) **สายงานสอบบัญชี** สายงานนี้แบ่งแยกเป็นสายงานย่อย 2 สายงาน ได้แก่

- ให้บริการเกี่ยวกับงานตรวจสอบบัญชีและบริการที่เกี่ยวข้อง

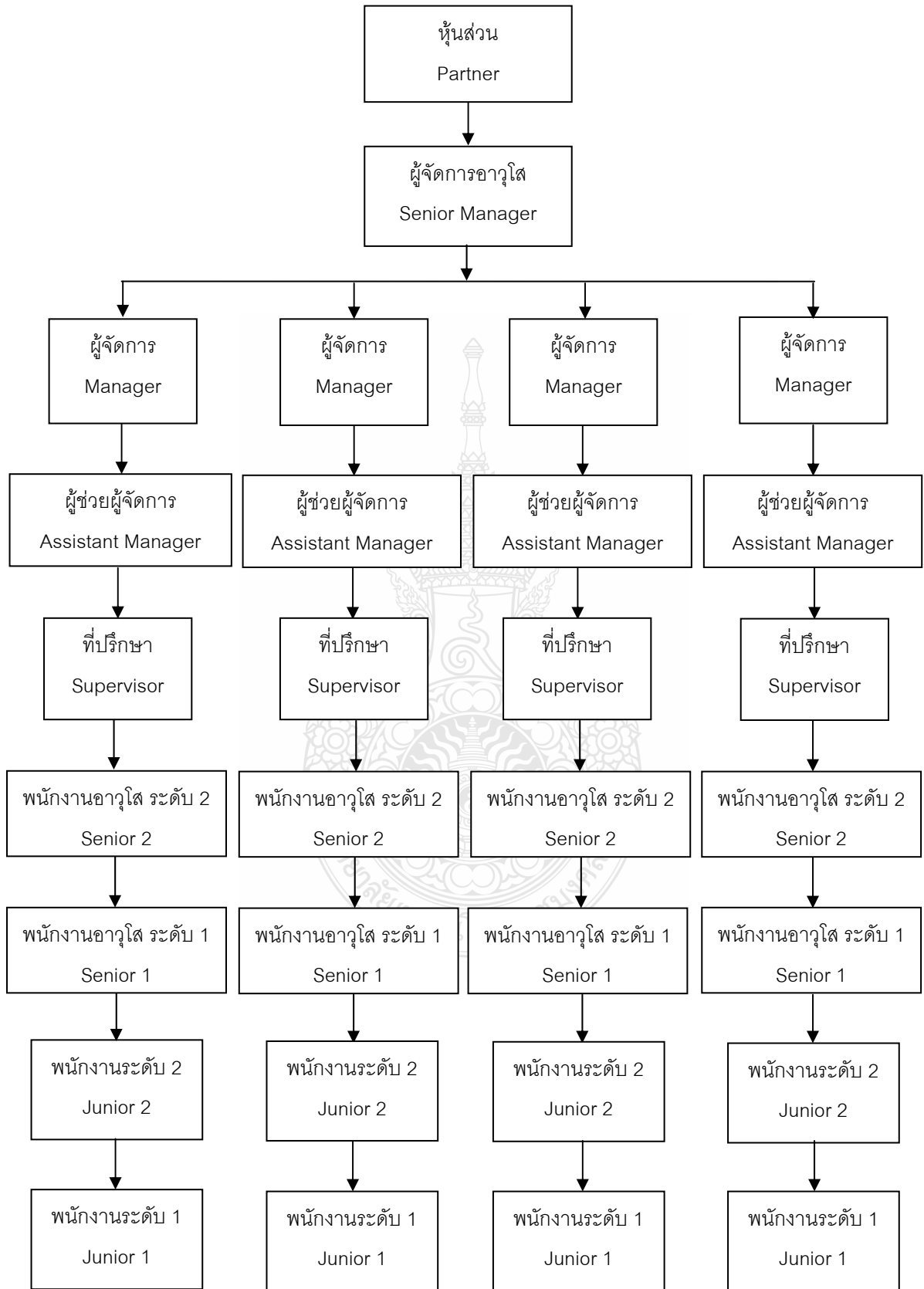
- ตรวจสอบบัญชี
- ตรวจสอบงบการเงิน
- วางระบบงบประมาณ และบัญชีบริหาร
- วิเคราะห์งบและรายงานเงิน
- ให้คำปรึกษาในด้านบริหาร-จัดการ

- ให้บริการเกี่ยวกับงานตรวจสอบภายในและบริการที่เกี่ยวข้อง

- ตรวจสอบภายใน
- วางระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายใน
- สอบทานและประเมินระบบการควบคุมภายใน

ขั้นตำแหน่งงานในสายงาน

4) คุณสมบัติเบื้องต้นในการรับเข้าทำงาน

4.1) ให้ความสนใจประวัติผู้สมัครจากใบสมัครงาน ผลการเรียนจะสนใจรายวิชาที่บัญชี

4.2) สอบข้อเขียน ซึ่งการสอบมีการวัด 2 ด้านคือ

4.2.1) ด้านภาษาอังกฤษ (ในอนาคตจะใช้คะแนน TOEFL)

4.2.2) ด้านวิชาชีพบัญชี

4.5) สำหรับคอมพิวเตอร์ให้ความสำคัญอันดับที่ 3 แต่ส่วนใหญ่ผู้ศึกษาจะมีความรู้ด้านนี้ดีอยู่แล้ว

4.6) สอบสัมภาษณ์ วัดทั้งด้าน IQ และ EQ ดูทัศนคติ วิธีคิด คุณสมบัติด้านอื่นตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยเน้นการเคารพกฎเกณฑ์ มีความซื่อสัตย์สุจริต รักษาความลับ

การคัดเลือกคนเข้าทำงาน ชื่อเสียงสถาบันการศึกษาที่สำเร็จมาบริษัท ข. ไม่ได้กำหนดเป็นเกณฑ์สำคัญ เนื่องจากเมื่อรับเข้าทำงานแล้ว จะถือเสมือนว่าพนักงานทุกคนเริ่มนับ 1 ใหม่ โดยจะมีการอบรมเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีในเรื่องของการฝึกอบรมพนักงาน แต่ระดับจะได้รับการอบรมแตกต่างกันตามระดับความรู้ความสามารถ โดยหัวหน้างานที่ผ่านการอบรมจากหลักสูตรภายนอก จะเป็นผู้ที่อบรมต่อให้พนักงานภายใน และการอบรมแต่ละครั้งก็จะมีประเมินผลด้วย

5) การพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง

การเลื่อนขั้นจากระดับ พนักงานระดับ 1 เป็นพนักงานระดับ 2 พนักงานอาวุโสระดับ 1 และพนักงานอาวุโสระดับ 2 ใช้เกณฑ์อายุงาน

การเลื่อนตำแหน่งจาก พนักงานอาวุโสระดับ 2 ขึ้นเป็นที่ปรึกษา ใช้เกณฑ์พิจารณาจากศักยภาพความสามารถของพนักงาน แม้อายุจะน้อยกว่าก็สามารถเป็นหัวหน้าได้

การเลื่อนตำแหน่งจาก ที่ปรึกษาเป็นผู้ช่วยผู้จัดการ จะต้องมียุทธการปฏิบัติงาน 7-8 ปีขึ้นไป และพิจารณาสมรรถนะที่สำคัญ 2 ด้านคือการบริหารคน และบริหารงาน มีภาวะผู้นำ

การเลื่อนตำแหน่งจาก ผู้ช่วยผู้จัดการเป็นผู้จัดการ พิจารณาสมรรถนะในการบริหารจัดการ และความรับผิดชอบต่อมูลค่างาน (ลูกค้า)

ค่าตอบแทนที่เป็นเงินเดือนเริ่มต้น ของพนักงานแต่ละคนเท่ากัน แต่พอถึงระดับ พนักงานอาวุโสระดับ 1 ค่าตอบแทนจะไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน และมีการสนับสนุนสวัสดิการด้านอื่น เช่น สนับสนุนค่าการเรียนบางส่วนให้พนักงานสำหรับที่ต้องการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงพัฒนาการภาษาอังกฤษ

มีระบบประเมินพนักงานปีละ 2 ครั้ง โดยพนักงานต้องประเมินตนเอง และหัวหน้างานประเมินเป็นลำดับขั้น นำผลการประเมินทั้งระบบมาสรุปเป็นผลการประเมินของพนักงานแต่ละคน

6) ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการปฏิบัติงาน

เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์มีความสำคัญ ในการปฏิบัติงานใช้ Microsoft Excel รวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี

4.2.5 ธุรกิจรับทำบัญชี

1) ลักษณะของธุรกิจ

ดำเนินธุรกิจหลักส่วนใหญ่เป็นงานบริการ ได้แก่ ให้บริการด้านทำบัญชี วางระบบบัญชีวางแผนทางการเงิน ตรวจสอบภายใน ให้คำปรึกษาและให้บริการทางกฎหมายธุรกิจ ให้คำปรึกษาทางด้านภาษีอากร และวางแผนภาษี ให้คำปรึกษาด้านการบริการและจัดการ เป็นต้น

2) เป้าหมายการดำเนินธุรกิจ

กรรมการบริหารบริษัท จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในธุรกิจอย่างสูงจะเป็นผู้พิจารณากำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ โดยกำหนดเป็นแผนระยะ 5 ปี และแผนรายปีหรือเรียกว่าแผนประจำปี ข้อมูลที่กรรมการบริหารใช้ในการกำหนดเป้าหมายใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

ข้อมูลภายนอก ได้แก่

- (1) ข้อมูลจากสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะทำให้เห็นทิศทางแนวโน้มของธุรกิจ
- (2) ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งจะทำให้เห็นเป้าหมายของภาครัฐที่จะสนับสนุนภาคธุรกิจในวิชาชีพบัญชีว่ามีทิศทางใด

ข้อมูลภายใน ได้แก่

แผนระยะ 5 ปี แผนปฏิบัติการรายปีที่ผ่านมามีประสิทธิผลสำเร็จในระดับใด ต้องปรับปรุงอย่างไร ข้อมูลภายในได้จากการระดมสมองของพนักงานในระดับหัวหน้าแผนก แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหาร

เป้าหมายของการดำเนินธุรกิจ คือการยึดมั่นในมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ มอบบริการที่เป็นเลิศ และพัฒนางานบริการเพื่อความพึงพอใจสูงสุดของลูกค้า

วัฒนธรรมองค์กร

การบริหารองค์กรบริษัทสร้างวัฒนธรรมองค์กรมาเป็นระยะเวลา 20 ปี วัฒนธรรมองค์กร ได้แก่

- (1) **การเคารพ** ตามอาวุโสของพนักงาน เช่น มีการยกมือไหว้ทักทายกันในที่ทำงาน มีการแสดงความเคารพและให้เกียรติลูกค้าของบริษัทในการให้บริการลูกค้า
- (2) **การบริการ** ให้บริการในเชิงวิชาชีพกับลูกค้าให้ดีที่สุดในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ ทีมงานในแต่ละสายงานมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละครั้ง ปัญหาที่เกิดกับลูกค้า ปัญหาใดแก้ไขไม่ได้ก็นำเสนอต่อผู้บริหาร

สโลแกนของบริษัท คือ “เคารพในสิทธิ มุ่งมิตรบริการ ผสานสู่ความเป็นเลิศ”

3) โครงสร้างฝ่ายงานบัญชี

งานบัญชีของบริษัทที่ให้บริการรับทำบัญชี ประกอบด้วย ส่วนงานสำหรับทำบัญชีของบริษัทเอง และมีส่วนงานสำหรับให้บริการรับทำบัญชี และบริการอื่น ๆ

ส่วนงานสำหรับทำบัญชีของบริษัทเอง ได้รวมบัญชีและการเงินไว้ด้วยกัน โดยมีหัวหน้าและพนักงานสำหรับทำบัญชีในบริษัท

สำหรับส่วนงานให้บริการรับทำบัญชีให้ลูกค้า และบริการอื่น มีการแบ่งเป็นสายงาน และมีหัวหน้าทุก ๆ สายงาน ที่คอยดูแลงานจัดทำบัญชีต่าง ๆ ในส่วนที่สายงานที่รับผิดชอบ

หน้าที่ความรับผิดชอบในส่วนงานต่าง ๆ

หน้าที่ของการเงิน

การเงินจะรับผิดชอบเรื่องติดต่อธนาคาร วางหลักประกันกับสภาวิชาชีพ ติดต่อประสานงาน เชิญประชุมกรรมการ จัดทำทะเบียนคุมเช็ค

หน้าที่ฝ่ายดูแลลูกค้า

วางบิลลูกค้า ติดตามลูกค้า ทำลูกหนี้รายตัว และทำรายงานเกี่ยวกับลูกค้า

หน้าที่ของหัวหน้างาน

ดูแลทั้งหมด ควบคุมการจัดทำรายงาน รวมถึงการตรวจงานบัญชี

การจัดสรรคนในส่วนงานต่าง ๆ

พนักงานที่ชอบการบริการ ติดต่อคน จะให้ทำงานบริการรับทำบัญชี พนักงานที่ไม่ชอบการบริการ จะให้อยู่ในแผนกบัญชีของบริษัททำหน้าที่ติดตามหนี้ ทำรายงานภายใน สรุปงานประจำเดือน งบการเงิน และด้านการเงิน

วิธีการพิจารณาว่าพนักงานชอบบริการหรือไม่ ใช้วิธีการสังเกตการทำงาน และปัญหาจากการติดต่อกับลูกค้า Feedback ของลูกค้า นำมาพิจารณาประกอบกัน

4) คุณสมบัติเบื้องต้นในการรับเข้าทำงาน

การรับสมัครพนักงานใหม่ไม่มีการสอบข้อเขียน ฝ่ายสรรหาบุคลากรจะคัดเลือกก่อนโดยการสัมภาษณ์เบื้องต้น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่ใช่เป็นเกณฑ์หลัก เกณฑ์หลักจะอยู่ที่บุคลิกภาพ น้ำเสียง และวิธีการตอบ การพิจารณาใบแสดงผลการเรียนจะพิจารณาวิชาที่ได้ระดับคะแนน A หรือ B แล้วถามเรื่องเกี่ยวกับวิชาที่ได้ ระดับคะแนน A กับ B วิธีการตอบของผู้สมัครจะสามารถพิจารณาได้ว่าจะนำไปสู่การเรียนรู้ได้หรือไม่ และจะเน้นเรื่องภาษาอากร

นอกจากนี้ ต้องมีสมรรถนะด้านทักษะคอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่จะต้องใช้โปรแกรมสำเร็จรูปพื้นฐานได้ เช่น โปรแกรม Microsoft word, Microsoft Excel, โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านบัญชี เป็นต้น นอกจากนี้ทักษะอื่นที่นำมาพิจารณาเพิ่ม คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความระมัดระวัง มีแบบทดสอบจริยธรรม สำหรับด้านภาษาไม่ค่อยได้ใช้ เพราะลูกค้าส่วนใหญ่อยู่ในประเทศ

5) การพิจารณาในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งงาน

พนักงานจะได้รับทราบตั้งแต่สัมภาษณ์ว่าจะสามารถเลื่อนในระดับหัวหน้าได้ภายในกี่ปี ซึ่งหากเข้าไปปฏิบัติงานแล้วถ้าไปไม่ไหวก็อาจจะแนะนำงานที่อื่นให้ เช่นงานในกลุ่มหุ้นส่วนของบริษัทที่มีการประเมินผลงาน และเปิดเผยให้ผู้ถูกประเมินรับทราบ

6) ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี

เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี โดยเฉพาะโปรแกรม Microsoft Word, Microsoft Excel มีความสำคัญในการจัดทำบัญชี รวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี นักบัญชีสมัยใหม่จึงควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง

4.3 สมรรถนะที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงาน

คณะผู้วิจัยสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักบัญชีจำนวน 302 ตัวอย่าง ซึ่งทำงานในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ ผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

4.3.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงสูงถึงร้อยละ 81.5 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี จนถึง 30 ปี จำนวนร้อยละ 89.7 รองลงมามีระยะเวลาในการทำงานด้านบัญชีอยู่ระหว่าง 1-5 ปี 6-10 ปี ร้อยละ 80.8 และร้อยละ 10.9 ตามลำดับ และช่วงทำงานที่นาน 11-15 ปี 16-20 ปี มีเพียงร้อยละ 3.6 ตำแหน่งงานของผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นพนักงานบัญชีการเงินสูงถึง ร้อยละ 64.9 รองลงมาเป็นผู้ช่วยผู้สอบบัญชี หัวหน้าแผนกบัญชีการเงิน พนักงานบัญชีลูกหนี้และเจ้าหนี้ พนักงานบัญชีต้นทุน ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้จัดการฝ่ายบัญชี ร้อยละ 7.0, 5.3, 5.0, 4.3, 4.0 และ 3.96 ตามลำดับ

ประเภทธุรกิจที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดเป็นภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 35.3 พาณิชยกรรม ร้อยละ 21.6 และบริการทำบัญชี สอบบัญชี และอื่นๆ จำนวนร้อยละ 14.4 เท่ากัน ในบรรดากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานธุรกิจอื่น ๆ ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.1ทำงานในองค์กรรับเหมา เช่าระยะยาว ขนส่งและประกันภัย (ตารางที่ 4.7)

เมื่อนำตำแหน่งงานที่กลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งอยู่มาจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า นักบัญชีกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงดำรงตำแหน่งพนักงานบัญชีทั่วไป และพนักงานบัญชีอาวุโสมากที่สุด ร้อยละ 58.5 กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 25 ปีขึ้นไปถึง 30 ปี เพศหญิง ร้อยละ 57.4 ดำรงตำแหน่งพนักงานบัญชีทั่วไป และพนักงานบัญชีอาวุโส ตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายใน ร้อยละ 7.8 และตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ร้อยละ 6.2 กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 31-35 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวนเท่า ๆ กัน ดำรงตำแหน่งพนักงานบัญชีทั่วไปและพนักงานบัญชีอาวุโสมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 36-40 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ดำรงตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบัญชี และหัวหน้าฝ่ายบัญชี นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างระหว่าง 41 - 50 ปี ส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นเพศหญิง และดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบัญชีทั่วไปมากที่สุด (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างนักบัญชี (ร้อยละ)

รายการ	ร้อยละ
1. เพศ	
ชาย	18.5
หญิง	81.5
รวม	100.0
2. อายุ	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	47.0
26-30 ปี	42.7
31-35 ปี	3.3
36-40 ปี	3.6
41-45 ปี	2.0
46-50 ปี	1.3
รวม (N = 302)	100.0
3. ระยะเวลาทำงานด้านบัญชี	
1-5 ปี	80.5
6-10 ปี	10.9
11-15 ปี	3.6
16-20 ปี	3.6
ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป	1.0
รวม (N = 302)	100.0
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน	
ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	3.6
ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายบัญชี	0.7
หัวหน้าแผนกบัญชีการเงิน	5.3
พนักงานบัญชีการเงิน	64.9
หัวหน้าแผนกบัญชีต้นทุน	0.7
พนักงานบัญชีต้นทุน	4.3
หัวหน้าบัญชีลูกหนี้และเจ้าหนี้	0.3
พนักงานบัญชีลูกหนี้และเจ้าหนี้	5.0
หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน	0.3
ผู้ตรวจสอบภายใน	4.0
ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบภายใน	0.3
ผู้สอบบัญชี	0.7

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ
ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี	7.0
พนักงานบัญชีภาษี	0.7
อื่น ๆ	2.3
รวม (N = 302)	100.0
5. องค์การธุรกิจที่สังกัด	
อุตสาหกรรม	35.3
พาณิชย์กรรม	21.6
บริการสอบบัญชี	14.4
บริการรับทำบัญชี	14.4
ประเภทธุรกิจอื่นๆ	14.4
รวม (N = 302)	100.0
6. ประเภทธุรกิจอื่น ๆ	
รับเหมา เช่าระยะยาว ขนส่ง ประกันภัย	76.1
ธนาคารและเงินทุนหลักทรัพย์	4.3
สาธารณูปโภคหรือพลังงาน	4.3
สถานศึกษา	10.9
สินค้าเกษตร	4.3
รวม (N = 46)	100.0

ตารางที่ 4.8 การดำรงตำแหน่งจำแนกตามอายุของนักบัญชี (ร้อยละ)

กลุ่มอายุ	กลุ่มตำแหน่งงาน (ร้อยละ)														รวม			
	ผู้จัดการบัญชี	ผู้ช่วยผู้จัดการบัญชี	หัวหน้าฝ่ายบัญชีทั่วไป	พนักงานบัญชีทั่วไปและอาวุโส	หัวหน้าฝ่ายบัญชีต้นทุน	พนักงานบัญชีต้นทุน	หัวหน้าบัญชีลูกหนี้เจ้าหนี้	พนักงานบัญชีลูกหนี้เจ้าหนี้	หัวหน้าตรวจสอบภายใน	ผู้ตรวจสอบภายใน	ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบภายใน	ผู้สอบบัญชี	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี	นักบัญชีภาษีอากร		อื่น ๆ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	ชาย			.0%	12.0%		3.5%		.7%			.7%		.0%	2.1%	.0%	19.0%	
	หญิง			.7%	58.5%		2.1%		9.9%			.7%		1.4%	7.0%	.7%	81.0%	
รวม(N=142)			.7%	70.4%		5.6%		10.6%			1.4%		1.4%	9.2%	.7%	100.0%		
26-30 ปี	ชาย	.0%	.0%	2.3%	9.3%	.8%	2.3%	.0%		.8%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	15.5%	
	หญิง	1.6%	.8%	2.3%	57.4%	.0%	1.6%	.8%		.0%	7.8%	.8%		6.2%	1.6%	3.9%	84.5%	
รวม(N=129)	1.6%	.8%	4.7%	66.7%	.8%	3.9%	.8%		.8%	7.8%	.8%		6.2%	1.6%	3.9%	100.0%		
31-35 ปี	ชาย			.0%	40.0%												40.0%	
	หญิง			20.0%	40.0%												60.0%	
รวม(N=10)			20.0%	80.0%													100.0%	
36-40 ปี	ชาย	9.1%	0.0%	18.2%	0.0%	9.1%											36.4%	
	หญิง	36.4%	9.1%	9.1%	9.1%	0.0%											63.6%	
รวม(N=11)	45.5%	9.1%	27.3%	9.1%	9.1%												100.0%	
41-45 ปี	หญิง	50.0%		16.7%	16.7%												16.7%	100.0%
รวม(N=6)	50.0%		16.7%	16.7%													16.7%	100.0%
46-50 ปี	ชาย	25.0%		0.0%													25.0%	
	หญิง	0.0%		75.0%													75.0%	
รวม(N=4)	25.0%		75.0%														100.0%	

4.3.2 สมรรถนะทางด้านบัญชีและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงาน ในองค์กรอุตสาหกรรม

1) สมรรถนะด้านการบัญชี

กลุ่มตัวอย่างนักบัญชีให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สมรรถนะทางบัญชีในงาน ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยจนถึงน้อยที่สุด ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.9)

1.1) สมรรถนะด้านการบัญชีที่ได้ใช้ระดับมากที่สุดมี 1 ด้าน คือ การใช้ Microsoft office ปฏิบัติงานด้านบัญชี ค่าเฉลี่ย 3.38

1.2) สมรรถนะด้านการบัญชีที่ได้ใช้ระดับมาก มีทั้งสิ้น 8 ด้าน เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย

- การบันทึกเกี่ยวกับซื้อสินค้า
- การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี
- การดูแลความปลอดภัยของข้อมูล
- การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน
- การบันทึกรายได้
- การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม
- การบันทึกการรับเงิน
- การบันทึกเกี่ยวกับการรับบริการ

1.3) สมรรถนะด้านการบัญชีที่ได้ใช้ในระดับปานกลาง มี 20 ด้าน เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ดังนี้

- การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย
- การติดตามและควบคุมการจ่ายเงิน
- การจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำวันประจำงวด
- การใช้โปรแกรมบัญชีที่หน่วยงานพัฒนาเองในการปฏิบัติงาน
- การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร
- การคำนวณหายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภท
- การจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน
- การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล
- การติดตามและควบคุมการรับเงิน
- การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง การจัดทำประมาณการค่าใช้จ่าย
- การจัดทำบัญชีแยกประเภทย่อยหรือรายตัว
- การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และรายงานที่เกี่ยวกับต้นทุน
- การบันทึกและวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิตสินค้าโดยตรง

- การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการรายได้
- การจัดทำงบทดลอง
- การร่างงบการเงินของหน่วยงาน
- การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- การจัดทำข้อมูลสำหรับควบคุมบริหารงาน
- การบันทึกและวิเคราะห์รายการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิต
- การตีความหมายงบการเงินของหน่วยงาน

1.4) สมรรถนะที่ได้ใช้น้อย มี 11 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- การคำนวณเงินเดือนสุทธิที่ต้องจ่าย
- การเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการตรวจสอบ
- การคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะ
- การกำหนดขนาดตัวอย่างและเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี
- การสอบทานงานสอบบัญชี
- การจัดการและประเมินผลการควบคุมความเสี่ยง
- การจัดทำกระดาษทำการสำหรับงานสอบบัญชี
- การประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยง
- การวางแผนงานสอบบัญชี
- การจัดทำแนวการสอบบัญชี และ
- การควบคุมด้านสินเชื่อ

1.5) ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ใช้น้อยที่สุดจนถึงไม่ได้ใช้เลย มีเพียง 1 ด้าน คือ

การเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีต้องใช้

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การใช้ Microsoft office ปฏิบัติงานบัญชี	3.38	.910
การบันทึกเกี่ยวกับการซื้อสินค้า	2.82	1.234
การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี	2.82	1.469
การบันทึกเกี่ยวกับกระบวนการจ่ายเงิน	2.80	1.204
การดูแลความปลอดภัยของข้อมูล	2.63	1.196
การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน	2.63	1.144
การบันทึกที่รายได้	2.59	1.331

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม	2.49	1.473
การบันทึกการรับเงิน	2.47	1.380
การบันทึกเกี่ยวกับการรับบริการ	2.47	1.326
การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย	2.34	1.460
การติดตามและควบคุมการจ่ายเงิน	2.25	1.251
การจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำงวด	2.14	1.432
การใช้โปรแกรมบัญชีที่หน่วยของท่านพัฒนาเองในการปฏิบัติงาน	2.11	1.481
การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร	2.09	1.471
การคำนวณหายอดคงเหลือในแยกประเภท	2.07	1.305
การจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน	2.01	1.318
การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล	2.01	1.449
การติดตามและควบคุมการรับเงิน	2.00	1.298
การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับการจัดทำประมาณการค่าใช้จ่าย	1.98	1.375
การจัดทำบัญชีแยกประเภทย่อย/รายตัว	1.90	1.268
การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และรายงานเกี่ยวกับต้นทุน	1.85	1.369
การบันทึกและวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิตสินค้าโดยตรง	1.80	1.405
การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการรายได้	1.80	1.364
การจัดทำงบทดลอง	1.77	1.397
การร่างงบการเงินของหน่วยงาน	1.76	1.488
การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา	1.76	1.374
การจัดทำข้อมูลสำหรับควบคุมบริหารงาน	1.75	1.282
การบันทึกและวิเคราะห์รายการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิต	1.74	1.479
การตีความหมายงบการเงินของหน่วยงาน	1.63	1.374
การคำนวณเงินเดือนสุทธิที่ต้องจ่าย	1.33	1.477
การเลือกใช้เทคนิค/วิธีการตรวจสอบ	1.31	1.470
การคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะ	1.13	1.312
การกำหนดขนาดตัวอย่าง และเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี	1.13	1.453
การสอบทานงานสอบบัญชี	1.12	1.416

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
การจัดการและประเมินผลการควบคุมความเสี่ยง	1.08	1.199
การจัดทำกระดาษทำการสำหรับงานสอบบัญชี	1.08	1.505
การประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยง	1.03	1.185
การวางแผนงานสอบบัญชี	1.01	1.327
การจัดทำแนวการสอบบัญชี	.97	1.345
การควบคุมด้านสินเชื่อ	.93	1.171
การเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	.59	1.180

2) **ปัจจัยสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงานนำสมรรถนะ**
 ในข้อ 1) มาทำการวิเคราะห์ปัจจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย สมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงานทั้งสิ้น 9 ปัจจัย ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.10)

- **ปัจจัยที่ 1 การตรวจสอบบัญชี** ค่า Eigenvalue 11.589 อธิบายความผันแปรได้ ร้อยละ 27.59 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมได้ร้อยละ 27.59

- **ปัจจัยที่ 2 การวิเคราะห์รายงานทางการเงินและการนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ** ค่า Eigenvalue 5.412 อธิบายความผันแปรได้ ร้อยละ 12.89 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมได้ร้อยละ 40.48

- **ปัจจัยที่ 3 ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการ** ค่า Eigenvalue 2.968 อธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 7.07 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมได้ร้อยละ 47.54

- **ปัจจัยที่ 4 การจัดประเภทบัญชีและหายอดคงเหลือ** ค่า Eigenvalue 1.915 อธิบายความผันแปรได้ 4.56 ค่าอธิบายความผันแปรสะสม ร้อยละ 52.10

- **ปัจจัยที่ 5 การรับรู้รายได้ และค่าใช้จ่าย** ค่า Eigenvalue 1.720 อธิบายความผันแปรได้ ร้อยละ 4.10 ค่าอธิบายความผันแปรสะสม ร้อยละ 56.2

- **ปัจจัยที่ 6 การควบคุมการจ่ายเงิน** ค่า Eigenvalue 1.551 อธิบายความผันแปรได้ 3.69 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมร้อยละ 59.89

- **ปัจจัยที่ 7 การคำนวณต้นทุนสินค้า** ค่า Eigenvalue 1.313 อธิบายความผันแปรได้ 3.13 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมร้อยละ 63.02

- **ปัจจัยที่ 8 การใช้โปรแกรมบัญชีรวบรวมข้อมูลทางการเงิน** ค่า Eigenvalue 1.266 อธิบายความผันแปรได้ 3.02 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมร้อยละ 66.03

- ปัจจัยที่ 9 การบริหารความเสี่ยงของกิจการ ค่า Eigenvalue 1.078 อธิบายความผันแปรได้ 2.57 ค่าอธิบายความแปรผันสะสมร้อยละ 68.60

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ปัจจัยสมรรถนะด้านบัญชีที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Factor Loading	Eigenvalue	% of variance Explained	Cumulative % of Explained
1. การตรวจสอบบัญชี				11.589	27.592	27.592
1.1 การกำหนดขนาดตัวอย่างและเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี			0.929			
1.2 การวางแผนงานสอบบัญชี			0.897			
1.3 การจัดทำกระดาษทำการสำหรับงานสอบบัญชี			0.883			
1.4 การจัดทำแนวการสอบบัญชี			0.883			
1.5 การเลือกใช้เทคนิควิธีการตรวจสอบ			0.850			
1.6 การเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต			0.784			
1.7 การสอบทานงานสอบบัญชี			0.748			
2. การวิเคราะห์รายงานทางการเงินและการนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ				5.412	12.885	40.477
2.1 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง กับการจัดทำประมาณการ			0.823			
2.2 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการรายได้			0.782			
2.3 การจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำงวด			0.714			
2.4 การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และรายงานเกี่ยวกับต้นทุน			0.667			
2.5 การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน			0.628			
2.6 การดูแลความปลอดภัยของข้อมูล			0.611			

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Factor Loading	Eigenvalue	% of variance Explained	Cumulative % of Explained
3. ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการ				2.968	7.066	47.543
3.1 การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย			0.759			
3.2 การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม			0.701			
4. การจัดประเภทบัญชี และหายอดคงเหลือ				1.915	4.560	52.103
4.1 การคำนวณหายอดเงินคงเหลือในแยกประเภท			0.803			
4.2 การจัดทำบัญชีแยกประเภทย่อยหรือรายตัว			0.759			
4.3 การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร			0.733			
4.4 การจัดทำบทรดลอง			0.627			
5. การรับรู้รายได้ และค่าใช้จ่าย				1.720	4.096	56.200
5.1 การบันทึกเกี่ยวกับการรับบริการ			0.761			
5.2 การบันทึกเกี่ยวกับการซื้อสินค้า			0.704			
5.3 การบันทึกรายได้			0.630			
6. การควบคุมการจ่ายเงิน				1.551	3.692	59.892
6.1 การติดตามและควบคุมการจ่ายเงิน			0.803			
7. การคำนวณหาต้นทุนของสินค้า				1.313	3.126	63.018
7.1 การบันทึกและวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและการผลิตสินค้าโดยตรง			0.664			
7.2 การใช้ Microsoft office ปฏิบัติงานบัญชี			0.647			
7.3 การบันทึกและวิเคราะห์รายการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิต			0.610			
8. การใช้โปรแกรมบัญชีในรวบรวมข้อมูลทางการเงิน				1.266	3.015	66.033
8.1 การใช้โปรแกรมบัญชีที่หน่วยงานของท่านพัฒนาในการปฏิบัติงาน			0.717			

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Factor Loading	Eigenvalue	% of variance Explained	Cumulative % of Explained
9. การบริหารความเสี่ยงของธุรกิจ				1.078	2.568	68.600
9.1 การจัดการและประเมินผลและควบคุมความเสี่ยง			0.637			
9.2 การประเมินและจัดรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยง			0.627			

Extraction Method: Principal Component Analysis

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization

3) สมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างนักบัญชีได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องการใช้ในการปฏิบัติงานในระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.11)

3.1) สมรรถนะอื่น ๆ ที่ได้ใช้มากที่สุด มี 7 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

- ความซื่อสัตย์
- ความรับผิดชอบต่องาน
- ความอดทนในการปฏิบัติงาน
- วินัยในการทำงาน
- มนุษยสัมพันธ์
- ความกระตือรือร้นใฝ่รู้
- จรรยาบรรณในวิชาชีพนักบัญชี

3.2) สมรรถนะอื่น ๆ ที่ได้ใช้มาก มี 9 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

- ความเสียสละ
- ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในการทำงานได้จริง
- ความสนใจศึกษางาน
- บุคลิกภาพที่ดี
- การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ความรับผิดชอบต่อสังคม
- ความคิดเชิงบวก

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ทำงานอยู่

2.3) สมรรถนะอื่น ๆ ที่ได้ใช้ในระดับปานกลางมี 5 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

- การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร
- เทคโนโลยีสารสนเทศจัดการข้อมูลบัญชี
- ภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี
- ภาษาอังกฤษธุรกิจ
- การวิเคราะห์ตีความหมายของรายงานต่าง ๆ

2.4) สมรรถนะอื่น ๆ ที่ได้ใช้น้อยมี 2 ด้าน คือ การบริหารโครงการ การวางแผนเชิงกลยุทธ์

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความซื่อสัตย์	3.72	.575
ความรับผิดชอบต่องาน	3.67	.596
ความอดทนในการปฏิบัติงาน	3.49	.569
วินัยในการทำงาน	3.34	.702
มนุษยสัมพันธ์	3.33	.772
ความกระตือรือร้นใฝ่รู้	3.25	.789
จรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี	3.23	.834
ความเสียสละ	3.19	.756
ความสามารถนำความรู้มาใช้ในการทำงานได้จริง	3.19	.777
ความสนใจศึกษางาน	3.16	.795
บุคลิกภาพที่ดี	3.14	.729
การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.06	.874
ความรับผิดชอบต่อสังคม	2.96	.783
ความคิดเชิงบวก	2.96	.846
ความสามารถในการสื่อสาร	2.72	.994
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ทำงานอยู่	2.52	.991
การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร	2.39	1.178

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
เทคโนโลยีสารสนเทศจัดการข้อมูลบัญชี	2.37	1.193
ภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี	2.28	1.122
ภาษาอังกฤษธุรกิจ	2.18	1.080
การวิเคราะห์ตีความหมายของรายงานต่าง ๆ	1.96	1.274
การบริหารโครงการ	1.41	1.248
การวางแผนเชิงกลยุทธ์	1.31	1.232

4) ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

เมื่อนำสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงานในข้อ 3) มาทำการวิเคราะห์ปัจจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย เทคนิคการหาค่าประกอบหลักด้วยการหมุนแกนมุมฉาก ได้ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงานทั้งสิ้น 5 ปัจจัย ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.12)

- ปัจจัยที่ 1 การบริหารเชิงกลยุทธ์ ค่า Eigenvalue 7.691 สามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 33.44 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมได้ร้อยละ 33.44

- ปัจจัยที่ 2 มีวินัยใฝ่รู้และรับผิดชอบต่อสังคม ค่า Eigenvalue 2.724 อธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 11.84 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมได้ร้อยละ 45.28

- ปัจจัยที่ 3 บุคลิกภาพ ค่า Eigenvalue 1.411 อธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 6.13 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมได้ร้อยละ 51.42

- ปัจจัยที่ 4 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และภาษาอังกฤษ ค่า Eigenvalue 1.154 อธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 5.02 ค่าอธิบายความผันแปรสะสมได้ร้อยละ 56.43

- ปัจจัยที่ 5 จริยธรรมในวิชาชีพ ค่า Eigenvalue 1.067 อธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 4.64 และค่าอธิบายความผันแปรสะสมได้ร้อยละ 61.07

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ปัจจัยสมรรถนะด้านอื่น ๆ ที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	Factor Loading	Eigenvalue	% of variance Explained	Cumulative % of Explained
1. การบริหารเชิงกลยุทธ์				7.691	33.438	33.438
1.1 การบริหารโครงการ			0.857			
1.2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์			0.851			
1.3 การวิเคราะห์ตีความหมายของรายงานต่าง ๆ			0.793			
1.4 การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร			0.620			
2. มีวินัย ใฝ่รู้ และรับผิดชอบต่อสังคม				2.724	11.844	45.282
2.1 ความเสียสละ			0.750			
2.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม			0.703			
2.3 ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้			0.662			
2.4 วินัยในการทำงาน			0.657			
3. บุคลิกภาพ				1.411	6.133	51.415
3.1 บุคลิกภาพที่ดี			0.691			
3.2 ความสนใจศึกษางาน			0.612			
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องและภาษาอังกฤษ				1.154	5.017	56.432
4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ทำงานอยู่			0.704			
4.2 ภาษาอังกฤษ			0.678			
4.3 ภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี			0.670			
5. จริยธรรมในวิชาชีพ				1.067	4.639	61.072
5.1 ความซื่อสัตย์			0.831			
5.2 จรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี			0.676			

Extraction Method: Principal Component Analysis

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization

4.3 สรุปผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากการสำรวจ ความคิดเห็นของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและความคิดเห็นของนักบัญชี เกี่ยวกับสมรรถนะของนักบัญชี สรุปโดยเปรียบเทียบได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะทางการบัญชีของนักบัญชีภาคธุรกิจอุตสาหกรรม
 ต้องการ และสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง

สมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ		สมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง
การสำรวจ	การสัมภาษณ์เจาะลึกภาคธุรกิจอุตสาหกรรม	
1. การวางแผนและควบคุมทางการเงิน 1.1 การบริหารเงิน 1.2 การบริหารเงินเดือนและค่าแรง 1.3 การวางแผนทางการเงิน 1.4 การวางแผนงบประมาณ	1. การวางแผนและควบคุมทางการเงิน 1.1 ความรู้เกี่ยวกับการเงิน 1.2 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ 1.3 การวางแผนงาน	
2. การตรวจสอบภายใน 2.1 การประเมินผลการควบคุมภายใน 2.2 การตรวจสอบภายใน 2.3 การบริหารความเสี่ยง		1. การบริหารความเสี่ยงของธุรกิจ 1.1 การจัดการและประเมินผลและควบคุมความเสี่ยง 1.2 การประเมินและจัดรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยง
		2. การตรวจสอบบัญชี 2.1 การกำหนดขนาดตัวอย่างและเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี 2.2 การวางแผนงานสอบบัญชี 2.3 การจัดทำกระดาษทำการสำหรับงานสอบบัญชี 2.4 การจัดทำแนวการสอบบัญชี 2.5 การเลือกใช้เทคนิควิธีการตรวจสอบ 2.6 การเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต 2.7 การสอบทานงานสอบบัญชี
3. การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ 3.1 บัญชีการเงิน 3.2 การรายงานทางการเงิน 3.3 การบัญชีบริหาร	2. การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ 2.1 ความรู้ทางวิชาชีพ 2.2 การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ปฏิบัติ	3. การวิเคราะห์รายงานทางการเงินและการนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ 3.1 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับการจัดทำประมาณการ 3.2 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการรายได้ 3.3 การจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำงวด 3.4 การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และรายงานเกี่ยวกับต้นทุน 3.5 การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน 3.6 การดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

สมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ		สมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง
การสำรวจ	การสัมภาษณ์เจาะลึกภาคธุรกิจอุตสาหกรรม	
4. พื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ 4.1 การภาษีอากร 4.2 การให้คำปรึกษา 4.3 การบันทึกบัญชี	3. พื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ 3.1 การภาษีอากร 3.2 การติดต่อประสานงานกับลูกค้า	4. การจัดประเภทบัญชี และหายอดคงเหลือ 4.1 การคำนวณหายอดเงินคงเหลือในแยกประเภท 4.2 การจัดทำบัญชีแยกประเภทย่อยหรือรายตัว 4.3 การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร 4.4 การจัดทำงบทดลอง
		5. การรับรู้รายได้ และค่าใช้จ่าย 5.1 การบันทึกเกี่ยวกับการรับบริการ 5.2 การบันทึกเกี่ยวกับการซื้อสินค้า 5.3 การบันทึกรายได้
		6. การควบคุมการจ่ายเงิน 6.1 การติดตามและควบคุมการจ่ายเงิน
		7. การคำนวณหาต้นทุนของสินค้า 7.1 การบันทึกและวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและการผลิตสินค้าโดยตรง 7.2 การใช้ Microsoft office ปฏิบัติงานบัญชี 7.3 การบันทึกและวิเคราะห์รายการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิต
		8. ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการ 8.1 การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย 8.2 การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม
		9. การใช้โปรแกรมบัญชีในการรวบรวมข้อมูลทางการเงิน 9.1 การใช้โปรแกรมบัญชีที่หน่วยงานของท่านพัฒนาในการปฏิบัติงาน
5. จริยธรรมของนักบัญชี 5.1 มีค่านิยมทางวิชาชีพบัญชีที่ดี 5.2 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4. จริยธรรมของนักบัญชี 4.1 มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ 4.2 มีคุณธรรมจริยธรรม 4.3 รักษาอุดมการณ์ของกิจการ	

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่เกี่ยวข้อง ที่ภาคธุรกิจ
 อุตสาหกรรมต้องการ และสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงาน

สมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ		สมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงาน
การสำรวจ	การสัมภาษณ์เจาะลึกภาคธุรกิจอุตสาหกรรม	
1. ชื่อสัตย์รับผิดชอบต่องาน 1.1 มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนางานด้านบัญชี 1.2 มีความรับผิดชอบต่องาน 1.3 มีความซื่อสัตย์ 1.4 มีความสามารถบริหารเวลา	1. ชื่อสัตย์รับผิดชอบต่องาน 1.1 มีความรู้พื้นฐานคอมพิวเตอร์ 1.2 มีความรับผิดชอบ 1.3 มีความซื่อสัตย์	1. จริยธรรมในวิชาชีพ 1.1 ความซื่อสัตย์ 1.2 จรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี
2. ความสามารถในการบริหาร 2.1 สามารถวางแผนกลยุทธ์ 2.2 สามารถวัดและประเมินผล 2.3 มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2. ความสามารถในการบริหาร 2.1 เรียนรู้ตลอดเวลา 2.2 การนำเสนอ 2.3 การบริหารบุคคลและงาน	2. การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2.1 การบริหารโครงการ 2.2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2.3 การวิเคราะห์ตีความหมายของรายงานต่าง ๆ 2.4 การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร
3. ความรับผิดชอบสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 3.1 มีความคิดริเริ่มสามารถแก้ปัญหาได้ดี 3.2 มีความรับผิดชอบสูง	3. ความรับผิดชอบสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 3.1 มีความกระตือรือร้น 3.2 มีภาวะผู้นำ	3. มีวินัย ใฝ่รู้ และรับผิดชอบต่อสังคม 3.1 ความเสียสละ 3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม 3.3 ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ 3.4 วินัยในการทำงาน
4. ทักษะคิดในการทำงาน 4.1 มีความเชื่อมั่นในตนเอง 4.2 มีความคิดเชิงบวก	4. ทักษะคิดในการทำงาน 4.1 มนุษย์สัมพันธ์ 4.2 บุคลิกดี 4.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 4.4 ยอมรับความคิดเห็น 4.5 สามารถทำงานเป็นทีม 4.6 มีความอดทน 4.7 เคารพกฎเกณฑ์ 4.8 การให้เกียรติ 4.9 รักษานับบริการ 4.10 ความระมัดระวัง	4. บุคลิกภาพ 4.1 บุคลิกภาพที่ดี 4.2 ความสนใจศึกษางาน
5. ภาษาอังกฤษดี 5.1 มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี 5.2 มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ	5. ภาษาอังกฤษดี 5.1 มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ	5. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และภาษาอังกฤษ 5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ทำงานอยู่ 5.2 ภาษาอังกฤษ 5.3 ภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาในบทนี้เป็นการสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ดังต่อไปนี้

5.1 วิธีการศึกษา

5.1.1 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) ศึกษามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ได้มีการพัฒนาให้ตอบสนองต่อความต้องการของการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะหลักต่าง ๆ ที่นักบัญชีองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมพึงประสงค์
- 2) ศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ
- 3) ศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นและต้องใช้จริงในการปฏิบัติงานของนักบัญชีที่ปฏิบัติงานภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

5.1.2 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจความคิดเห็นขององค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม ต่อสมรรถนะนักบัญชีที่ต้องการ รวมทั้งสำรวจนักบัญชีที่นำความรู้ทักษะไปใช้จริงในงาน รวมทั้งการสัมภาษณ์เจาะลึกองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่อความคิดเห็นและความต้องการบุคลากรด้านการบัญชีทั้งในสมรรถนะทางด้านบัญชี และสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างของการสำรวจมาจากบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ และนอกตลาดหลักทรัพย์ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างนักบัญชีที่ทำงานในองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2541-2551

5.1.3 ขนาดตัวอย่าง

- 1) การกำหนดขนาดตัวอย่างองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมใช้เกณฑ์การกำหนดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากจำนวนบริษัทจดทะเบียนสำนักงานสอบบัญชี สำนักงานบัญชี และองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวนขนาดประชากร 1,000 บริษัท มีความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ เลือกกลุ่มตัวอย่างขนาด 206-210 ตัวอย่าง
- 2) กำหนดขนาดตัวอย่างจากประชากรนักบัญชีที่สำเร็จจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2541-2551) ปัจจุบันทำงานเป็นนักบัญชีในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมจำนวนประมาณ 3,000 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เลือกกลุ่มตัวอย่าง 320-350 คน

3) เลือกบริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมในกรุงเทพและปริมณฑลจำนวน 5 ธุรกิจ รวม 6 แห่ง ได้แก่

- 3.1) ธุรกิจผลิตและจำหน่ายสินค้า 1 แห่ง
- 3.2) ธุรกิจโดยสารระหว่างประเทศ 1 แห่ง
- 3.3) ธุรกิจการเงิน 1 แห่ง
- 3.4) ธุรกิจรับตรวจสอบบัญชี 2 แห่ง
- 3.5) ธุรกิจรับทำบัญชี 1 แห่ง

5.1.4 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบสัมภาษณ์องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม
- 2) แบบสัมภาษณ์นักบัญชีผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม
- 3) แบบสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

5.2 สรุปผลการศึกษา

ผลจากการสำรวจและสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ และการสำรวจสมรรถนะต่าง ๆ ที่นักบัญชีได้ใช้ปฏิบัติงานจริงในแต่ละระดับ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.2.1 สมรรถนะนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

สมรรถนะทางด้านบัญชี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรม มีประสบการณ์ในการทำงานบัญชีอยู่ในช่วง 16-20 ปี มากถึงร้อยละ 26.3 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้จัดการหรือผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีทั่วไป กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นต่อความต้องการนักบัญชีที่มีสมรรถนะทางการบัญชีมากที่สุด 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ การบันทึกบัญชี การภาษีอากร มีค่านิยมทางวิชาชีพบัญชีที่ดี การบัญชีการเงิน และการรายงานทางการเงิน

สมรรถนะทางด้านบัญชีที่ต้องการในระดับมาก 12 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบัญชีบริหาร การบัญชีต้นทุน กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ การวางแผนงบประมาณ การวางแผนทางการเงิน การตรวจสอบภายใน การให้คำปรึกษา การบริหารความเสี่ยง การบริหารเงินสด การประเมินผลการควบคุมภายใน สารสนเทศเพื่อการบริหาร และการบริหารเงินเดือนค่าแรง

สมรรถนะทางการบัญชีที่ต้องการระดับพื้นฐาน 1 ด้าน คือ สมรรถนะในด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและการประเมินราคาทรัพย์สิน

เมื่อนำสมรรถนะด้านการบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการที่กล่าวมาข้างต้นมาทำการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อหาปัจจัยสมรรถนะด้านการบัญชีพบว่ามี 5 ปัจจัย ได้แก่ **ปัจจัยที่ 1** การวางแผนและควบคุมทางการเงิน **ปัจจัยที่ 2** การตรวจสอบภายใน **ปัจจัยที่ 3** การนำเสนอข้อมูล รายงานการเงินเพื่อใช้

ในการตัดสินใจ **ปัจจัยที่ 4** จริยธรรมของนักบัญชี และ **ปัจจัยที่ 5** ความรู้ทักษะพื้นฐานด้านบัญชีที่จะใช้ในการประกอบวิชาชีพ โดยแต่ละปัจจัยมีสมรรถนะที่ต้องการดังนี้

ปัจจัยที่ 1 การวางแผนและควบคุมทางการเงิน ประกอบด้วย

- การบริหารเงินสด
- การบริหารเงินเดือนค่าแรง
- การวางแผนทางการเงิน
- การวางแผนงบประมาณ

ปัจจัยที่ 2 การตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย

- การประเมินผลการควบคุมภายใน
- การตรวจสอบภายใน
- การบริหารความเสี่ยง

ปัจจัยที่ 3 การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ประกอบด้วย

- บัญชีการเงิน
- การรายงานทางการเงิน
- การบัญชีบริหาร

ปัจจัยที่ 4 จริยธรรมของนักบัญชี ประกอบด้วย

- มีค่านิยมทางวิชาชีพบัญชีที่ดี
- มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

ปัจจัยที่ 5 ความรู้ ทักษะพื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องการใช้ในการประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วย

- การภาษีอากร
- การให้คำปรึกษา
- การบันทึกบัญชี

สมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

สมรรถนะอื่น ๆ ที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการในระดับมากที่สุด มี 12 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ มีความรับผิดชอบสูง ความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่องาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความคิดริเริ่มสามารถแก้ปัญหาได้ดี มีความสามารถในการสื่อสารการพูด การเขียน มีความสามารถในการบริหารเวลา มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีปฏิภาณไหวพริบ มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนางานด้านบัญชี นำความรู้ที่มีประยุกต์ใช้กับงานได้ดีและมีความเสียสละ

สมรรถนะอื่น ๆ ที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการให้นักบัญชีมีในระดับมาก มี 10 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ คือ มีแรงจูงใจที่ดีในการทำงาน มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่เป็นระบบ มีความคิดเชิงบวก มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้ในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมขององค์กรอย่างดี มีความรู้

ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี การวัดและประเมินผล มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ และมีความสามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์

นำสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการมาวิเคราะห์ ปัจจัย เพื่อหาปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ 5 ปัจจัย มีรายละเอียดองค์ประกอบแต่ละปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 ชื่อสัตย์ รับผิดชอบต่องาน มีองค์ประกอบคือ

- มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนางานด้านบัญชี
- มีความรับผิดชอบต่องาน
- มีความซื่อสัตย์
- มีความสามารถในการบริหารเวลา

ปัจจัยที่ 2 ความสามารถในการบริหาร

- ความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์
- ความสามารถวัดและประเมินผล
- มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ 3 ความรับผิดชอบสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

- มีความคิดริเริ่มสามารถแก้ปัญหาได้ดี
- มีความรับผิดชอบสูง

ปัจจัยที่ 4 ทักษะคติในการทำงาน

- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- มีความคิดเชิงบวก

ปัจจัยที่ 5 มีความรู้ทักษะภาษาอังกฤษดี

- มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี
- มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ

5.2.2 สมรรถนะนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรมต้องการจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารในภาคธุรกิจ 6 ธุรกิจ ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1) สมรรถนะทางการบัญชี

1.1) การวางแผนและควบคุมทางการเงิน ประกอบด้วย

- 1.1.1) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน
- 1.1.2) ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์
- 1.1.3) ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน

- 1.2) การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ
  - 1.2.1) ความรู้ทางวิชาชีพ
  - 1.2.2) การนำมาตรฐานการบัญชีมาปฏิบัติ
- 1.3) จริยธรรมของนักบัญชี
  - 1.3.1) มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ
  - 1.3.2) มีคุณธรรมจริยธรรม
  - 1.3.3) รักษาอุดมการณ์ของกิจการ
- 1.4) ความรู้ทักษะพื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ
  - 1.4.1) การภาษีอากร
  - 1.4.2) การติดต่อประสานงานกับลูกค้า
- 2) สมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ
  - 2.1) ความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่องาน ประกอบด้วย
    - 2.1.1) มีความรู้พื้นฐานคอมพิวเตอร์
    - 2.1.2) มีความรับผิดชอบ
    - 2.1.3) มีความซื่อสัตย์
  - 2.2) มีความสามารถในการบริหาร ประกอบด้วย
    - 2.2.1) เรียบรู้ตลอดเวลา
    - 2.2.2) ทักษะการนำเสนอ
    - 2.2.3) ทักษะการบริหารบุคคลและงาน
  - 2.3) ความรับผิดชอบสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย
    - 2.3.1) มีความกระตือรือร้น
    - 2.3.2) มีภาวะผู้นำ
  - 2.4) ทักษะคติในการทำงาน ประกอบด้วย
    - 2.4.1) มนุษยสัมพันธ์
    - 2.4.2) บุคลิกดี
    - 2.4.3) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
    - 2.4.4) ยอมรับความคิดเห็น
    - 2.4.5) มีความสามารถทำงานเป็นทีม
    - 2.4.6) มีความอดทน
    - 2.4.7) เคารพกฎเกณฑ์
    - 2.4.8) รู้จักให้เกียรติ

2.4.9) รั้งงานบริการ

2.4.10) ความระมัดระวัง

2.5) **มีความรู้ทักษะภาษาอังกฤษดี** ประกอบด้วย

2.5.1) มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

5.2.3 **สมรรถนะทางด้านบัญชีและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงาน**
สมรรถนะทางด้านบัญชี

กลุ่มตัวอย่างนักบัญชีผู้ตอบส่วนใหญ่มีอายุการทำงานอยู่ระหว่าง 1 -10 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งพนักงานบัญชีและการเงิน และทำงานในภาคอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม บางส่วนอยู่ในองค์กรบริการสอบบัญชี รับทำบัญชี และธุรกิจอื่น ๆ โดยกลุ่มตัวอย่างได้ระบุถึงการใช้สมรรถนะทางบัญชีในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ การใช้ Microsoft Office ปฏิบัติงานด้านบัญชี **สมรรถนะทางบัญชีที่ใช้ในระดับมาก มี 6 ด้าน** เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบันทึกเกี่ยวกับการซื้อสินค้า การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี การดูแลความปลอดภัยของข้อมูล การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน การบันทึกรายได้ การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม การบันทึกการรับเงินและการบันทึกเกี่ยวกับการรับบริการ **สมรรถนะด้านการบัญชีที่ได้ใช้ในระดับปานกลาง มี 20 ด้าน** เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย การติดตามและควบคุมการจ่ายเงิน การจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำงวด การใช้โปรแกรมบัญชีที่หน่วยงานพัฒนาเองในการปฏิบัติงาน การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร การคำนวณหายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภท การจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล การติดตามและควบคุมการรับเงิน การประเมินผล การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงและการจัดทำประมาณการค่าใช้จ่าย การจัดทำบัญชีแยกประเภทย่อยหรือรายตัว การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และรายงานที่เกี่ยวกับต้นทุน การบันทึกและการวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิตสินค้าโดยตรง การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับการประมาณรายได้ การจัดทำงบทดลอง การร่างงบการเงินของหน่วยงาน การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การจัดทำข้อมูลสำหรับควบคุมบริหารเงิน การบันทึกและวิเคราะห์รายการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิต และการตีความหมายงบการเงินของหน่วยงาน **สมรรถนะทางการบัญชีที่ได้ใช้น้อย มี 11 ด้าน** เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การคำนวณเงินเดือนสุทธิที่ต้องจ่าย การเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการตรวจสอบ การคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะ การกำหนดขนาดตัวอย่างและเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี การสอบทานงานสอบบัญชี การจัดการและประเมินผลการควบคุมความเสี่ยง การจัดทำกระดาษทำการสำหรับงานสอบบัญชี การประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยง การวางแผนงานสอบบัญชี การจัดทำแนวการสอบบัญชี และการควบคุมด้านสินเชื่อ และ**สมรรถนะด้านการบัญชีที่ได้ใช้น้อยที่สุดจนถึงไม่ได้ใช้เลย มีเพียง 1 ด้าน** คือการเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เมื่อนำสมรรถนะทางด้านบัญชีที่นักบัญช้นำไปปฏิบัติในการทำงานมาทำการวิเคราะห์ปัจจัย พบว่ามีปัจจัยสมรรถนะทางด้านบัญชีที่นักบัญชีต้องให้ประจำ 9 ปัจจัย โดยมีองค์ประกอบภายในแต่ละปัจจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่ 1 การตรวจสอบบัญชี ประกอบด้วย

- การกำหนดขนาดตัวอย่างและเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี
- การวางแผนงานสอบบัญชี
- การจัดทำกระดาษทำการสำหรับงานสอบบัญชี
- การจัดทำแนวการสอบบัญชี
- การเลือกใช้เทคนิควิธีการตรวจสอบ
- การเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- การสอบทานงานสอบบัญชี

ปัจจัยที่ 2 การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน และการนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

- การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับการจัดทำประมาณการ
- การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณรายได้
- การจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำงวด
- การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และรายงานเกี่ยวกับต้นทุน
- การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน
- การดูแลความปลอดภัยของข้อมูล

ปัจจัยที่ 3 ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการ ประกอบด้วย

- การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย
- การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัจจัยที่ 4 การจัดประเภทบัญชีและหายอดคงเหลือ ประกอบด้วย

- การคำนวณหายอดคงเงินคงเหลือในแยกประเภท
- การจัดทำบัญชีแยกประเภทย่อยหรือรายตัว
- การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร
- การจัดทำงบทดลอง

ปัจจัยที่ 5 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย

- การบันทึกเกี่ยวกับการรับบริการ
- การบันทึกเกี่ยวกับการซื้อสินค้า
- การบันทึกการขายได้

ปัจจัยที่ 6 การควบคุมการจ่ายเงิน ประกอบด้วย

- การติดตามและควบคุมการจ่ายเงิน

ปัจจัยที่ 7 การคำนวณหาต้นทุนของสินค้า ประกอบด้วย

- การบันทึกและวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและการผลิตสินค้าโดยตรง
- การใช้ Microsoft Office ปฏิบัติงานบัญชี
- การบันทึกและวิเคราะห์รายการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิต

ปัจจัยที่ 8 การใช้โปรแกรมบัญชีในการรวบรวมข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย

- การใช้โปรแกรมบัญชีที่หน่วยงานพัฒนาในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ 9 การบริหารความเสี่ยงของธุรกิจ ประกอบด้วย

- การจัดการและประเมินผลและควบคุมความเสี่ยง
- การประเมินและจัดรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยง

สมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างระบุว่าสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้ใช้มากที่สุด มี 7 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่องาน ความอดทนในการปฏิบัติงาน วินัยในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์ ความกระตือรือร้นใฝ่รู้ และจรรยาบรรณในวิชาชีพนักบัญชี สมรรถนะอื่น ๆ ที่ได้ใช้มากที่สุด มี 9 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเสียสละ ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในการทำงานได้จริง ความสนใจศึกษางาน บุคลิกภาพที่ดี การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคม ความคิดเชิงบวก ความสามารถในการสื่อสาร ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ทำงานอยู่ สมรรถนะอื่น ๆ ที่ได้ใช้ในระดับปานกลาง มี 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร เทคโนโลยีสารสนเทศจัดการข้อมูลบัญชี ภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี ภาษาอังกฤษธุรกิจ และการวิเคราะห์ตีความหมายของรายงานต่าง ๆ และสมรรถนะอื่น ๆ ที่ได้ใช้น้อย มี 2 ด้าน คือ การบริหารโครงการ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์

เมื่อนำสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ปัจจัย พบว่ามีปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติงานทั้งสิ้น 5 ปัจจัย มีองค์ประกอบแต่ละปัจจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่ 1 การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

- การบริหารโครงการ
- การวางแผนเชิงกลยุทธ์
- การวิเคราะห์ตีความหมายของรายงานต่าง ๆ
- การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร

ปัจจัยที่ 2 มีวินัย ใฝ่รู้ และรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย

- ความเสียสละ
- ความรับผิดชอบต่อสังคม
- ความกระตือรือร้นใฝ่รู้
- วินัยในการทำงาน

ปัจจัยที่ 3 บุคลิกภาพ ประกอบด้วย

- บุคลิกภาพที่ดี
- ความสนใจศึกษางาน

ปัจจัยที่ 4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องและภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย

- ความรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ทำงานอยู่
- ทักษะในภาษาอังกฤษ
- ภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี

ปัจจัยที่ 5 จริยธรรมในวิชาชีพ ประกอบด้วย

- ความซื่อสัตย์
- จรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี

ผลสรุปเปรียบเทียบความคิดเห็นสมรรถนะทางการบัญชีของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ต้องการกับสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ปฏิบัติงานจริงปรากฏตาม ตารางที่ 5.1 และตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.1 ผลสรุปเปรียบเทียบสมรรถนะทางการบัญชีของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการกับสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ปฏิบัติงานจริง

สมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ		สมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง
การสำรวจ	การสัมภาษณ์เจาะลึกภาคธุรกิจอุตสาหกรรม	
1. การวางแผนและควบคุมทางการเงิน 1.1 การบริหารเงิน 1.2 การบริหารเงินเดือนและค่าแรง 1.3 การวางแผนทางการเงิน 1.4 การวางแผนงบประมาณ	1. การวางแผนและควบคุมทางการเงิน 1.1 ความรู้เกี่ยวกับการเงิน 1.2 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ 1.3 การวางแผนงาน	
2. การตรวจสอบภายใน 2.1 การประเมินผลการควบคุมภายใน 2.2 การตรวจสอบภายใน 2.3 การบริหารความเสี่ยง		1. การบริหารความเสี่ยงของธุรกิจ 1.1 การจัดการและประเมินผลและควบคุมความเสี่ยง 1.2 การประเมินและจัดรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยง

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ		สมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง
การสำรวจ	การสัมภาษณ์เจาะลึกภาคธุรกิจอุตสาหกรรม	
		2. การตรวจสอบบัญชี 2.1 การกำหนดขนาดตัวอย่างและเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี 2.2 การวางแผนงานสอบบัญชี 2.3 การจัดทำกระดาษทำการสำหรับงานสอบบัญชี 2.4 การจัดทำแนวการสอบบัญชี 2.5 การเลือกใช้เทคนิควิธีการตรวจสอบ 2.6 การเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต 2.7 การสอบทานงานสอบบัญชี
3. การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ 3.1 บัญชีการเงิน 3.2 การรายงานทางการเงิน 3.3 การบัญชีบริหาร	2. การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจ 2.1 ความรู้ทางวิชาชีพ 2.2 การนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ปฏิบัติ	3. การวิเคราะห์รายงานทางการเงินและการนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ 3.1 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับการจัดทำประมาณการ 3.2 การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการรายได้ 3.3 การจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำงวด 3.4 การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และรายงานเกี่ยวกับต้นทุน 3.5 การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน 3.6 การดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูล
4. พื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ 4.1 การภาษีอากร 4.2 การให้คำปรึกษา 4.3 การบันทึกบัญชี	3. พื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ 3.1 การภาษีอากร 3.2 การติดต่อประสานงานกับลูกค้า	4. การจัดประเภทบัญชี และหยอดคงเหลือ 4.1 การคำนวณหยอดเงินคงเหลือในแยกประเภท 4.2 การจัดทำบัญชีแยกประเภทย่อยหรือรายตัว 4.3 การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร 4.4 การจัดทำงบทดลอง
		5. การรับรู้รายได้ และค่าใช้จ่าย 5.1 การบันทึกเกี่ยวกับการรับบริการ 5.2 การบันทึกเกี่ยวกับการซื้อสินค้า 5.3 การบันทึกขายได้
		6. การควบคุมการจ่ายเงิน 6.1 การติดตามและควบคุมการจ่ายเงิน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ		สมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง
การสำรวจ	การสัมภาษณ์เจาะลึกภาคธุรกิจอุตสาหกรรม	
		7. การคำนวณหาต้นทุนของสินค้า 7.1 การบันทึกและวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและการผลิตสินค้าโดยตรง 7.2 การใช้ Microsoft office ปฏิบัติงานบัญชี 7.3 การบันทึกและวิเคราะห์รายการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิต 8. ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการ 8.1 การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย 8.2 การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม 9. การใช้โปรแกรมบัญชีในการรวบรวมข้อมูลทางการเงิน 9.1 การใช้โปรแกรมบัญชีที่หน่วยงานของท่านพัฒนาในการปฏิบัติงาน
5. จริยธรรมของนักบัญชี 5.1 มีค่านิยมทางวิชาชีพบัญชีที่ดี 5.2 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4. จริยธรรมของนักบัญชี 4.1 มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ 4.2 มีคุณธรรมจริยธรรม 4.3 รักษาอุดมการณ์ของกิจการ	

ตารางที่ 5.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่เกี่ยวข้อง ที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ และสมรรถนะอื่นๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงาน

สมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ		สมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงาน
การสำรวจ	การสัมภาษณ์เจาะลึกภาคธุรกิจอุตสาหกรรม	
1. ชื่อสตัยรับผิดชอบต่องาน 1.1 มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนางานด้านบัญชี 1.2 มีความรับผิดชอบต่องาน 1.3 มีความซื่อสัตย์ 1.4 มีความสามารถบริหารเวลา	1. ชื่อสตัยรับผิดชอบต่องาน 1.1 มีความรู้พื้นฐานคอมพิวเตอร์ 1.2 มีความรับผิดชอบ 1.3 มีความซื่อสัตย์	1. จริยธรรมในวิชาชีพ 1.1 ความซื่อสัตย์ 1.2 จรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี
2. ความสามารถในการบริหาร 2.1 สามารถวางแผนกลยุทธ์ 2.2 สามารถวัดและประเมินผล 2.3 มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2. ความสามารถในการบริหาร 2.1 เรียนรู้ตลอดเวลา 2.2 การนำเสนอ 2.3 การบริหารบุคคลและงาน	2. การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2.1 การบริหารโครงการ 2.2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2.3 การวิเคราะห์ตีความหมายของรายงานต่าง ๆ 2.4 การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร
3. ความรับผิดชอบสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 3.1 มีความคิดริเริ่มสามารถแก้ปัญหาได้ดี 3.2 มีความรับผิดชอบสูง	3. ความรับผิดชอบสูงและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 3.1 มีความกระตือรือร้น 3.2 มีภาวะผู้นำ	3. มีวินัย ใฝ่รู้ และรับผิดชอบต่อสังคม 3.1 ความเสียสละ 3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม 3.3 ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ 3.4 วินัยในการทำงาน
4. ทักษะในการทำงาน 4.1 มีความเชื่อมั่นในตนเอง 4.2 มีความคิดเชิงบวก	4. ทักษะในการทำงาน 4.1 มนุษย์สัมพันธ์ 4.2 บุคลิกดี 4.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 4.4 ยอมรับความคิดเห็น 4.5 สามารถทำงานเป็นทีม 4.6 มีความอดทน 4.7 เคารพกฎเกณฑ์ 4.8 การให้เกียรติ 4.9 รักงานบริการ 4.10 ความระมัดระวัง	4. บุคลิกภาพ 4.1 บุคลิกภาพที่ดี 4.2 ความสนใจศึกษางาน
5. ภาษาอังกฤษดี 5.1 มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี 5.2 มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ	5. ภาษาอังกฤษดี 5.1 มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ	5. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และภาษาอังกฤษ 5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ทำงานอยู่ 5.2 ภาษาอังกฤษ 5.3 ภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี

5.3 อภิปรายผล

จากผลสรุปวิจัย ในหัวข้อ 5.2 ข้างต้น มีประเด็นที่น่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

5.3.1 สมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการจากการสำรวจโดยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เจาะลึกจากธุรกิจ 5 ประเภท พบว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกันใน 4 สมรรถนะการบัญชี ได้แก่ การวางแผนและควบคุมทางการเงิน การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจ จริยธรรมของนักบัญชี และความรู้ทักษะพื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ ส่วนองค์ประกอบในแต่ละสมรรถนะที่สอดคล้องกันทั้ง 4 สมรรถนะ มีความละเอียดที่แตกต่างกัน เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงสำรวจสามารถให้รายละเอียดตัวแปรสมรรถนะทางการบัญชีให้กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบได้ละเอียดและมากกว่า ในขณะที่เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้สัมภาษณ์ให้สัมภาษณ์ ซึ่งหากผู้สัมภาษณ์ไม่ได้ลงรายละเอียดในแต่ละสมรรถนะได้มากก็จะได้เพียงคำตอบกว้าง ๆ ตัวอย่างเช่น **สมรรถนะการวางแผนและควบคุมทางการเงิน** ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสามารถให้รายละเอียดลงไปในองค์ประกอบของการบริหารเงิน การบริหารเงินเดือนค่าแรง การวางแผนทางการเงิน และการวางแผนงบประมาณ ในขณะที่การสัมภาษณ์เจาะลึกได้องค์ประกอบสมรรถนะการวางแผนและการควบคุมทางการเงิน ระบุเพียงความรู้เกี่ยวกับการเงิน ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ และการวางแผนงาน แม้ว่าภาพกว้าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกองค์กรธุรกิจจะครอบคลุมเช่นเดียวกันกับการสำรวจแต่หากผู้สัมภาษณ์เจาะลึกนำรายละเอียดจากแบบสำรวจไปสอบถามเจาะลึกประกอบด้วยจะทำให้เป็นภาพที่ชัดเจนของสมรรถนะที่ต้องการในแต่ละธุรกิจชัดเจนขึ้น เช่นเดียวกับ **สมรรถนะการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชี เพื่อใช้ในการตัดสินใจ** การสำรวจกลุ่มตัวอย่างจะบ่งชี้ไปถึงการบัญชีการเงิน การรายงานทางการเงิน และการบัญชีบริหาร ในขณะที่การสัมภาษณ์เจาะลึกเน้นให้เห็นการนำความรู้ทางวิชาชีพมาใช้ และการนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ นั่นคือ ไม่ว่าจะทำบัญชีการเงิน การรายงานทางการเงิน การจัดทำบัญชีบริหารก็ต้องใช้ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี และต้องคำนึงถึงการนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ปฏิบัติ

สำหรับสมรรถนะทางด้านจริยธรรมของนักบัญชีมีองค์ประกอบภายในสอดคล้องกันชัดเจน โดยเน้นค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณในวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม แต่สิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกที่เป็นจริยธรรมที่มากกว่า คือ การรักษาอุดมการณ์ของกิจการ เช่นเดียวกับ สมรรถนะความรู้ทักษะพื้นฐานด้านบัญชีที่ต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพ องค์ประกอบภายในสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน คือ การภาษีอากร ในขณะที่การสำรวจให้รายละเอียดลงไปถึงการให้คำปรึกษา และการบันทึกบัญชี แต่การสัมภาษณ์เจาะลึกองค์กรธุรกิจให้ความสำคัญกับการติดต่อประสานงานกับลูกค้าด้วย

อย่างไรก็ตาม การสำรวจยังมีสมรรถนะทางบัญชีที่สำคัญ คือ การตรวจสอบภายใน แต่ในการสัมภาษณ์เจาะลึกกลับลงไปถึงไม่ถึงอาจจะเป็นเพราะผู้สัมภาษณ์เจาะลึกไม่ได้สอบถามในประเด็นนี้ชัดเจน

ซึ่งถ้าหากผู้สัมภาษณ์เจาะลึกนำผลจากการสำรวจไปสัมภาษณ์เจาะลึกด้วยก็จะทำให้ประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นสมรรถนะทางการบัญชีในด้านการควบคุมภายในองค์กรขององค์กรธุรกิจทั้ง 5 ธุรกิจชัดเจนขึ้น

5.3.2 เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางการบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการกับสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง ปัจจัยสมรรถนะทางการบัญชีที่สำรวจจากองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมมี 5 สมรรถนะในขณะที่สมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริงมีถึง 9 สมรรถนะสิ่งที่ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะทางการบัญชีขององค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นภาพกว้างและไม่ลงรายละเอียดในลักษณะการปฏิบัติเท่ากับปัจจัยสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ปฏิบัติจริงเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามจากภาคองค์กรธุรกิจส่วนใหญ่อยู่ในระดับตำแหน่งที่สูงกว่าจึงให้ความคิดเห็นสมรรถนะทางการบัญชีเป็นภาพที่กว้างและอยู่ในลักษณะที่เป็นสมรรถนะหลักทางบัญชี ในขณะที่นักบัญชีผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในตำแหน่งพนักงานบัญชีและการเงิน ซึ่งเป็นนักบัญชีที่ปฏิบัติภารกิจให้รายละเอียดที่เป็นงานบัญชีเชิงปฏิบัติมากกว่าตามสายงานที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม สมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการก็ครอบคลุมสมรรถนะทางการบัญชีที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริงเมื่อเปรียบเทียบโดยภาพรวม

อย่างไรก็ตามหากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักบัญชีที่มีระดับสูงขึ้นและมีจำนวนตัวอย่างที่ใกล้เคียงกันหรือเท่าๆ กันนักบัญชีผู้ปฏิบัติในตำแหน่งพนักงานบัญชีและการเงิน สมรรถนะทางการบัญชีที่ใช้ อาจจะไปแตกต่างไปจากที่พบในการศึกษานี้หรืออาจจะสอดคล้องกับสมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการก็ได้

5.3.3 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่เกี่ยวข้องที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการและสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงาน จากการสำรวจจากภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและการสัมภาษณ์เจาะลึกจากองค์กรธุรกิจ 5 แห่ง มีความสอดคล้องกันในทุกสมรรถนะ อย่างไรก็ตามสิ่งที่เป็นจุดเด่นจากการสัมภาษณ์เจาะลึกจะให้ความสำคัญต่อความสามารถในการบริหารด้านทักษะในการนำเสนอ การบริหารบุคคลและงาน การมีทัศนคติในการทำงานที่ดีและเน้นภาวะผู้นำ ในขณะที่สมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีระดับปฏิบัติงานใช้ในการปฏิบัติงาน มี 5 สมรรถนะเช่นกัน แต่ไม่ได้ระบุถึงสมรรถนะด้านความรับผิดชอบสูงและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบยังอยู่ในระดับปฏิบัติและยังอยู่ในตำแหน่งที่ทำงานตามสั่งตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้สมรรถนะด้านนี้ไม่ปรากฏ ข้อแตกต่างจากผลการศึกษสมรรถนะทางการบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการกับสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่าภาคธุรกิจอุตสาหกรรมจัดให้สมรรถนะจริยธรรมของนักบัญชีเป็นสมรรถนะทางการบัญชีในขณะที่นักบัญชีผู้ปฏิบัติงานจริงให้จริยธรรมในวิชาชีพอยู่ในสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงาน แต่ไม่ว่าจะจัดอยู่ในสมรรถนะหลักทางการบัญชีหรือเป็นสมรรถนะอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติแต่ก็จัดเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่นักบัญชีทุกระดับต้องมี ซึ่ง

หากจะพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมก็ควรจะต้องให้จริยธรรมในวิชาชีพเป็นสมรรถนะหลักทางการบัญชี เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานทางบัญชีควรมีจริยธรรมในวิชาชีพ

5.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม เนื่องจาก การศึกษานี้ขอบเขตการศึกษายังลงไปไม่ถึงการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชียังอยู่ในขั้นตอนการศึกษา ความต้องการสมรรถนะทางการบัญชีและสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และ ศึกษาสมรรถนะทางการบัญชีและสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง ผล การศึกษามีความสอดคล้องในภาพกว้างแต่ในรายละเอียดมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งหากการจะพัฒนามาตรฐานอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับนักบัญชีแต่ละ ระดับควรต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

5.4.1 ศึกษาสมรรถนะทางการบัญชีและสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากกลุ่มตัวอย่างนักบัญชี ในแต่ละระดับในสัดส่วนที่เท่ากัน

5.4.2 ศึกษาเจาะลึกในธุรกิจอุตสาหกรรมที่หลากหลายโดยใช้การศึกษาเชิงสำรวจเป็น จุดเริ่มต้น โดยศึกษาประกอบกันเพื่อได้สมรรถนะที่ชัดเจนในแต่ละระดับ

5.4.3 นำสมรรถนะที่ชัดเจนในแต่ละระดับและในธุรกิจอุตสาหกรรมมาพัฒนามาตรฐาน อาชีพพร้อมกับองค์การธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อได้มาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมอย่างแท้จริง

5.4.4 พัฒนาหลักสูตรสมรรถนะเพื่อการบัญชีในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนสาขาการบัญชี

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2549. **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา.** ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 123 ตอนที่ 105ง. 10 ตุลาคม 2549. 5-7
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553.**
- กฤตพัธ บัญสิริ. 2552. **แนวทางในการผลิตนักบัญชีตามความต้องการของสำนักงานบัญชีกรณีศึกษา : จังหวัดภูเก็ต.** วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- กิ่งทอง ทองใบ และคณะ. 2538. **การพยากรณ์ความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรมโรงแรมในประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2536-2540** ในรวมบทคัดย่อผลงานวิจัยของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ในระหว่างปี 2538-2540. กรุงเทพมหานคร: ส่วนวิจัยและพัฒนาสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลา. 2545. **บนเส้นทางอุดมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จรัสศรี รัมมะวาส. 2525. **ความคาดหวังของผู้สอนและผู้ใช้เกี่ยวกับลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของวิทยาศาสตร์บัณฑิตพยาบาล.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสาขาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จะเด็ด เปาโสภา และมนตรี พรหมเพ็ชร. 2548. **การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เรื่องการพัฒนามาตรฐานสมรรถนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนา 모듈.** เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ “การพัฒนามาตรฐานอาชีพ เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับ 15 กลุ่มวิชาชีพยุคอุตสาหกรรม” 30 พฤศจิกายน – 1 ธันวาคม 2548 ณ. สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ.
- จะเด็ด เปาโสภา. 2546. **เอกสารประกอบการบรรยาย การประชุมปฏิบัติการเขียนข้อกำหนดของมาตรฐานสมรรถนะทางวิชาชีพ และการเชื่อมโยงกับการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา.
- จิรศักดิ์ สุทธาดล. มป. **สมรรถนะของพนักงานธนาคารพาณิชย์ไทยที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร.** ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรศักดิ์ สุทธาดล. มป. **สมรรถนะของพนักงานธนาคารพาณิชย์ไทยที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร** ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- ชนินทร์ วะสีนนท์. 2542. การศึกษาตลาดแรงงานของอุตสาหกรรมในจังหวัดสกลนคร. ปริญญา
นิพนธ์หลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหัพัติต คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ชาติรี เมืองนาโพธิ์. 2532. คุณสมบัติของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของเอกชน.
กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ไชย ณ พล. 2540. ก้าวสู่ธุรกิจสากลกับการบริหารด้วยระบบศรัทธาและจรรยาบรรณทางธุรกิจ.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันธรรมมาธิปไตย.
- ณัช อุษาคณาภิรักษ์. 2540. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมของธนาคารพาณิชย์
ไทย ตามทัศนะของผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. 2540. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง
บัณฑิตอุดมคติไทย: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแผนฯ ฉบับที่ 8. กรุงเทพมหานคร:
ส่วนวิจัยและพัฒนา.
- ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. 2542. รายงานการประชุมระดับชาติ ครั้งที่ 2
บัณฑิตไทยในอุดมคติ. กรุงเทพมหานคร: ส่วนวิจัยและพัฒนา.
- ทรงศรี สนธิทรัพย์. 2544. การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์และแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทาง
บริหารธุรกิจ ช่วงปี พ.ศ. 2544-2546: กลุ่ม SME. วารสารบริหารธุรกิจ 89. 72-77.
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. 2551. การสอบบัญชี. กรุงเทพมหานคร. ห้างหุ้นส่วนที่
พีเอ็น เพรส.
- นันทวล เขียวรัตน์ และ เกศรา สุพยนต์. 2546. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยการศึกษา
ความพึงพอใจของหัวหน้าหน่วยงานที่มีต่อบัณฑิตคณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต. ม.
ป.ท. ม.ป.พ.
- บทความคุณสมบัตินักบัญชีที่ดี. CPA_Thailand@thaimail.com.<http://prof-net.iget.web.com>.
สืบค้น 1 สิงหาคม 2553.
- บัญญัติ กุศลสถาพร. 2532. ความต้องการคุณลักษณะของแรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่
ชายฝั่งทะเลตะวันออก. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานศึกษาธิการ เขต 12.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548. ราชกิจจา
นุเบกษา. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 39 ง. 25 พฤษภาคม 2548. 7-13.
- ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5/2553 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี. ราชกิจจา
นุเบกษา. เล่ม 127 ตอนพิเศษ 103 ง. 30 สิงหาคม 2553. 38-39.

- ปิยะ นาจรัส. 2541. **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการมหาบัณฑิตทางเศรษฐศาสตร์ในเขต
อำเภอเชียงใหม่**. ปรินญาณิพนธ์หลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547. **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนพิเศษ 65 ก.** (วันที่ 22
ตุลาคม 2547. 1-21.
- พสุ เดชะรินทร์. 2547. **บัณฑิตไทยที่พึงประสงค์**. กรุงเทพฯธุรกิจ. วันที่ 1 มิถุนายน 2547.
- พิมพ์กานต์ ไชยสังข์. 2546. **สมรรถนะของพนักงานในบริษัทปรึกษาด้านบัญชีและการเงินแห่ง
หนึ่ง**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว. 2545. **ศักยภาพของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์**. คณะวิทยาการ
จัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
- เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. 2548. **คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงาน
ด้านบัญชีพึงประสงค์**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- เพ็ญพรรณ พงษ์แสงสน. 2538. **การศึกษาการคาดคะเนความต้องการกำลังคนและคุณลักษณะ
กำลังคนที่ต้องการของธนาคารพาณิชย์ไทย** ปรินญาณิพนธ์หลักสูตรเศรษฐศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- มารีสา เซาว์พฤติพงศ์. 2547. **บทบาทของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21**. Business Management.
<http://hrm.siamhrm.com/index.php?name=management&file=readnews&max=212>
สืบค้น 10 สิงหาคม พ.ศ. 2553.
- รัตนา วงศ์ศรีศรีเดือน (http://www.dusit.ac.th/~rattana_won/data/FASA/FASA26.htm, สืบค้น 10
สิงหาคม พ.ศ.2553.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์
- รุ่งโรจน์ สีเหลืองสวัสดิ์. 2547. **การพัฒนามาตรฐานอาชีพอุตสาหกรรมการโรงแรมไทย**. คุษฎี
นิพนธ์ สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. 2544. **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพมหานคร: โอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- วรรณวิภา จัตขัย. 2542. **ความต้องการบัณฑิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบัน
ราชภัฏตามทัศนะของผู้ประกอบการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543. **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. 2545. **นักวิชาชีพบัญชีกับ IEG ฉบับที่ 9. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**. ปีที่ 24
ฉ.92. 12-19.

- ศุภาโรจน์ เตชะบรรเจิด. 2539. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพนักงานบุคคลตามทัศนคติของผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์** ปริญญาโทบริหารธุรกิจศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. 2544. **การพัฒนาบุคลิกภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีแห่งประเทศไทย. 2546. **รายงานการประชุมสหพันธ์นักบัญชีอาเซียน ครั้งที่ 13 และการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 18**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีแห่งประเทศไทย.
- สรชัย พิศาลบุตร. 2544. **วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552. **ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552**.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9**.
_____ . **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10**.
- สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. 2541. **บัณฑิตไทยในอุดมคติ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. 2546. **การพัฒนาระบบบัณฑิตไทย**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สิทธิชัย ต้นศรีสกุล. 2538 **การแก้ไขปัญหาบัณฑิตว่างงานตามแนวคิดของข้าราชการและนักธุรกิจ** ในรวมบทความวิจัยของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ในระหว่างปี 2538-2540. กรุงเทพมหานคร: ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- สุเทพ พันประสิทธิ์. 2539. **การเข้าร่วมในตลาดแรงงานและการว่างงานของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเอกชน**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุภาพร พิศาลบุตร. 2544. **จริยธรรมทางธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พรีนติ้ง.
- สุมน อมรวิวัฒน์. 2530. **การสร้างเสริมศีลธรรมในสถานศึกษาจริยธรรมกับการศึกษา. ใน โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ พรสีมา. 2543. **การคิด**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.

อรัญ บัวสุวรรณ. 2534. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแรงงานระดับกลางตามทัศนะของผู้จัดการฝ่ายบุคคลโรงแรมในเขตพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก.** ชลบุรี: หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12.

อริสรา ธาณีธนาพันธ์. 2552. **คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์วิชาชีพบัญชีระดับอุดมศึกษา. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน.** มหาวิทยาลัยรังสิต ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2552)

อรุณ รักรธรรม. 2529. **พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

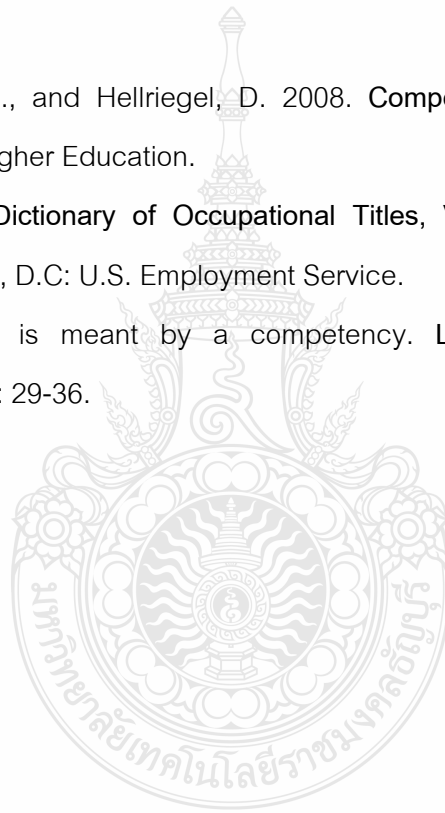
อรุณี บุญนพอมร. 2546. **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทางการบัญชีของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนในรูปบริษัทจำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพมหานคร: คณะบริหารธุรกิจ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

- Accountancy Occupational Standards Group. 2006 (November). **National Occupational Standards in Accounting**. Final version approved. Version submitted to SSDA. August 2006.
- Bond, L. 1996. **Norm an Criterion – Referenced Testing**. ERIC/AE Digest.
- Christ Lloyd and Amanda Cook. 1993. **Implementing Standards of Competence-Practical Strategies for Industry**. Kogan Page.
- Cripe, E. J., and Richard S. 2002. **The Value-Added Employee**. Mansfield: Butterworth-Heinemann.
- Cripe, E.J., and Richard, S. 2002. **The Value-Added Employee**. Mansfield: Butterworth-Heinemann.
- Franklin, K. 1997. “National Vocational Qualification, Scottish vocational Qualifications and Competence-Based Education and Training: from De Ville to Beaumont,” **Journal of Vocational Education & Training**. Vol. 49, 4:511-530.
- IFAC Education Committee, International Federation of Accountants. (2003). **IFAC, International Education Standards for Professional Accountants**.
- International Federation of Accountant’s Ethics Committee. 2005. **Code of Ethics for Professional Accountants**. New York: IFAC Ethics Committee.
- Lado, A.A., Boyd. N.G., and Wright, P. 1992. “A Competency-Based Model of Sustainable Competitive Advantage: Toward a Conceptual Integration,” **Journal of Management**. Vol.18, 1:77-91.
- Lloyds TSB. NA. **Human Resource Management**. 13(1): 12-14.
- McClelland, D. 1973. **Testing for Competence Rather than for Intelligence**. USA: American Psychologist .
- National Occupational Standards for Accountancy and Finance. <http://ukstandards.org.uk/admin/DB/0021/021NAF.pdf>. สืบค้นวันที่ 20 มีนาคม 2552
- Pember, R.J. 2002. “Developing International Standards,” Contributed Paper. International Conference on Improving Surveys, Copenhagen, 25-28 August 2002.
- Pollitt, D. 2005. “How bank selects the people who will lead it into the future.”: Testing graduates at Lloyds TSB. **Human Resource Management**. 13(1): 12-14.

- Samuetl, C. 2000. **Modern Management**. 8th ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Sanders, E.S. 2001. **E-Learning competencies**. URL: <http://www.learningcircuits.org/2001/mar2001/competencies.html>.
- Sappey, JR. 2006. **Flexible Delivery in Australian Higher Education and its Implications for the Organization of Academic work**. Doctor of Philosophy, Griffith Business School, Griffith University. Brisbane, Australia.
- Scottish Qualifications Authority. 2008. **Core Skills Framework: and Introduction**. The Optimal Building.
- SCQF Level Descriptors, <http://www.scqf.org.uk/the-framework-home.aspx>. สืบค้นวันที่ 20 มีนาคม 2552.
- Slocum, S.W., Jackson, S.E., and Hellriegel, D. 2008. **Competency-Based Management**. USA.: Thompson Higher Education.
- U.S. Department of Labor. **Dictionary of Occupational Titles, Volum I&II, Revised Fourth Edition**. Washigton, D.C: U.S. Employment Service.
- Woodruffe, C. 1993. What is meant by a competency. **Leadership & Organization Development**. 14(1): 29-36.

ภาคผนวก ก.

โครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง

- 1.1 องค์กรของท่านกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจในระยะสั้นและระยะยาวอย่างไร
- 1.2 มีการกำหนดลักษณะวัฒนธรรมองค์กรและวิธีสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่นำไปสู่เป้าหมายองค์กรอย่างไร
- 1.3 การกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจยังมีความเสี่ยงในด้านใดบ้าง องค์กรบริหารความเสี่ยงหรือควบคุมความเสี่ยงอย่างไร
- 1.4 การบริหารต้นทุนและการเงินเป็นส่วนสำคัญมากด้านหนึ่งในการบรรลุเป้าหมายธุรกิจ ท่านกำหนดนโยบายในการคัดเลือกบุคลากรในส่วนของผู้ทำบัญชีอย่างไร
- 1.5 องค์กรของท่านได้นำเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการงานด้านบัญชีและการเงินมาใช้หรือไม่ การนำเทคโนโลยีมาใช้มีผลต่อการคัดเลือกบุคลากร การลดหรือเพิ่มจำนวนบุคลากรด้านบัญชีหรือไม่
- 1.6 คุณธรรมหรือจริยธรรมที่ควรมีในนักบัญชี
- 1.7 องค์กรของท่านต้องการนักบัญชีที่มีคุณสมบัติอย่างไรที่จะสนองต่อการดำเนินธุรกิจของท่าน

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้จัดการฝ่ายบัญชี

- 2.1 โครงสร้างของฝ่ายบัญชีและการเงินในองค์กร และมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทุกครั้งที่มีการกำหนดเป้าหมายองค์กรใหม่ หรือไม่
- 2.2 หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของตำแหน่งงานต่าง ๆ และเส้นทางการทำงานในฝ่ายบัญชีการเงิน
- 2.3 องค์กรได้จัดทำเส้นทางการเจริญเติบโตในแต่ละตำแหน่งงาน (Career path) ในสายการบัญชี เพื่อให้บุคลากรในสายงานทราบในลักษณะคู่มือ เอกสารแนะนำ หรือแนะนำด้วยวาจา
- 2.4 มีการนำเทคโนโลยีทางด้านบัญชีมาใช้ในองค์กรหรือไม่ (ถ้ามี มีผลกระทบต่อบุคลากร เช่น กำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติม หรือจัดให้มีการฝึกอบรม รวมถึงการลดจำนวนบุคลากรในสายงานหรือไม่)
- 2.5 บริษัทของท่านต้องการนักบัญชีที่มีคุณสมบัติอย่างไร ที่จะตอบสนองต่อการดำเนินการธุรกิจของท่าน
  - สมรรถนะทั่วไป
  - สมรรถนะเฉพาะ
  - สมรรถนะที่ต้องมีเพิ่มเติม
- 2.6 สมรรถนะของบุคลากรเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายกลยุทธ์องค์กรหรือไม่

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล

3.1 ในฐานะที่ท่านดูแลบุคลากรและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาองค์กรในปัจจุบันและอนาคต องค์กรมีหลักการ แนวทางในการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งอย่างไร (การรับบุคลากรใหม่ ความก้าวหน้าของบุคลากร

3.2 คุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติพิเศษของบุคลากรที่ต้องการในสายบัญชี

3.3 องค์กรมีการวางแผนเส้นทางการเจริญเติบโต (Career Path) ในแต่ละตำแหน่งงานสายบัญชีหรือไม่

3.4 องค์กรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการงานด้านบัญชีหรือไม่ ถ้ามี การจัดทำอัตรากำลังในงานลดลงหรือไม่ และมีการพัฒนาบุคลากรด้านบัญชีสำหรับการใช้เทคโนโลยีอย่างไร

3.5 เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร องค์กรต้องการนักบัญชีที่มีคุณสมบัติอย่างไร ที่จะต้องสนองต่อการดำเนินธุรกิจ

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถาม

โครงการวิจัย การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

เรียน ผู้จัดการฝ่ายบัญชี/หัวหน้าสายงานบัญชี/ผู้จัดการสายงานตรวจสอบบัญชี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชีและการเงิน ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนามาตรฐานอาชีพที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม” โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานอาชีพกับมาตรฐานหลักสูตร และแปลงมาตรฐานอาชีพ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ตลาดต้องการไปสู่มาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะให้สามารถผลิตนักบัญชีได้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

การศึกษานี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากท่านซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตทางบัญชี ได้กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถ ทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็นต้องใช้ที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ เพื่อนำผลที่ได้ไปกำหนดมาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่อไป

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชีขอขอบพระคุณสำหรับความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้

สาขาวิชาการบัญชีและการเงิน คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน จำนวน 47 ข้อ
  - 1.1 ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ
  - 1.2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ ทักษะ สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 19 ข้อ
  - 1.3 ส่วนที่ 3 สมรรถนะอื่นที่สัมพันธ์กับความรู้ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 22 ข้อ
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม นำมาใช้ในการวิจัยตามโครงการเท่านั้น

สาขาวิชาการบัญชีและการเงิน คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อมูลที่ตรงกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. ตำแหน่ง .....
3. ท่านปฏิบัติงานด้านบัญชีมานาน ..... ปี
4. มีบุคลากรปฏิบัติงานด้านบัญชีในหน่วยงานทั้งหมด..... คน
5. ประเภทธุรกิจของหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงาน อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม(ซื้อมาขายไป)
 บริการสอบบัญชี บริการทำบัญชี
 อื่น ๆ ระบุ.....
6. แบ่งสายงาน เป็น ..... สายงาน ได้แก่

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ท่านคิดว่า ความรู้และทักษะด้านบัญชีที่จำเป็นต้องมีสำหรับนักบัญชี ในหน่วยงานของท่าน

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม (1= มีระดับพื้นฐาน, 2 = มาก , 3 = มากที่สุด)

รายการ	1	2	3
	มีระดับพื้นฐาน	มาก	มากที่สุด
1. การบัญชีการเงิน			
2. การรายงานการเงิน			
3. การบัญชีต้นทุน			
4. การบัญชีบริหาร			
5. การตรวจสอบภายใน			
6. การวางแผนทางการเงิน			
7. การวางแผนงบประมาณ			
8. การบริหารความเสี่ยง			
9. การประเมินผลการควบคุมภายใน			
10. การบันทึกบัญชี			
11. การภาษีอากร			
12. การให้คำปรึกษา			
13. การบริหารเงินสด			
14. การบริหารเงินเดือ้นค่าแรง			
15. สารสนเทศเพื่อการบริหาร			
16. มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ			
17. มีค่านิยมทางวิชาชีพบัญชีที่ดี			
18. กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ			
19. อื่น (ถ้ามี).....			

ส่วนที่ 3 ท่านคิดว่าทักษะและสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเพิ่มขึ้น นอกจากทักษะทางบัญชี

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม (1= น้อย, 2 = มาก, 3 = มากที่สุด)

รายการ	1	2	3
	น้อย	มาก	มากที่สุด
1. ความเชื่อมั่นในตนเอง			
2. ความสามารถในการสื่อสารได้ชัดเจนทั้งการพูดและการเขียน			
3. มีความคิดริเริ่มสามารถแก้ปัญหาได้ดี			
4. มีความรับผิดชอบสูง			
5. มีปฏิภาณไหวพริบ			
6. มีแรงจูงใจที่ดีในการทำงาน			
7. มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนางานด้านบัญชี			
8. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี			
9. มีความสามารถในการบริหารเวลา			
10. มีความรับผิดชอบต่องาน			
11. ซื่อสัตย์			
12. เสียสละ			
13. มีความคิดเชิงบวก			
14. มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ			
15. มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี			
16. มีวิธีคิดที่เป็นระบบ			
17. นำความรู้ที่มีประยุกต์ใช้ในงานได้ดี			
18. มีความรู้ในธุรกิจ/อุตสาหกรรมขององค์กรอย่างดี			
19. มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง			
20. สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์			
21. วัดและประเมินผล			
22. มีภาวะผู้นำ			

ขอขอบพระคุณ

สาขาการบัญชีและการเงิน คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี

โครงการวิจัย การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชีและการเงินได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติ ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม” โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานอาชีพกับมาตรฐานหลักสูตร และแปลงมาตรฐานอาชีพ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ตลาดต้องการไปสู่มาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะให้สามารถผลิตนักบัญชีได้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

การศึกษาดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากท่านซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถ ทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ เพื่อจะได้นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดมาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่อไป

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชีขอขอบพระคุณสำหรับความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้

สาขาวิชาการบัญชีและการเงิน คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน จำนวน 71 ข้อ
  - 1.1 ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ
  - 1.2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ ทักษะ สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 42 ข้อ
  - 1.3 ส่วนที่ 3 สมรรถนะอื่นที่สัมพันธ์กับความรู้ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 23 ข้อ
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม นำมาใช้เพื่อการวิจัยตามโครงการเท่านั้น

สาขาวิชาการบัญชีและการเงิน คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อมูลที่ตรงกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี เมื่อปี พ.ศ. ....
4. ระยะเวลาในการประกอบอาชีพในสาขาวิชาการบัญชีถึงปัจจุบัน ..... ปี
5. ประเภทธุรกิจของหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงาน อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม(ชื่อมาขายไป)
 บริการสอบบัญชี บริการทำบัญชี
 อื่น ๆ ระบุ.....
6. ตำแหน่งงานปัจจุบัน .....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ ทักษะสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต่อไปนี้ ท่านได้ใช้ความรู้ทักษะ**สมรรถนะเหล่านี้ในระดับใด** โปรดให้ค่าคะแนน โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด (0=น้อยที่สุด-ไม่มีเลย, 1=น้อย, 2=พอมิบ้าง, 3=มาก, 4=มากที่สุด)

รายการ	0	1	2	3	4
	น้อยที่สุด- ไม่มีเลย	น้อย	พอมิ บ้าง	มาก	มาก ที่สุด
1. การบันทึกรายได้					
2. การบันทึกการรับเงิน					
3. การบันทึกเกี่ยวกับการซื้อสินค้า					
4. การบันทึกเกี่ยวกับการรับบริการ					
5. การบันทึกเกี่ยวกับกระบวนการจ่ายเงิน					
6. การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร					
7. การคำนวณหายอดคงเหลือในแยกประเภท					
8. การจัดทำบัญชีแยกประเภทย่อย/รายตัว					
9. การจัดทำงบทดลอง					
10. การจัดทำข้อมูลสำหรับควบคุมบริหารงาน					
11. การใช้ Microsoft office ปฏิบัติงานบัญชี					
12. การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี					

รายการ	0	1	2	3	4
	น้อยที่สุด- ไม่มีเลย	น้อย	พอมิ บ้าง	มาก	มาก ที่สุด
13. การใช้โปรแกรมบัญชีที่หน่วยของท่านพัฒนาเองในการปฏิบัติงาน					
14. การจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน					
15. การบันทึกและวิเคราะห์รายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิตสินค้าโดยตรง					
16. การบันทึกและวิเคราะห์รายการจัดสรรค่าใช้จ่ายการผลิต					
17. การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการ					
18. การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับการจัดทำประมาณการค่าใช้จ่าย					
19. การจัดทำและนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานประจำงวด					
20. การดูแลความปลอดภัยของข้อมูล					
21. การเก็บข้อมูลวิเคราะห์และรายงานเกี่ยวกับต้นทุน					
22. การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน					
23. การร่างงบการเงินของหน่วยงาน					
24. การตีความหมายงบการเงินของหน่วยงาน					
25. การติดตามและควบคุมการรับเงิน					
26. การติดตามและควบคุมการจ่ายเงิน					
27. การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล					
28. การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา					
29. การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม					
30. การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย					
31. การคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะ					
32. การคำนวณเงินเดือนสุทธิที่ต้องจ่าย					
33. การควบคุมด้านสินเชื่อ					
34. การประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับความเสี่ยง					
35. การจัดการและประเมินผลการควบคุมความเสี่ยง					
36. การวางแผนงานสอบบัญชี					
37. การจัดทำแนวการสอบบัญชี					

รายการ	0	1	2	3	4
	น้อยที่สุด- ไม่มีเลย	น้อย	พอมิ บ้าง	มาก	มาก ที่สุด
38. การเลือกใช้เทคนิค/วิธีการตรวจสอบ					
39. การกำหนดขนาดตัวอย่าง และเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี					
40. การจัดทำกระดาษทำการสำหรับงานสอบบัญชี					
41. การสอบทานงานสอบบัญชี					
42. การเขียนรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต					

ส่วนที่ 3 สมรรถนะอื่นที่สัมพันธ์กับความรู้ และทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ท่านได้ใช้ทักษะ หรือ
สมรรถนะเหล่านี้ระดับใด โปรดให้ค่าคะแนน โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ท่านเห็นว่า
ตรงกับตัวท่านมากที่สุด (0=น้อยที่สุด-ไม่มีเลย, 1=น้อย, 2=พอมิบ้าง, 3=มาก, 4=มากที่สุด)

รายการ	0	1	2	3	4
	น้อยที่สุด- ไม่มีเลย	น้อย	พอมิ บ้าง	มาก	มาก ที่สุด
1. มนุษยสัมพันธ์					
2. ความอดทนในการปฏิบัติงาน					
3. ความรับผิดชอบต่องาน					
4. ความรับผิดชอบต่อสังคม					
5. ความกระตือรือร้นใฝ่รู้					
6. บุคลิกภาพที่ดี					
7. ความซื่อสัตย์					
8. ความเสียสละ					
9. วินัยในการทำงาน					
10. ความคิดเชิงบวก					
11. ทักษะในภาษาอังกฤษธุรกิจ					
12. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ท่านทำงานอยู่					
13. ความสนใจศึกษางาน					
14. ความสามารถนำความรู้มาใช้ในการทำงานได้จริง					

รายการ	0	1	2	3	4
	น้อยที่สุด- ไม่มีเลย	น้อย	พอมิ บ้าง	มาก	มาก ที่สุด
15. ความรู้และทักษะในภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี					
16. ความสามารถในการสื่อสาร					
17. การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
18. จรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี					
19. การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร					
20. การวิเคราะห์ตีความหมายของรายงานต่าง ๆ					
21. การบริหารโครงการ					
22. การวางแผนเชิงกลยุทธ์					
23. เทคโนโลยีสารสนเทศจัดการข้อมูลบัญชี					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

